

Uvodnik

Igor Gregori

Ali bo v Trstu prevladala 'normala'?

Leva sredina je za prihodnje občinske volitve že izbrala kandidata. Roberto Cosolini, dolgoletni politik in nekdanji odbornik v Illyjevi deželni upravi, si je na primarnih volitvah v levem taboru zagotovil kandidaturo in je nato takoj začel s svojo volilno kampanjo. Dokajšnja neenotnost pa veje tudi v desnem bloku, kjer imata – kot vedno – glavno besedo brata Camber. Tržaški del desne sredine je za svojega kandidata izbral Pjera Tononija, veljaka desničarske struje, ki ga Camberjevi podpirajo; nekdanji podtajnik v Berlusconijevi vladi Roberto Antonione, ki ima v Rimu trdne politične vezi, pa ne uživa na krajevni ravni enakega odobravanja. Po uradni verziji zato, ker je bil dolga leta daleč od Trsta in je tako izgubil neposreden stik s problemi tega območja, po neuradnih javno-tajnih vesteh pa zato, ker plačuje dolgoletni politični boj ravno z Giulio Camberjem.

Tako kot je bilo za Riccarda Illyja in pred petimi leti za Ettoreja Rosata, bo slovenska narodna skupnost tudi tokrat podprla levosredinskega kandidata, ki je sicer izraz dokaj profilirane politične opcije. Gre za tisti del političnega Trsta, ki na klopeh občinskega sveta že deset let sedi v vrstah opozicije. To obdobje marsikaterega Tržačana najbrž ne bi prepričalo, da je končno nastopil čas za neko prevetritev v občinski politiki. Razširjeno je namreč prepričanje, da so tržaški volilci še vedno pritrjeni na dokaj 'konservativne' politične kanone in da je zato Cosolini nekam pretirano levo obarvan. Kandidatu leve sredine bo namreč trda predla ne glede na to, da sosednji tabor še nima jasno določenega kandidata: zadnja beseda bi morala pasti ravno v teh dneh. Cosolini bo moral ciljati na prepričljivo kampanjo, v kateri se bo znašel sam s svojimi predlogi; drugače rečeno, v pomanjkanju nekega splošnega elana leve sredine na vsedržavni ravni (kljub temu da sedanji italijanski premier s svojimi spolnimi in političnimi aferami radodarno ponuja nasprotnemu taboru marsikatero volilno priložnost), bo moral s svojimi močmi prepričati volilce in tržaške gospodarske lobije o suverenosti in plodnosti svojih idej.

In pri teh se velja zaustaviti.

Cosolini je pred nedavnim na četrtem pomolu v starem pristanišču priredil kulturni popoldan, v katerem so predstavniki tržaške levičarske kulture strnili moči in se prikazali z razvejenim programom. Med prvimi in drugim delom je Cosolini odgovarjal na vprašanja, ki mu jih je postavil odgovorni urednik tržaškega dnevnika Il Piccolo Paolo Possamai. Časnikar, ki je vaje čiasopisa prevzel pred nekaj leti, ni tržaškega rodu: prav zato so njegova vprašanja odsevala splošno zanimanje 'tujca', ki se ne more sprizniti z nekaterimi dejavniki, v katerih se globoko zrcali tržaški imobilizem.

Čeprav so Cosolinijevi odgovori zrcalili neko preveč izrazito politično opreznost, mestoma celo splošnost, je v enem vidiku zadel v črno. Po njegovem mnenju (in po mnenju marsikoga) je glavni problem Trsta v tem, da se kljub spremembam še vedno boji zunanjih učinkov in inovativnih pristopov (to je bilo rečeno 'tržišča' in njegove logike, s katero se ves svet spopada) in da ostaja zato zazrto vase. Neke zdrave 'normala' pri nas primanjkuje: leta in leta je bilo mesto v zalivu poseben primer za italijansko politiko, probleme katerega je reševala zgolj s sistemsko finančno podporo (Sklad za Trst na primer), ne pa s strateško dalekovidno vizijo. Taka praksa je postala za Trst navada in pripomogla k temu, da obzorja Tržačanov segajo le do ozkih mej občine ali kvečjemu pokrajine (najmanjše tovrstne upravne enote v Italiji!).

Praznovanje sv. Valentina v Štmaru

Foto Bee

Sprejem za katoliške časnikarje v Ljubljani

"Zavezani resnici in Resnici!"

Minuli četrtek, 17. t. m., je bilo v Ljubljani srečanje za katoliške časnikarje in vse, ki smo soudeleženi v sredstvih javnega obveščanja. Priredil ga je ljubljanski nadškof in metropolit dr. Anton Stres v sodelovanju z murskosoboškimi škofom dr. Petrom Štumfom, ki je predsednik Komisije za sredstva družbenega obveščanja pri Slovenski škofovski konferenci.

"Tudi danes ljudje pričakujejo sprememb od Cerkev in od družbe. Radi bi drugačen, novi svet; boljše ekonomske in gospodarske razmere, bolj evangeljsko in pričevalno Cerkev. Vse druge bi radi spremenili, le sebe ne!" je med drugim povedal med mašo v kapeli teološke fakultete škof Štumf, ki se je dotaknil tudi finančne afe v mariborski nadškofiji: "Prepričan sem, da je ljudi v Sloveniji po tej krizi Cerkev še bolj zajel strah, da bi jim povsem zmanjkalo človečnosti. Ljudje vedo, tudi neverjoči, da se spremenjenosti in sprava dogajajo lahko samo znotraj Cerkev. To dvojje je sad molitve, tudi za ceno življenja... Po vaših besedah, po vašem poročanju naj ti zakladi Cerkev v srcih ljudi ponovno dobijo vrednost in pomen. V srca ljudi ponovno vlivajte upanja. V zares težkih preizkušnjah potrebujemo nujno gotovost o prav velikem upanju. Ne nehajte govoriti in poročati o velikih možeh in ženah Cerkev na Slovenskem, pa tudi o majhnih pričevalcih vsakdanjega življenja... Ljudi ne nehajte spominjati, da so mnogi slovenski mučenci darovali svoja življenja za Kristusa in Cerkev. Vsi moramo zreti v takšne like. Prav oni govorijo in pričujejo o veličini evangelija, Kristusa in Cerkev..."

Nadalje je v svoji homiliji škof Štumf povedal: "Pa-

pež Benedikt XVI. v letošnji poslanici za 45. svetovni dan sredstev družbenega obveščanja z naslovom 'Resnica, oznanjevanje in pristnost

Ljubljanski nadškof dr. Anton Stres (foto JMP)

Dr. Peter Lah (foto JMP)

življenja v digitalni dobi" pravi: "Predvsem se moramo zavedati, da resnica, ki jo skušamo izmenjati, svoje vrednosti ne črpa iz 'popularnosti' ali iz količine pozornosti, ki jo je deležna. Predstaviti jo moramo v vsej njeni celovitosti, ne pa je prilagajati za vsako ceno in jo pri tem morda celo 'razvodeniti'. Postati mora vsakdanja hrana, ne pa trenutna zanimivost. Evangeljska resnica ni nekaj, kar lahko postane predmet potrošnje ali površinske uporabe, ampak je dar, ki zahteva svoboden odgovor. Vedno zahteva udeležanje v resničnem svetu in v razmerju do konkretnih obrazov bratov in sester, s katerimi delimo vsakdanje življenje. Neposredni človeški odnosi zato ostajajo temeljnega pomena pri posredovanju vere!"

Po maši je bil sprejem v prostorih tednika Družina na Krekovem trgu, kjer nas je nagovoril ljubljanski nadškof dr. Anton Stres. Umirjeno je spregovoril o mariborskem finančnem polomu in dejal, da ne sme postati edina tema, ko se govori o Cerki na Slovenskem, pa čeprav je povedal, da gre za hude stvari, ki jih skuša slovenska Cerkev popraviti, kajti: "Vsega najbrž ne bomo mogli reši-

ti, a prizadevamo si, da bi rešili vsaj delno, kar se rešiti da". Trezno je tudi dejal, da se sedaj postavlja vprašanje, ali škofje še lahko nagovarjajo slovenske vernike in javnost, a je bil tudi mnenja, da jo morajo. Zbrane časnikarje je tudi nagovoril s svojim predavanjem dr. Peter Lah, ki je takoj v začetku povedal: "Kdo je torej katoliški novinar? Mislim, da je katoliški tisti novinar, ki je pripadnik novozaveznega božjega ljudstva. Ta pripadnost je v današnjih razmerah vedno manj ljudsko-cerkvena, splošno kulturna in vedno bolj individualno-zavestna, s tem pa tudi angažirana in kritična". K poglobljenemu predavanju dr. Petra Laha se bomo še vrnili, debata po njem je namreč pokazala, kako globoko lahko zareže nedavni finančni polom mariborske škofije v živo tkivo Cerkev, kako pa je lahko obenem tudi priložnost za katarzo in očiščenje. V debati je predvsem prišla na dan potreba po boljšem obveščanju med vsemi, ki delamo na področjih družbenega obveščanja v Cerki in izven nje.

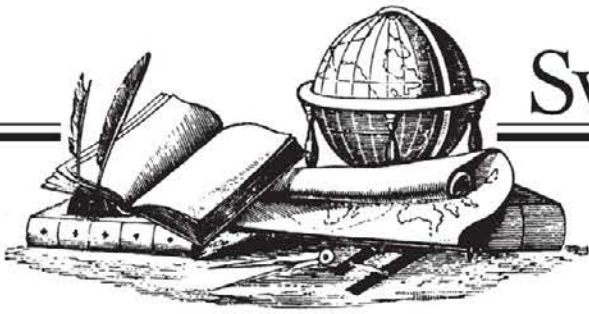
JUP

DAN SLOVENSKE KULTURE 2011

Nagrajevanje likovnega natečaja
Razstava Portreti sodobnih slovenskih
umetnikov, avtor Tihomir Pinter
Govor: Grega Repovž

v soboto, 26. 2. 2011,
ob 20.30
Kulturni dom na Bukovju
Števerjan

Seja Komisije za odnose s Slovenci v zamejstvu in po svetu Predvsem o organizaciji mladih in o podpori mladim

V Državnem zboru Republike Slovenije je bila 10. februarja seja Komisije za odnose s Slovenci v zamejstvu in po svetu, ki jo vodi poslanec Miro Petek.

Glavna točka dnevnega reda se je so bili organizacija in delovanje mladih Slovencev ter Akcijski načrt sodelovanja in podpore mladim Slovcem v zamejstvu in po svetu.

Po uradnem delu in nagovoru predsednika Komisije Mira Petka sta v imenu Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu spregovorila državni sekretar dr. Boris Jesih in odgovorna za gospodarske smernice dr. Breda Mulec.

Poleg številnih mladih iz Avstrije, Madžarske in osrednje Slovenije so o mladinski problematiki spregovorili tudi predsedniki krovnih organizacij Drago Štoka, Nanti Olip, Rudi Pavšič in Marjan Šturm.

Predsednik SSO Štoka se je zavzel za dopolnitev sklepov Komisije in predlagal, da se besedilo dopolni tudi z izrecnim pou-

darkom na slovenski identiteti in na omembi ter ovrednotenju delovanja mladih v različnih sektorjih, vključno z angažiranjem na verskem področju.

Komisija je soglasno sprejela sklepno resolucijo naslednje vsebine. **Organizacija in delovanje mladih Slovencev v zamejstvu in po svetu**

1. Komisija za odnose s Slovenci v zamejstvu in po svetu se je seznanila z organiziranostjo in delovanjem mladih Slovencev v zamejstvu in po svetu.

2. Komisija za odnose s Slovenci v zamejstvu in po svetu podpira vse oblike povezovanja, organiziranja in izobraževanja mladih zunaj meja Republike Slovenije, predvsem vsa tista, ki med mladimi ohranjajo in razširjajo slovenski jezik, kulturo in identiteto.

3. Komisija za odnose s Slovenci v zamejstvu in po svetu podpira cilje in ukrepe Akcijskega načrta sodelovanja in podpore mladim Slovcem v zamejstvu in po svetu, ki ga je pripravil Urad Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po

svetu.

4. Komisija za odnose s Slovenci v zamejstvu in po svetu je mnenja, da je za obstoj in razvoj slovenske skupnosti v sosednjih državah in po svetu pomembno tudi načrtovano in kakovostno delovanje mladih Slovencev doma in po svetu ter izvajanje projektov na političnem, kulturnem, športnem, socialnem, verskem, jezikovnem in gospodarskem področju.

5. Komisija za odnose s Slovenci v zamejstvu in po svetu predlaga Ministrstvu za šolstvo in šport ter Ministrstvu za kulturo, da bolj podpreta projekte, ki vključujejo mlade pripadnike slovenske narodne skupnosti zunaj meja Republike Slovenije. Resolucija oz. sklepi predlogov so bili predloženi celotni slovenski javnosti, raznim organom ter koristnikom v zamejstvu in po svetu, ki jim bo vsebina resolucije gotovo v spodbudo pri načrtih in nadaljnjem konkretnem delovanju.

Tiskovni urad SSO

Deželni svetnik SSK Igor Gabrovec

O reformi javnega upravljanja goratih območij

Pristojna komisija deželnege sveta, ki je začela obravnavo reforme javnega upravljanja goratih območij, bo na predlog deželnege svetnika SSK Igorja Gabrovca povabila na avdicijo tudi predsednika paritetnega odbora Bojana Brezgarja in predstavnike obeh krovnih organizacij, ki sta priznani na osnovi deželnege zaščitnega zakona 26/2007.

Nov zakon za gorata območja nastaja, potem ko je Dežela uvedla komisarsko upravo vseh gorskih skupnosti v pričakovanju na njihovo ukinitvev oz. preoblikovanje v osem t. i. gorskih zvez (Unioni montane), ki naj bi prevzele vodenje osebja in večji del pristojnosti nekdanjih gorskih skupnosti in zaobjetih

občin. Ukrep za zdaj zanima le videmsko pokrajino, saj je skrb za briški in kraški del nekako poverjena goriški in tržaški Pokrajini.

“Smotri in učinki nove reforme so še vedno precej nejasni in zmedeni, zlasti pa zaskrblja dejstvo, da bodo dvojezične občine v videmski pokrajini razdeljene med tri različne zveze in v vseh treh bodo zaradi demografskih razmerij v podrejenem položaju”, poudarja deželni svetnik Gabrovec, ki je zaradi tega tudi postavil vprašanje spoštovanja določil zaščitnega zakona 38/2001. Ta v 21. členu navaja zahtevo, da ureditev, raba ozemlja, gospodarsko, družbeno in urbanistično načrtovanje ter njihovo izvajanje morajo “težiti

k zaščiti zgodovinsko-kulturnih značilnosti”. Z drugimi besedami: bodo nove gorske zveze, ki bodo sprejele dvojezične občine, poslovale po načelih zaščite in promocije slovenske kulture, identitete in krajevnih narečij? Ali se bodo te značilnosti še dodatno razvodele v prevladajočih večinskih jezika in kulture? Od tu zahteva deželnege svetnika, da je slovenska narodna skupnost aktivno soudeležena v reformi. “Lani sem že priridel prvi niz srečanj s slovenskimi javnimi upravitelji v vseh treh pokrajinah in čas je, da se ponovno dobimo, saj je novosti in tem še in še – začeni s problemom nove ureditve rajonskih svetov”, pravi predstavnik Slovenske skupnosti Igor Gabrovec.

Zmede in nevšečnosti naj bo že enkrat konec!

Goriška občina naj kaj ukrene glede serijskih številk dvojezičnih izkaznic

Neverjetno je, da goriška občinska uprava mirno prizna, da obstajajo dvojezične osebne izkaznice z isto serijsko številko, kot jo imajo tiste, ki jih izdajajo v italijansko-francoski različici v Dolini Aoste, ob tem pa nič ne ukrene. Normalno bi bilo, ko bi na Goriškem in v Aosti nemudoma preklicali veljavnost in sočasno zamenjali vse tiste dokumente, za katere obstaja utemeljen sum, da nosijo ponovljeno serijsko številko. Nesprejemljivo je, da Občina kot izdajatelj praviloma verodostojnih dokumentov počaka, da nastanejo problemi, nato nič hudega slutecemu občanu preprosto svetuje, naj pač raje zaprosi za izključno italijansko izkaznico, s katero ne bo problemov. Notranje ministrstvo v Rimu bo

na vprašanje sen. Blažinove lahko le ugotovilo, da je goriška prefektura seznanjena s problemom že vsaj od polovice oktobra, ko se je v zvezi s tem in zaradi še vedno nerešenih težav s pravnim zapisovanjem šumnikov (č, š, ž) v uradnih dokumentih sestalo z namestnico goriške prefektinje Glorio Sandro Alegretto predstavništvo stranke Slovenska skupnost v sestavi deželnege svetnika Igorja Gabrovca, strankinega goriškega tajnika Julijana Čavdka in predsednika rajonskega sveta Walterja Bandlja.

Na oktobrskem srečanju v prostornih goriške vladne palače smo navedli konkreten primer goriškega Slovenca M. F., ki se je moral pred oblastmi zagovarjati, češ da ima v žepu ugovod oz.

ponarejen dokument. Naposled se je vendarle izkazalo, da je bila osebna izkaznica iz Doline Aoste s prav enako serijsko številko prijavljena kot izgubljena, naš rojak pa s tem seveda ni imel nobene zveze. Posebej nerodno je, ko se to zgodi v tujini in prizadeti državljan konkretno tvega, da ga kot osumljenca kratkoma aretirajo. Prefekturo smo pozvali, naj poskrbi, da se to ne bo ponovilo. O vsebinah srečanja na prefekturi so poročali tudi slovenski mediji.

Skoraj štiri mesece potem še vedno ugotavljamo, da se problem ni rešil in da ga nihče ne rešuje. Nekako tako kot s šumniki v vseh javnih dokumentih. Lepa vizitka ob desetletnici izglasovanja zaščitnega zakona...

Igor Gabrovec, deželni svetnik

Ob spopadu med vlado in sodstvom

Gospodarski in politični zastoj v Italiji

Italija je v zadnjih tednih v ospredju evropskih in svetovnih medijev. To pa ne zaradi kakih izrednih dosežkov na gospodarskem ali tehnološkem področju, temveč zaradi stalnega pojavljanja raznovrstnih afer in skrb vzbujajočega zastaja v uredništvu napovedanih reform, ki bi državo spravile v korak z drugimi razvitimi evropskimi deželami in njenim državljanom zagotovile sodobne javne storitve na raznih področjih. Uresničitev tovrstnih reform je sedanjaja desnosredinska vlada z Berlusconiem na čelu sveto zagotavljala ob svojem nastopu junija 2008. Minila je že skoro polovica petletne mandatne dobe, a vlada

preživlja politično krizo, da ne govorimo o že predolgem gospodarskem zastoju ne samo zaradi globalne gospodarske krize, ampak tudi zaradi nezadostnih ukrepov za verodostojen gospodarski zagon.

Vlada in parlament sta do pred kratkim razpolagala z zavirljivo parlamentarno večino, ki je jamčila kritje za še tako zahtevne reforme, a sta nerazumljivo odlagala njihovo izvajanje, ker sta mnogo dragocenega časa in moči porabila za ukvarjanje z vprašanjem, kako zagotoviti predsedniku vlade imuniteto pred stari in novimi sodnimi procesi, v katere se je zapletel, v nasprotju s temeljnimi ustavnimi načelom o enakosti vseh državljanov pred zakonom. Tako se je predsednik Berlusconi zapletel v politični spopad s sodstvom, politično opozicijo in večino medijev. Malo demokratičen način vodenja stranke Ljudstva svobode je imel za posledico politično osamostojitev Finija in njegovih političnih somišljenikov v novo stranko Prihodnost in svoboda. Ta razkol v Ljudstvu svobode je ogrozil številčno večino v poslanski zbornici, tako da mora predsednik vlade Berlusconi na vseh straneh “loviti” poslance, pripa-

dajoče drugim političnim skupinam, ki bi ojačili vladno večino. V zadnjem času je pridobil na svojo stran tudi nekaj Finijevih pristašev, a še vedno si ne upa predstaviti parlamentu svezjen obljubljenih reform. Nad stanjem v vladi je zaskrbljen tudi sam voditelj Severne lige Bossi, ki stalno zahteva, naj parlament sprejme

federalistično ureditev države. To je cena za njegovo nadaljnjo podporo vladi.

Poleg navedenih političnih težav si je predsednik vlade nakopal še znano sodno preiskavo o morebitnih kazenskih vidikih “zabavnih” srečanj v njegovih rezidencah, katerih se je udeleževalo tudi nekaj mladoletnic. Na osnovi dosedanjih sodnih preiskav s pomočjo telefonskih prisluškovanj in osebnih zaslišanj je milansko sodišče minuli teden odločilo formalno sodno obravnavo po hitrem postopku za prihodnji 6. april. Za ta nagli sodni postopek se je omenjeno sodišče odločilo zaradi domnevnega favoriziranja mladoletne prostitucije.

Zaradi te afere zahtevajo stranke opozicije odstop predsednika vlade Berlusconi in temeljito politično razčiščenje razmer v državi tudi z razpustom parlamenta in razpisom novih parlamentarnih volitev. Privrženci Berlusconi in njegove vlade ga na vse kriplje branijo pred omenjenimi obtožbami, kar je povsem legitimno. Ni pa politično sprejemljivo, da zavračajo zahtevo po njegovem odstopu, češ da v Italiji ni človeka, ki bi ga lahko enakovredno nadomestil. Če bi bilo to res (kar ne more biti), bi bilo nadvse poraz-

no za vse, vključno za 55 milijonsko državo Italijo, da med 43 milijoni volilcev ni sposobnega državljanja, ki bi lahko prevzel vladno predsedstvo. Že ljudska močnost pravi, da nihče niti na najvišjih položajih ni “nenadomestljiv”. Nasprotno, ljudem je le treba dati možnost, da lahko pokažejo svoje sposobnosti. Klasi-

čen je primer angleškega državnika Churchilla, ki ga je angleška kraljica imenovala za predsednika vlade po zlomu zaveznikov na Norveškem maja 1940, čeprav ni bil bog ve kako znan politik, a se je nadvse uspešno uveljavil v zadnjem obdobju vojne tako doma kot na mednarodni ravni.

S to primero želimo, skratka, povedati, da se privr-

ženci desne sredine dobro zavedajo, da bi umiku Berlusconi za načelstva vlade neogibno sledil tudi razpad stranke Ljudstva svobode, ki je njegova popolna domena, in to še toliko bolj po odhodu oziroma izgonu soustanovitelja in podpredsednika stranke Finija. Ljudstvo svobode, ki je bolj gibanje kot stranka, bi se namreč od znotraj sesulo, ker nima notranjih demokratičnih mehanizmov, ki bi ga obvarovali pred razpadom, kajti vsa vodstva raznih notranjih odborov tako na vsedržavni kot na krajevnih ravneh so imenovana z vrha, to se pravi od predsedstva oziroma samega predsednika Berlusconi.

To je slika stvarnega političnega stanja v Italiji. Zato moramo biti pripravljeni tudi na nepredvidljive pretrse ali zasuke. Pokazatelj sedanje politične zmedenosti je, recimo, javno izpričano nesoglasje v vladi glede razglasitve letošnjega 17. marca za državni praznik ob 150-letnici zedinjenja Italije. Tudi odnosi med Cervkvi in premierjem so zaradi znanih afer v zadnjih časih precej hladni. To se je pokazalo tudi na srečanju med italijansko državo in škofovsko konferenco ob obletnici lateranskih sporazumov 18. t. m.

Alojz Tul

Povejmo na glas

Nevaren prezir do lastnega doma

Seveda imamo v mislih nerazumljive zaplete, ki nastajajo ob pripravah na 150-letnico združene ali zedinjene Italije. Upori in odpori tiste politike, ki naj bi predstavljala severni del države, so več kot vidni, nepopustljivi in zagrizeni. Spet se je mogoče spomniti gesel te politike, kako da država izkoristi svoj najbolj razviti del, ki mu ne preostane drugega, kot da razmišlja o nekakšni osvoboditvi ali osamosvojitvi, ker da je sedanji skupni dom pretesen, krivičen in neprimeren za bivanje. Ni naš namen, da bi zagovarjali sedanjo Italijo, kot da bi bilo v njej vse v najlepšem redu, daleč od tega. Dobro se zavedamo, v kakšnem stanju je in kako pametno bi bilo, ko bi se nekje na obzorju izluščila drugačna smer od te, na kateri smo. Toda kje pa sploh obstaja idealno urejena država, kje ni problemov in kje ne bi bile lahko stvari drugačne in boljše, kot so? Posebno v teh časih krize in spreminjanja, ki tu pa tam z vso silo udari na dan. Vendar je eno želja izboljšati razmere v svojem domu, drugo pa je čez ta dom napraviti križ in razmišljati o odhodu iz njega, ker pa to ni mogoče, čim bolj razvednotiti vse, kar ta dom da določeno skupnost predstavlja in pomeni. Z drugimi besedami: jemati ceno lastnemu domu, bojkotirati njegove praznike in prezirljivo obravnavati celo njegov obstoj in smisel, to sega gotovo preko tiste meje, ki je še za koga koristna. Odpira namreč možnost nevarnega pogabljanja notranjih razdalj, ko se bratje in se-

stre na očetovi domačiji nepovratno sprejo, razidejo, ali celo fizično spopadejo. Italija ni severna Afrika, Italija ni diktatura, v kateri je dogovarjanje zatrto, Italija je kot toliko drugih držav del Evropske unije, kjer je npr. mogoče plodno vzpostaviti čezmejne regije, ki pomenijo širši prostor skupnega življenja. In ker torej možnost dodatnih povezav obstaja, toliko bolj izstopa nevzdržnost porogljivega in rušilnega omalovaževanja lastne države. Mi vsi, se pravi vsaka narodna skupnost, smo danes na pomenljivej razpotju: na eni strani je Evropa kot nastajajoči osebki številnih držav, Evropa, v smeri katere naj bi se države obrnile navzven in tako ustvarjale svoj širši skupni prostor, v katerem bi bile tudi sposobne uveljaviti strpno politiko do priseljencev, ki je ključnega pomena. Če se to ne bo zgodilo, smo pa že pri drugi vsekar mrlični možnosti, da se bodo evropske države in s tem mi vsi zapirali vase, ne bomo ustvarjali širšega prostora za svojo skupnost in vse druge skupnosti in bomo še posebej v odnosu do priseljencev oziroma drugačne vse bolj prestrašeni in ogroženi. To bi vodilo v vse trši odnos do njih in v razmere, ki jih je Evropa že doživela in za katere si je iz srca želeli, da se ne bi nikdar več ponovile. Praznovanje 150-letnice naj bi torej dokončno streljivo vse, predvsem najvišje institucije, ki so tako lahko miselno dopustile, da so se rušilne ideje grozeče razrasle in celo utrdile.

Janez Povše

POGOVOR Edvin Forčič, občinski svetnik SSK v Nabrežini

Občinska politika je glede območja porazna

V devinsko-nabrežinskem občinskem svetu so pred nedavnim obravnavali proračun, ki je bil sprejet. Opozicija pa je glasovala proti, ker je v njem opazila nekatere pomanjkljivosti: večina občinskih investicij bo namreč kot vedno nagradila tužni oziroma obmorski del občinskega ozemlja, preostala področja pa bodo nastradala. V Nabrežini je sicer predvidenih nekaj pomembnejših posegov, o katerih smo se pogovorili z občinskim svetnikom stranke Slovenska skupnost Edvinom Forčičem.

Gotovo sodi med ključne zadeve popravilo osrednjega vaškega trga. Občina je namenila 15 tisoč evrov tržiški univerzi, da bi njeni študenti pripravili osnutek projekta. Danes je ta načrt že nared, izvajati pa naj bi ga začeli konec leta. Celotna prenova naj bi stala 1.500.000 evrov. Nekaterim postavkam pa sem se odločno uprl: mišljeno je bilo namreč, da bi poslopje nekdanje šole na trgu prodali v privatne namene za 500.000 evrov. Zahtevali pa smo, naj namembnost te pomembne zgradbe ostane javnega značaja; vanjo bi lahko na primer namestili urade bližnje občinske knjižnice.

Pozornosti pa ne smemo usmerjati le v ta poseg, za trgov je stari del vasi v izredno zanemarjenem stanju, za kar je odgovorna predvsem sedanja občinska uprava. Podobni problemi se porajajo tudi v drugih vaseh, v Šempolaju, Praprotnu, Prečniku, Mavhinjah, Cerovljah. Vaška jedra so kratkoma prepuščena milosti in nemilosti naravnih sil. Odtočni kanali so polni umazane vode, ceste bi potrebovale nov asfaltni tlak, v Nabrežini in drugod se podirajo stari kamniti zidovi. Skratka, primanjkuje redno vzdrževanje. Še večji problem za našo narodno skupnost pa pomeni vse večje pomanjkanje občinskih uslužbencev in uradnikov, ki bi poznali slovenski jezik: to je bil eden izmed razlogov, zaradi katerega sem volil nezaupnico proračunu. Slovenski

občani tako ne morejo koristiti svoje pravice do uporabe slovenskega jezika na občini, kar je določeno v občinskem statutu in v zakonu št. 38. Verjame, da je tak položaj odvisen od pomanjkanja finančnih sredstev, kar je tudi vezano na spoštovanje t. i. pakta stabilnosti. Je pa tudi res, da, ko so nekdanji uslužbenci odšli v pokoj, občina pa jih je nadomestila z zgolj italijansko govorečim administrativnim kadrom.

V posebnem položaju je tudi davčni urad.

Zaradi davka na nepremičnine in na pritlikline (ICI) je urad v vrtincu polemik. Od 300 do 400 oseb je prejelo poziv, naj plačajo regresna plačila. To so masni stroški za nekatere družine, ki nimajo visokih dohodkov. Stroški segajo tudi do 10-15 tisoč evrov. Za letošnje leto je naša opozicijski politiki uspelo doseči pomemben dogovor. Površine, na katerih se nahajajo pritlikline domačij, je občina enostavno obdavčila kot samostojna zazidljiva zemljišča: na podlagi državnega zakona in skoraj vseh razsodb pa bodo imeli občani pravico imeti do 5 tisoč kvadratnih metrov razpoložljive površine okrog svojih hiš. Kaže, da je župan Ret sprejel naše zahteve, in zato smo pozitivno glasovali o odloku za davek ICI.

V občini Devin-Nabežina je bilo veliko govora o gradbenih špekulacijah.

Občinska politika je glede območja porazna. Gradbene špekulacije so nam v letih izkazale veliko vasi. Največ škode je bilo storjeno v Vižovljah. To sicer ni greh sedanje občinske uprave, hudo pa je, da sedanja administracija nadaljuje po tej poti. Trenutno je v izdelavi nova urbanistična varianta št. 27, ki naj bi načeloma imela tudi pozitivne lastnosti: sami smo tudi med volilno kampanjo sprejemali in zagovarjali ugovore občanov, ki so potrebovali dodatne gradnje, da bi povečali in posledično izboljšali kakovost svojih gospodinjstev. Stranka Slovenska skupnost bo vedno stala ob strani

tovrstnim zahtevam in tudi željam občanov po gospodarskih dejavnostih, ki ovrednotijo tudi s turističnega vidika naše območje. Skeptični pa gledamo na tiste posege, za katerimi se skrivajo interesi ožjih lobijev. Ome-

Foto IG

nil sem že Vižovlje, položaj pa bo zelo hud tudi v Nabrežini, saj že načrtujejo nove gradnje na območju med vasjo in avtocesto.

Ker omenjate gradbene špekulacije, bi nam podrobneje prikazali razvoj, ki naj bi ga bil v prihodnje deležen Selski zaliv?

Prvotni načrt, ki so ga izdelali pod Brezigarjevo občinsko upravo, je bil dokaj drugačen od sedanjega, saj je predvideval neko širše gospodarsko in turistično ovrednotenje našega ozemlja. Arhitekt Renzo Piano je tedaj po mojem mnenju izdelal temeljit in premišljen ter dalekoviden načrt.

Kaj se je nato zgodilo s tem načrtom?

Zaustavilo ga je ministrstvo za okolje, obenem je propadlo tudi podjetje, ki je bilo zadolženo za izvedbo projekta. Po sedanjem načrtu naj bi v Selskem zalivu

zgradili neko novo rezidenčno naselje: o turistični namembnosti in posledičnem pozitivnem gospodarskem zagonu področja pa ni ne duha ne sluha. SSK je temu načrtu vedno nasprotovala: celotnemu projektu so dali ime Porto piccolo, kar nima nobene zveze z našim območjem in njegovimi ledinskimi imeni. Državni in deželni zakon sta žal poenotila status turistično rezidenčnih objektov s stanovanjskimi: to pomeni, da bodo novi prišleki (govor je o 500 novih gospodinjstev) pridobili lahko tudi volilno pravico,

podčrtati, da je na občinskem območju vedno manj Slovencev.

Kako pa je negovanje območja vezano na uveljavitev zloglasnih evropskih direktiv Sic in Zps?

Direktive Sic in Zps ter direktivo Natura 2000 je dežela sprejela po odobritvi obnove elektrovođa iz Tržiča do Padrič. Absurd je v tem, da je bilo območje naše občine nato takoj podvrženo tem direktivam, ki močno ovirajo kmetijsko delovanje naših ljudi. Res je, da imamo v občini Devin-Nabežina priznan vinogradniški pol: omenjene direktive pa dejansko onemogočajo nadaljnji razvoj in koriščenje večine našega ozemlja. Problemi nastajajo npr. tudi pri živinorejski dejavnosti: v bistvu živali ne smejo iz hleva! Strinjali bi se, če bi zaščitena območja začrtali na določene jurske zemljišča oziroma gozdovih. Kar pa se je zgodilo, je prava farsa, ker se zaščitena območja v nekaterih primerih (denimo v Medji vasi) začenjajo prav v neposredni bližini vasi! Vedenje dežele je bilo praktično v neskladju z evropsko politiko o prozornosti. Deželna uprava se je zaradi časovne stiske znašla v takem položaju, da je morala skoraj čez noč določiti območja, na katerih naj bi veljala določila: drugače bi morala plačati izredno visoke globe. Svojo nalogo pa je storila z levo roko, ne da bi se posvetovala s prebivalstvom.

Kaj pa obljube dežele, da bodo omejitve direktiv uskladili s potrebami domačega prebivalstva tudi na podlagi dogovora glede afere Prosecco? Deželna odbornika Violino in Segantijeva sta pred meseci zagotavljala, da bo organ LAS začel načrtovati študije, ki bodo globoko zrlje v perspektive področja, nabrano znanje pa bo služilo za izdelavo master plana, na podlagi katerega bodo med drugim začrtani pravilniki, ki bodo urejali dejavnost na zaščitnih območjih.

Kar je meni znano, za zdaj zadeva še miruje. Zgodilo bi se lahko tudi, da bi namenjen denar ostal neizkoriščen zaradi birokratskih in drugih zastojev. Upam, da do tega ne bo prišlo. Župana Reta sem zato že zaprosil, naj se zaveže, da bi konkretno začeli izvajati načrt v našem Bregu.

Prebivalce iz Prečnika je svojčas razburjalo vprašanje antene za mobilno telefonijo, ki naj bi jo zgradili v bližini vasi na privatnem zemljišču.

Pri tej aferi je imela devinsko-nabrežinska občina pomembno vlogo. Kaj se je zgodilo?

Z razsodbo deželnega sodišča je občina dosegla, da antene ne smejo postaviti na prvotno zaznamovano območje. V tem primeru je krajevni upravi prvič uspelo doseči tako pomemben rezultat. To je obenem precedens, na katerega se bodo lahko opirale tudi druge javne uprave po Italiji. Na razsodbo je obenem vplivalo dejstvo, da sta bodisi opozicija bodisi večina v naši občini skupno z občinami Zgonnik, Repentabor in Dolina označili področja, na katera naj bi v prihodnje postavljali tovrstne sprejemnike za mobilno telefonijo. Ta korak je bil zelo pomemben, ker je poveril občinam avtoriteto pri odločanju nekaterih ključnih vprašanj.

Če se povrnemo na primer o Prečniku: domačini so zahtevali, naj bi anteno - ker je že itak vprašljive narave z zdravstvenega vidika - postavili na jursko zemljišče, da bi celotna skupnost koristila plačilo najemnine.

Prav tako. V Praprotnu je npr. taka manjša antena na jurskem zemljišču. V omenjeni medobčinski konvenciji je bilo med drugim določeno, da bi bila pozitivnih denarnih učinkov deželna celotna skupnost in da naj bi antene postavili na jurska oziroma občinska zemljišča daleč od vasi.

Kakšno je stanje v zvezi z načrtovanjem železniške trase t. i. petega koridorja?

V naši občini naj bi imeli najdaljši izkop. Kljub temu pa smo glede tega novega načrta manj optimisti kot pri prvotnem, skrbi pa nas, kje in kako bo začrtan projekt trase do Divače. Smer proge v naši občini se je s prvotne t. i. južne variante, ki bi hudo prizadela naše vasi, krepko pomaknila proti meji s Slovenijo in bo tako obšla naše vasi. Proga bi bila podzemna, železnica bi pa morala zagledati luč v bližini nabrežinske železniške postaje pod Šempolajem. Nedvomno bo tamkajšnji površinski izkop zaradi majhnega naklona proge precej dolg, zato bomo zahtevali, da se maksimalno prekrije. Zavzemati se moramo tudi, da bodo dobro izplačane odškodnine posameznikom in skupnosti in tudi da bo ta denar namenjen investicijam v prizadetih vaseh.

Igor Gregori

Sverna Afrika gori!

Po revolucijah v Tuniziji in Egiptu se razmere zaostrojujejo predvsem v Libiji. Več libijskih mest je ta teden prišlo v roke nasprotnikov režima voditelja Moamerja Gadafija, nemiri pa so doslej terjali že med 300 in 400 smrtnih žrtev. Tuji zaradi vse slabših razmer že zapuščajo državo. Protesti so se medtem nadaljevali tudi v nekaterih drugih državah. Vse bolj krvavi nemiri proti režimu voditelja, ki to z nafto bogato državo s trdo roko vodi že 41 let, so se iz obmorskega mesta Bengazi razširili v prestolnico Tripoli. Tam so protestniki zanetili ogenj v glavni vladni stavbi, poročali pa so tudi o požarih na več policijskih postajah ter na sedežu državne televizije in radia. Po navedbah nevladnih organizacij je več libijskih mest, med njimi tudi trdnjava upornikov Bengazi, že v rokah nasprotnikov Gadafijevega režima, varujejo pa jih ljudske straže. Oblasti naj bi izgubile nadzor tudi nad Gadafijevim rojstnim mestom Sirte ter kraji Tobruk, Misrata, Homs, Tarhuna, Zeiten, Al Zavija in Zuara.

Poziv k vpisu na univerze v Sloveniji

Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo Republike Slovenije je objavilo razpis za vpis v dodiplomske in enovite magistrske študijske programe v študijskem letu 2011/2012. V razpisu so objavljena prosta vpisna mesta na vseh štirih univerzah v Sloveniji (Univerza v Ljubljani, Univerza v Mariboru, Univerza na Primorskem in Univerza v Novi Gorici) ter samostojnih visokošolskih zavodov. Obenem so v besedilu navedeni tudi roki in postopki prijave k vpisu. Slovenski izobraževalni konzorcij svetuje vsem maturantom višjih srednjih šol s slovenskim učnim jezikom, da se odločijo za univerzitetni študij v Sloveniji. Študent (-ka), ki se odloči za študij v Sloveniji, se bo vključil (-a) v dobro organizirane, moderne, kakovostne izobraževalne strukture. Seznanil (-a) se bo z živahnim in pestrim študentskim življenjem v Sloveniji, kjer imajo študenti konkretne možnosti nastanitve v študentskih domovih in vključitve v študentske organizacije, servise in društva; tudi delo študentov je urejeno in omogoča dragoceno pridobivanje izkušenj že med časom študija. Ne nazadnje je bivanje v Sloveniji tudi enkratna priložnost za razvijanje sposobnosti komunikacije v slovenskem jeziku. Študenti (-ke), ki se odločijo za študij v Sloveniji, izkusijo t. i. "popolno potopitev" v slovensko govoreče okolje, kar je v manjšinskem prostoru enostavno nemogoče. Poleg tega se med študijem seznanijo še s strokovnim besediščem izbranega področja oz. utrdijo strokovni jezik, ki so ga že usvojili med šolanjem na slovenskih šolah v Italiji. Mreža univerz in visokošolskih središč v Sloveniji omogoča mladim zamejcem možnost, da se odselijo od doma in se postopno osamosvojijo (npr. Ljubljana, Maribor...) oz. da še nekaj časa živijo v domačem okolju in se na predavanja vozijo dnevno (Koper, Nova Gorica...). Na Slov. l. K. -u smo vam na razpolago za dodatne informacije. Besedilo razpisa: http://www.mvzt.gov.si/fileadmin/mvzt.gov.si/pageuploads/doc/dokumenti_visokosolstvo/razpis_za_vpis/Razpis_2011-12.pdf

Tiskovno sporočilo SSO

O srečanju F. Frattinija in Samuela Žbogarja

Dvostransko vladno srečanje med Italijo in Slovenijo je gotovo pomemben dogodek, kateremu moramo posvetiti vso pozornost, je dejal za tisk in javna sredstva predsednik SSO Drago Štoka. Predvsem je važen sklep obeh zunanjih ministrov, to je Franca Frattinija in Samuela Žbogarja, da pride še letošnje pomlad v Rimu do sklicanja delovnega omizja za odprta vprašanja slovenske narodne skupnosti v Italiji. Vladno omizje za slovensko manjšino bo gotovo pomenilo novo pot v konkretnem in doslednem reševanju naših še vedno odprtih problemov, čeprav bo tudi na tej poti potrebno mnogo truda in predvsem potrpljenja ter velike vztrajnosti, meni predsednik SSO Štoka. Vendar prizadevanje obeh krovnih ter ostale slovenske organiziranosti v to smer pomeni tudi uspeh vseh,

ki so želeli imeti v italijanski vladi svojega neposrednega sogovornika, kar je doslej manjkalo in smo to dnevno boleče občutili na lastni koži.

Prizadevanje obeh zunanjih ministrov ter Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu prek ministra Boštjana Žekša in sklepi nedavnega srečanja med predsednikoma obeh držav Napolitana in Turka je obrodilo tudi sad, katerega se vsi lahko le veselimo, je še dejal Štoka.

Ni pa stvar povsem jasna s slovenske sekcije na konservatoriju Tartini v Trstu. Zaščitni zakon v svojem 15. členu namreč dobesedno pravi takole: "Z ministrskim dekretom... se ustanovi avtonomna sekcija s slovenskim učnim jezikom na glasbenem konservatoriju Tartini v Trstu". Eno je torej avtonomna sekcija, drugo pa morebitni pouk tudi v slovenskem jeziku v nekem predmetu na konservatoriju, zato je prav, da stvari imenujemo s pravim imenom, da ne bo že jutri kakih nesporazumov, dvoumnih zaključkov ali celo napačnih tolmačenj, zaključuje svoje tiskovno poročilo predsednik SSO Drago Štoka.

Kultura, ki pretrga stik s svojim izročilom, usiha

Vera in sodoben človek

Tudi danes človek potrebuje vero, zato se vrača k njej. Drugo vprašanje pa je, kakšno vero si želi. Velikokrat ljudje nimajo pravega občutka, katera duhovnost ponuja več. Čut lagodnosti je človeku prirojen, zato velikokrat izbira to, kar je manj zahtevno. Zadnje čase pa opažamo neko novost. Ta je v tem, da, če so svojčas, še zlasti v komunističnih režimih, Cerkev nadevali oznako razredni sovražnik, jo danes imenujejo razredni tajkun. Priznati moramo, da v zahodni Evropi Cerkev ni revna, zato je tam manj ideoloških predsodkov in več predsodkov glede cerkvenega bogastva (tajkunizacije). Če je v polpreteklem času veri odvzemala svobodo politika, je danes drugače – pri civiliziranem evropskem človeku jo omejujejo predsodki. Spet se lahko vprašamo, koliko so ti upravičeni ali koliko so utemeljeni. Velikokrat imamo predsodke do vere predvsem zato, ker smo jih prejeli ali podedovali od prednikov, sprejeli od neverne ali površno verne okolice. Največkrat pa temeljijo na verskem neznanju, nepoznavanju pravega nauka, prave zgodovine, pravih dejstev. Kakor

namreč napreduje tehnični napredek in mu v vsakdanjem življenju sledimo, tako raste tudi poznavanje kulturnih, verskih in zgodovinskih dejstev, ki so po-

Sv. Avguštin, slika Antonella iz Messine

gosto drugačna od teh, ki smo jih pridobili na ravni osnovnega izobraževanja. Prav tako mora v nas rasti tudi versko spoznanje. Če za to ne skrbimo, hitro podležemo nekritičnemu posploševanju, spotikanju in izkrivljanju, s tem pa odmikanju od bistva.

Vsaka kultura (in vera tudi sodi vanjo), ki pretrga stik s svojim izročilom, usiha in je zapisana pozabi. Noben nauk, nobena tehnična teorija pa ne sežeta tako globoko v človekovo srce kot vera. Vera ni neki stranski produkt pri človeku, ampak je del njega, saj odraža njegovo notranjost. Iz človekovega nemira in iskanja izvirajo umetniška dela, napredujejo znanost in tehnika, nastajajo pa tudi vojne in nasilja vseh vrst. V ožjem in širšem krogu. Ne glede na ves napredek, udobje in vseh vrst ponudb za zadovoljevanje človekovih želja in potreb namreč vedno znova ugotavljamo, da nam ne prinašajo tistega pravega, globokega zadoščenja in mira, po katerem nezavedno hrepenimo. In tako še po 1500 letih lahko pritrđimo velikemu mislecu in iskalcu sv. Avguštinu, ki je po letih iskanja, greha in spreobračanja zapisal: "Zase si nas ustvaril, Gospod, in nemirno je naše srce, dokler se ne spočije v te-

bi!" Mir pa je vedno doma, v srcu. Če je tam mir, se širi tudi navzven. Prav zato lahko za mir na svetu največ naredi prav vera. Če je tam mir, se širi tudi navzven. So misleci, tudi v slovenskem svetu, ki trdijo, da je edina možnost naše-

ga preživetja ateizem. To pa zato, ker v terorizmu vidijo način mišljenja vernih: "Če Bog je, je vse dovoljeno, tudi to, da spustiš v zrak tisoče mimoidočih..." Res je, da se vera lahko tudi zlorabi, tega nihče ne zanika, obenem pa ne smemo pozabiti, da je bila vera v celotni zgodovini vedno v službi človeka. Prav zato nihče ne more narediti več za mir na svetu, kot lahko naredi vera. Je pa res tudi nasprotno: nihče ne more narediti toliko slabega kot tisti, ki vero zlorabi, saj sta mir in vojna tesno povezana s človekom in sta odraz dogajanja v njegovem srcu. V Evropi živijo druga ob drugi najrazličnejše kulture. Teh je danes znatno več, kot jih je bilo pred pol stoletja. Ob teh kulturah so prav tako tudi najrazličnejše veroizpovedi. Ni dovolj, da so te med seboj strpne in se prenašajo, kot se včasih reče. Mnogo bolj pomembno je, da se preselijo "eno nadstropje višje", to je, ob toleranci mora med njimi rasti tudi spoštovanje. To je medsebojna pozitivna naravnost. Drug drugega moramo biti sposobni podpreti v dobrem ali pozitivnem, ki ga premoremo.

Nekateri sociologi so prepričani, da bi prav večje spoštovanje različnih veroizpovedi vrnilo Evropi novo moč in življenjskost. To zaznavamo v Franciji, kjer namesto negativne laičnosti, ki vero izključuje iz javnega življenja, podpirajo pozitivno laičnost – vključevanje vere kot pozitivnega družbenega dejavnika.

Ambrož Kodolja

Misli iz knjige duhovnika Pier Antonia Belline

Biti duhovnik ni lahko (8)

Glede oblikovanja in vzgoje v semenišču (Castellerio pri Vidmu, da ne bo pomote) je pre Toni napisal kar knjigo, ki pa je bila mnogim neprijetna, celo tako, da je izginila iz knjigarn. Tudi za nas je tu kar nekaj materiala za razmišljanje. Nekatere stvari veljajo še danes in nekatere zadeve, do katerih je furlanski duhovnik kritičen, so problematične tudi v kakem drugem semenišču, čeprav ne moremo reči, da so povsod takšne razmere. In zakaj je bila ta knjiga tako zoprna? "Ker je resnica vedno neprijetna... Pa ne, da bi imel v posesti resnico, ampak se trudim biti pričevalec in podajam svoje pričevanje tako, da povem neko svojo resnico, ki je osebna, pristranska – prav zato, ker je moja. Moja resnica pa je taka, da je ni še nihče povedal, govori pa o takšni temi,

lo žalitev, pa tudi neke vrste zaščito – v smislu, da je določena skrivnostnost glede šolanja duhovnikov pripomogla k večjemu pomenu te službe, še bolj je poudarjala njeno izjemnost in ji dajala določeno – sicer malo verjetno, a za nas ugodno – okultno moč. Duhovniki, vključno s škofi, kardinali in papeži, lahko povsod vtikajo nos, gorje pa komur vtika nos v njihove zadeve, zlasti, če svoje raziskave dela na svojo pest. Tako pripovedovanje o semenišču, ki samo po sebi ni nič tako škandaloznega, predstavlja nedovoljeno vmešavanje. Ni se dovoljeno vtikati in kazati s prstom na določeno ustanovo, ki mora ostati blindirana, da obstane. Na stotine, morda na tisoče oseb je v letih obilja duhovnih poklicev, vse do konca šestdesetih let, šlo skozi semenišče in lahko potrdijo, kar sem na-

Semenišče v Castellerio

ki je ni še nihče hotel obravnavati. Duhovniki se nočejo, najbrž se tudi ne smejo, vtikati v semenišče, kjer so preživeli svojo adolescence in mladost. Ničesar ne smejo razkriti, ampak mora vse ostati pod nekakšno tančico molka... Duhovniki se med seboj lahko nimajo radi, se morda celo sovražijo, ker niso bili vzgojeni za neko čustveno zrelost, ko pa je treba braniti strukturo, v katero so, dobro ali slabo, vključeni in v kateri morajo po sili razmer sobivati, se takoj povežejo v skupino, postanejo 'družina' ali neki 'klan'. To lahko imenujemo tudi 'mafija', vendar v zelo omejenem in simboličnem smislu.

Že dejstvo, da so ljudje zavod, v katerem sem se šolal, z veliko površnostjo in z ne preveč prikritim prezirom imenovali 'črna šola', je pomeni-

pisal. Že dejstvo, da je po tej knjigi (La fabrique dei predis – tovarna duhovnikov, op. prev.), ki je izšla leta 1999, še danes povpraševanje in se o njej še danes govori in vseh koncih sveta, je pomenljivo, vsaj zame.

Pravi način ni bil v tem, da mi rečejo: 'Molči!' kakor so tudi potem storili, temveč da bi se pametno in premišljeno spopadli z ostro in podrobno kritiko, da bi videli, če in kje je ta tridentinska ustanova (semenišča v takem okviru so nastala na pobudo tridentinskega koncila 1545-1563, op. prev.), torej tudi petsto let stara, zgrešila ali bila preraščena in torej ne več v skladu z zahtevami današnjega časa. Morali bi torej premisliti, kje in kako bi se dalo to ustanovo izboljšati. Bil sem naiven, prav zaradi vzgoje, ki sem je bil tam deležen!

Andrej Vončina

Vi sprašujete, duhovnik odgovarja

Andrej Vončina

Pri maši slišim o odrešeniku in odrešenju... Česa moramo biti odrešeni, če danes sploh nimamo več občutka greha, v času finančne krize, razpada družin in splošne zmede pa

doživljamo dosti drugih stisk?

Najprej mislim, da se je treba nekoliko osvoboditi tistih človeških meril ali kategorij, kjer vse merimo količinsko. V to past je padel tudi sodobni človek in potem samega sebe pojmuje kot nekaj tehničnega, merljivega. Krščanstvo govori o odrešenju in govori o zgodovini odrešenja, vendar je čas, ki je tu mišljen, neki drug čas – t. i. milostni čas, ki se z zgodovinskim, človeškim časom sem pa tja stakne in takrat govorimo o odrešenju. Vem, zdaj govorimo malo v prazno, toda rad bi povedal, da je za milostni čas tako, da se z vsakim človekom zgodovina začne na novo, ker je pomemben ta človek v vsem, kar je. Človek je ustvarjen kot dober, da ne bo tu pomote, je pa tudi že od začetka zaznamovan ravno s to nagnjenostjo k zlu, h grehu. Vendar velja še nekaj – človek je svobodno bitje. V tej svobodi si lahko prizna, da ni popoln, da je grešen, lahko pa se tudi odloči, da bo tako pojmovanje zavrnil, da bo rekel, kako greha ni. Če bi temu res bilo

tako, potem bi imel prav Rousseau, ki je trdil, da je otrok kakor nepopisan bel list in ga z vsem vzgajanjem le pokvarimo. To je poskušal s svojimi otroki, rezultati pa so bili katastrofalni. Priznajmo si torej, da ne živimo v raju in da nismo srečni, si pa vsak od nas želi, da bi temu bilo tako. Živimo v svetu, kjer je še do pred kratkim veljalo, da smo živeli s krščanskim pojmovanjem Boga, položnim v zibko. Danes to ni več tako in se čedalje več ljudi sprašuje, čemu je vsega tega treba, zakaj bi hodili k maši, izpolnjevali neke zapovedi, se držali nekih pravil, ko pa se da ravno tako dobro živeti brez tega. V prvi številki naše nove priloge sem pisal ravno o tem, da so se ljudje navadili živeti brez Boga, da ga za svoje življenje ne potrebujejo. In res gre zadeva precej enostavno naprej v svojem sivem vsakdanju, v vsakdanjem enakem ritmu: 'kuća-pos' o, pos' o-kuća'. Gre naprej, dokler ne pride človek do roba svojega preživetja, ko vidi, da to vse skupaj ni nič, da tako ne more naprej, da ni srečen. Na voljo ima samo še eno, temeljno stavko, če se naslonimo na Pascala: Bog ali nič. Če je Bog neki zloben tiran, ki se z nami igra kakor z marjonetami, potem izberem nič, ker itak ni važno. Lahko pa je Bog nekaj povsem drugega. Naj nam pomaga sv. Jožefina Bakhita, doma iz Darfurja, ki so jo pri devetih letih ugrabili trgovci s sužnji, pretepli do krvi in prodali kar petkrat. Zadnji gospodar jo je vsak dan pretepal do krvi, od česar ji je do smrti ostalo 144 šivov. Naposled jo je kupil italijanski trgovec in jo peljal s sabo v Be-

netke. Tu je spoznala nekega povsem drugačnega gospodarja. Do tedaj so jo vsi gospodarji zaničevali, jo pojmovali kot predmet, zdaj je spoznala Gospoda nad vsemi gospodi, ki jo je končno pojmoval drugače – zanj je bila dragocena. Ugotovila je, da je ljubljena in da je tisti, ki jo ljubi, resnična Ljubezen. Ugotovila je, da jo ta Gospod pozna v vsej njeni biti, da jo ljubi tako, kot je, in jo pričakuje. Izvedela je, da je ta, ki jo pričakuje, tudi sam doživel njeno isto usodo. Dobila je upanje – ne samo delno upanje, da bo imela manj krute gospodarje, temveč je začutila v sebi veliko upanje. Začutila je, da je ljubljena v vsej svoji globini, pa naj se zgodi kar koli. Pridemo torej spet do tistega, kar smo v začetku rekli – Božji čas se dotakne našega časa, kadar se odpremo Bogu in njegovi ljubezni. Takrat smo odrešeni, odvzeto nam je to težko breme bivanja in vemo, da se tisto hudo ne more vrniti, ampak naša sreča lahko postane samo še večja, popolnejša. Zato moramo spet odkriti osnovno krščansko oznanilo: "Jezus je Gospod". Pomeni, da je kakor mi trpel in umrl, a se s tem vse skupaj ni končalo, ampak je tudi vstal od mrtvih, šel v nebesa... Ne bom nadaljeval tistega, kar vsako nedeljo pri maši izpovem po pridigi, pa ne vemo, kaj govorimo – to je vendar tisto, zaradi česar hodimo k maši. Vprašajmo se kdaj, kaj izpovedujemo in če res verujemo in upamo v to, da smo po Njem odrešeni, da nam greh in smrt nič ne moreta, če je Kristus z nami. "Če pa je Bog za nas, kdo je zoper nas" (Rim 8,31)?

dejev; dalje pomeni preoblikovati politične ideologije, ki vodijo k spoprijemu resnice in človeškega dostojanstva ter želijo uveljaviti lažne vrednote s pretvezo miru, razvoja in človekovih pravic; pomeni nenehno prizadevanje za udržitve pozitivnega zakona na načelih naravnega zakona. Vse to je nujno in v skladu s spoštovanjem dostojanstva in vrednosti človeške osebe, kakor so potrdili narodi sveta v Listini Organizacije združenih narodov leta 1945, ki predstavlja vsesplošne moralne vrednote in načela v skladu z normami, ustanovami in sistemi sožitja na narodni in mednarodni ravni. **Onkraj sovražstva in predsodkov** 13. Kljub zgodovinskim izkušnjam in prizadevanjem držav, mednarodnih ustanov na svetovni in lokalni ravni, kljub naporom nevladnih organizacij ter

vseh ljudi dobre volje, ki se vsak dan žrtvujejo za obrambo temeljnih pravic in svoboščin, se tudi danes soočamo s preganjanji, diskriminacijami, nasiljem in nestrpnostjo v povezavi z vero. V Aziji in Afriki so najpogosteje žrtve pripadniki verskih manjšin, ki jim je prepovedano svobodno izpovedovati svojo vero ali jo spreminiti. To se dogaja z zastraševanjem in kršitvijo pravic, temeljnih svoboščin in življenjskih dobrin, vse do odvzema osebnih svobode in samega življenja. Poleg tega so, kot sem že omenil, pretanjene oblike sovražstva do vere, ki se v deželah zahodnega sveta ob različnih priložnostih kažejo v zavračanju zgodovine in verskih simbolov, v katerih se zrcalita istovetnost in kultura večine državljanov. Te oblike pogosto netijo sovražstvo in predsodke in so v nasprotju z jasnimi in

uravnovešenim pluralizmom in laičnostjo ustanov, tudi če ne pomislimo, da so novi rodovi v nevarnosti, da ne bodo prišli v stik z dragocenim duhovnim izročilom svojih dežel. Obramba vere se dogaja preko obrambe pravic in svoboščin verskih skupnosti. Voditelji velikih verstev sveta in odgovorni državniki naj torej obnovijo prizadevanja za pospeševanje in obrambo verske svobode, zlasti za obrambo verskih manjšin, ki ne predstavljajo grožnje istovetnosti večine, ampak so priložnost za dialog in medsebojno kulturno obogatitev. Njihova obramba predstavlja idealno priložnost za udržitve duha dobrohotnosti, odprtosti in vzajemnosti, s katerimi je treba varovati pravice in temeljne svoboščine na vseh področjih in krajih sveta.

Poslanica papeža Benedikta XVI. ob svetovnem dnevu miru

Verska svoboda – pot do miru (6)

Dialog kot skupno iskanje 11. Dialog med pripadniki različnih verstev je za Cerkev pomembno sredstvo za sodelovanje vseh verskih skupnosti za skupno dobro. Cerkev ničesar, kar je v raznih verstvih resnično in sveto, ne zameta. "Z iskrenim spoštovanjem gleda na te načine delovanja in življenja, na ta pravila in nauke, ki se sicer v marsičem razlikujejo od tega, kar sama veruje in uči, vendar so neredko žarek resnice, ki razsvetljuje vse ljudi". Omenjena pot ne vodi v relativizem, tudi ne v verski sinkretizem. Cerkev namreč "oznanja in je dolžna nenehno oznanjati Kristusa, ki je 'pot, resnica in življe-

nje' (Jn 14,6), v katerem najdejo ljudje polnost verskega življenja in v katerem je Bog vse s seboj spravil". To pa ne izključuje dialoga in skupnega iskanja resnice v različnih življenjskih okoliščinah, kajti kakor pravi pogosto navedena beseda sv. Tomaža Akvinskega, "vsaka resnica, naj jo izreče kdor koli, je od Svetega Duha". Leta 2011 se bomo spominjali 25-letnice Svetovnega dneva molitve za mir, ki ga je Božji slugabnik Janez Pavel II. sklical v Assisiju leta 1986. Tedaj so voditelji velikih svetovnih verstev pokazali, kako je vera dejavnik edinosti in miru, ne pa razdora in sporov. Spomin na to izkustvo je vir

upanja za prihodnost, v kateri se bodo vsi verni čutili in bodo resnično postali delavci za pravičnost in mir. **Moralna resnica v politiki in diplomaciji** 12. Politika in diplomacija morata razmišljati o moralnem in duhovnem izročilu, ki ga prinašajo velika verstva sveta za spoznanje in potrditev resnice, vsesplošnih načel in vrednot, ki jih ni moč zanikati, ne da bi s tem zanikali dostojanstvo človeške osebe. Kaj torej v praksi pomeni pospeševanje moralne resnice na področju politike in diplomacije? Pomeni najprej delati odgovorno na podlagi objektivnega in celovitega spoznanja

GORICA SD Sončnica: Miha Kramli o odvisnosti

Otrok potrebuje izkušnjo miselne in čustvene enotnosti staršev

Vprašanju odvisnosti je bilo v torek, 15. februarja, posvečeno tretje izmed štirih srečanj v nizu predavanj, ki jih v Gorici prireja Skupnost družin Sončnica. V Domu Franc Močnik ob cerkvi sv. Ivana je tokrat govoril Miha Kramli, znani in uveljavljeni terapevt, ki je po diplomski študiju iz družinske dinamike in psihoterapije, že nekaj let pa vodi Center za zdravljenje odvisnosti v Zdravstvenem domu v Novi Gorici. O odvisnosti že marsikaj vemo. Tokratno srečanje pa je bilo posebno zanimivo (v prvi vrsti za starše!), ker je gost še najbolj poudaril, kateri so razlogi, ki vodijo v zasvojenost, z druge strani pa, katere so možne poti, da bi se zasvojenosti izognili. Če je v družini preprič, to še ni hudo, je začel; pomembno pa je, da po njem pride do čustvene pomiritve in sprave, da se ne kopičijo zamere in bolečine, zaradi katerih npr. oče lahko celo pozabi biti oče, mož itd. Če presežemo bolečine in vzdržimo v stiskah, se družinski člani hranijo z mirom in veseljem ter se tako pripravljajo, da bodo uravnovešeno - brez zasvojenosti - stopili v življenje. Starši so zato dolžni skrbeti za miselno naravnost vsaj glede pomembnih stvari: "Ko otrok začuti enotnost staršev, ve, da jih ne more manipulirati in doseči svojega". Na tak način postane sposoben reševati probleme z lastnimi močmi in obvladovati življenje, njegova samopodoba se krepi. Odnos med starši lahko tudi umre, če starši niso čustveno enotni in stabilni, sposobni slišati bolečino bližnjega. "Večji del prevar se pojavlja, ker zakonci v drugem ne prebujajo več

odličnosti, kvalitete in notranje moči". Zato: otrok, ki ima v družini močno izkušnjo miselne in čustvene enotnosti, bo znal drogam obrniti hrbet.

Drug pogoj za zdravo vzgojo najstnika je nadzor staršev. T. i. nadzor s pozicije moči je pri 13-15-letniku že nezadosten. Pomembno je biti sposoben postavljati uresničljiva in smiselna pravila in meje. Starši naj se tudi ne bojijo čustvenih izbruhov otroka; pomembno je, da pri tem ostanejo urejeni, stabilni in umirjeni. V nasprotnem primeru dobi otrok vtis, da je zaveda res huda, kar ga lahko močno potlači. Ker je v naši družbi "ogromno čustveno nezrelih odraslih", prihaja posledično do velikega števila "čustvenih invalidov", saj so "otroci pogosto naša slika, ki jo pa težko vidimo". Srce človeka, ki nima izkušnje trdnosti in stabilnosti, se z lahkoto odpira drogam, beži v bolezen. Med "temeljnimi pravicami", ki jih imajo starši, je Kramli omenil pravico do miru. Otrokom mora biti jasno, da je v družini pomembno se odpočiti, da nimajo pravice odločati o nespajnju staršev. Starši imajo tudi pravico do postrežbe: če najstniki vsaj trikrat tedensko ne pomagajo pri pripravi obroka, če ob koncu tedna ne spravljajo po hiši, "je s starši kaj narobe". V družini morajo otroci tudi delati. Žepnina ni dar, denar si morajo prislužiti. Biti z njimi preveč odprti in usmiljeni je pogubno! Otrok, ki ni vajen napora, ni cepljen pred nevarnostmi ulice in

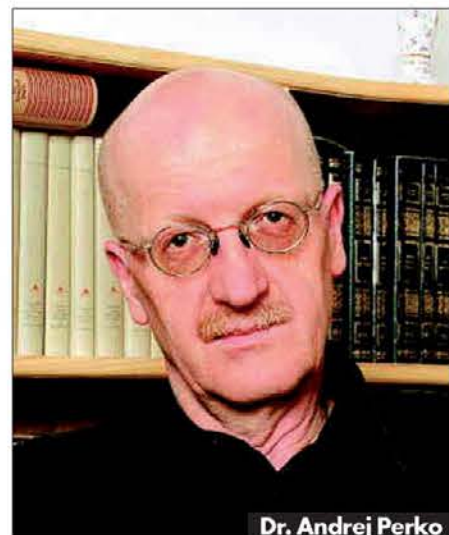
interneta, postane invalid in zasvojen. "Nezdrava ljubezen, preveč ljubezni in pohabljenosti v družini ustvarjajo pogoje za sovraštvo in zasvojenost". Pa še to: ko si starši jemljejo čas zase in se pogovarjajo, morajo otroci dati mir. Samo tako lahko raste v njih optimizem in dobra volja, drugače razumejo, da odnos med zakoncem nima nobene vrednosti. Med glavnimi značilnostmi kemičnih odvisnosti, je v nadaljevanju povedal predavatelj, je ta, da človek, ki je več kot leto dni zasvojen, ne bo nikoli več ozdravel, temveč bo lahko le abstinent. Droga ima moč, brezup in stanje se lahko le slabša. Do zasvojenosti pa lahko pride že po nekaj dneh.

Posebno poglavje je dr. Kramli posvetil posebno vznemirljivemu poglavju - zasvojenosti od računalnika. Zatrnil je namreč, da omamljanje z njim lahko možgane enako poškoduje kot heroin. "Računalnik je kot delovni pripomoček (!) lahko zelo koristen; za komunikacijo, sprostitvev in zabavo (!) pa je lahko prava droga, celo smrtno nevarna. Trideset minut na dan je za mladega pod 15. letom prava meja. Pred ekranom lahko ostane tudi dve uri, "a potem naj dve uri cepi drva, plava ali opravlja druge fizične dejavnosti". Čustvena in partnerska razmerja ter prijateljevanje ne sodijo na Facebook! Mladostniki potrebujejo živo komunikacijo, stisk roke, pogled iz oči v oči! Pretirana raba računalnika je 23-letnega fanta privedla do tega, da nosi plenice, ne prenese dnevne svetlobe; tudi v naši okolici obstaja ogromno invalidov, ki še niso razumeli, kaj se je z njimi zgodilo, je povedal dr. Kramli. Podobno velja za mobilni telefon, ki ga morajo mladi uporabljati zgolj za izredno komunikacijo. Spričo razmer morajo biti starši danes bolj trdi kot nekdanj. Ne smejo se bati, če se bodo otroci čutili "zapotavljene", če nima svoje računalnika, mobija, elektronskih igrice ipd. Če pa jim starši prav vse dovolijo, "je z njimi nekaj hudo narobe", je ponovil. Zato morajo zbrati dovolj moči in energij, da so prisotni, da so sposobni ločiti želje in resnične potrebe otrok, sploh pa, da sebi in drugim pomagajo. "Potrebno je postavljati meje. Tega namesto staršev ne bo nihče naredil!" / DD

Dr. Andrej Perko v Hrpeljah Zdravljenje odvisnosti po Rugljevi metodi

Priznani psiholog dr. Perko je v Hrpeljah predstavil Rugljevo metodo zdravljenja vseh vrst odvisnosti. Veliki vizionar na področju zdravljenja odvisnosti, dr. Rugelj, je metodo zdravljenja odvisnosti utemeljil na spoznanjih modrecev in filozofov, da bi odgovoril na vprašanje, kako naj človek živi, da bo uresničil svoje življenje. Zato metoda ni samo psihoterapija, ampak mnogo več kot to in zaradi tega edinstvena. Temelji na avtoritativnosti, kar pomeni na vzgajanju z zgledom, in ima 50 terapevtskih sredstev, kot je reden tek 10 km, in biblioterapijo. Tek dviga samozavest, je enostaven in pomeni hitro zmago, prinaša zadovoljstvo. V biblioterapiji pa mora udeleženec prebrati mesečno dve knjigi in se z avtonalitičnim pisanjem poglobiti vase. Navadno traja do treh let, da odvisnik spremeni svoje življenje in s svojo odvisnostjo ne ogroža več sebe in bližnjih. Kljub temu da je metoda zelo zahtevna, se v Perkove skupine vključujejo tako preprosti kot tudi zelo izobraženi ljudje. Za uspeh, ki je po tej metodi po na-

sredstev, kot je reden tek 10 km, in biblioterapijo. Tek dviga samozavest, je enostaven in pomeni hitro zmago, prinaša zadovoljstvo. V biblioterapiji pa mora udeleženec prebrati mesečno dve knjigi in se z avtonalitičnim pisanjem poglobiti vase. Navadno traja do treh let, da odvisnik spremeni svoje življenje in s svojo odvisnostjo ne ogroža več sebe in bližnjih. Kljub temu da je metoda zelo zahtevna, se v Perkove skupine vključujejo tako preprosti kot tudi zelo izobraženi ljudje. Za uspeh, ki je po tej metodi po na-

Dr. Andrej Perko

vedbah Perka skoraj stoprocenten, pa je ključno, da se v terapevtsko skupino in program poleg odvisnika aktivno vključijo tudi njegov življenjski partner oz. njegov najbližji. Perko trenutno spremlja okrog 120 ljudi, ki so se odločili za njegov program, razvrščeni pa so v več skupin. Življenje s preizkušnjami ne prizanaša, danes se veliko ljudi znajde v stiskah, ki mu zaprejo vse poti, tako da ne jajo več poti naprej. Metoda je zelo zahtevna, a po navedbah Perka tudi zelo uspešna. Kdor išče rešitev iz stiske, pa lahko tudi v tej metodi najde veliko uporabnega, kljub temu da ob prvem stiku s tem vsega ne sprejema.

Jba

O razmerah v Ugandi ob predsedniških volitvah Duhovna in moralna prenova za nov začetek

Ko smo pri nas osredotočeni predvsem na vsakdanje težave osebnosti, pa tudi družbene in cerkvene narave, se kar težko ozremo tudi na kake bolj "eksotične" kraje, četudi tam živi in dela kak naš rojak. Navadno nas tudi zanima samo tisto, kar nam servirajo svetovni mediji, ki nam v vseh podrobnostih opisujejo ne samo ljudsko vrenje v severni Afriki in na Bližnjem vzhodu, ampak celo spolni napad na ameriško novinarico. Tako si ne delam nobenih utvar (koliko ljudi bere časopise, kot je naš Novi glas?) in vem, da bo praktično neopažena šla mimo oči svetovne javnosti tudi vrsta volilnih bojev, ki so se dogodili ali se še bodo v teh dneh v podsaharski Afriki.

Ravno v petek, 18. februarja, so potekale predsedniške volitve v Ugandi, kjer kot misijonar deluje zaloški sosed Danilo Lisjak. In prav na te volitve

moramo biti posebej pozorni. Pa ne zaradi izida, ki je vsem že kar jasen - v četrto kandidira za

Danilo Lisjak (foto DPD)

predsednika Yoweri Museveni in bo tudi izvoljen. Bolj nas lahko skrbi, kako bodo na to izvolitev odreagirali ljudje, ki najbrž ne bodo več dolgo trpeli

vseh zlorab in podkupovanj. Danilo pravi, da je "Museveni tako bogat, da je z velikim denarjem naravnost odkupoval svoje volilce in celo v neki skofiji primaknil vsem duhovnikom in celo redovnicam kar lepe vsote, da jim je tako zavezal usta".

Seveda razmere niso rožnate, česar se oblasti zavedajo in z določenimi represivnimi akcijami ustrahujejo prebivalstvo: "Vojaščina in policija sta ponoči patrolirali po Gulu (kjer deluje Danilo, op. p.) in nabila enih 20 postopačev in tistih, ki so se pozno vračali iz diskotov". Strah, da bi se zgodilo kaj podobnega tistemu na severu Črne celine, je velik: "Bog nas varuj kakšnih izgredov 'alla Egipt', ker potem smo v še večji revščini". Da, v revščini. Saj je kljub vsem upom, ki so jih na Zahodu polagali v Musevenija, Uganda po petindvajsetih letih še vedno ena od najrevnejših držav na svetu (na seznamu razvitenosti je na 143. mestu). Vsi seveda najprej pomislimo na materialno revščino, a "materialna revščina sledi duhovni". In Danilo deluje na severu, kjer so razmere še posebej hude. "Kako velika je

moralna beda tukaj na severu, kjer je divjala bratomorna vojna 23 let (tu je uporniška Vojska Gospodovega upora, 'Lord's resistance army', ki se bojuje proti vladnim silam, op. p.), ne morem nobenemu povedati. Mnogi otroci v našem novem misijonu še sploh ne vedo, kaj je duhovnik. Katehisti brez nobene formacije... Kje začetni in kako začetni prenova", se sprašuje naš misijonar. In vendar je nekje začel - pri gradnji nove cerkve, poučevanju in maševanju v domačem jeziku. Pravi, da so se ljudje "odnavadili hoditi k maši, ker je vojna vse zdesetkala". Mi bi torej rekli, da se ne splača maševati, graditi cerkve, pošiljati duhovnike... Pa ni res, saj "največ pride mladim, ki slutijo, da je v Cerkvi neka pot izhoda iz brezizhodne situacije". Če je torej Cerkev tista prava, tako v Afriki kot pri nas, lahko ponudi odgovor človeku na njegova temeljna življenjska vprašanja in hrepenenja. Lahko je res mati in učiteljica, kakor je dejal papež Janez XXIII. Rešitve nikjer na svetu ne prinašajo ne politični voditelji ne paketi s hrano, še manj denar. Rešitev prinese samo Jezus Kristus, če gremo v pristen odnos z njim. Če bo taka naša vera, bomo skupaj z Danilom lahko rekli, da "počasi pridobivamo na zaupanju".

AV

Kratki

Papež za nuncijs v Rusiji imenoval Slovenca

Papež Benedikt XVI. je za novega apostolskega nuncijs v Rusiji imenoval Slovenca, nadškofa Ivana Jurkoviča. Ta ima že dolgoletno diplomatsko kariero v Vatikanu, pred tem je opravljal službo apostolskega nuncijs v Ukrajini. Jurkovič, rojen 10. junija 1952 v Kočevju, je v diplomatsko službo Svetega sedeža vstopil 1. maja 1984. V tem času je služboval v vatikanskih predstavništvih v Južni Koreji, Kolumbiji in Rusiji, deloval pa je tudi v oddelku za odnose z državami vatikanskega državnega sekretariata. 28. julija 2001, ko je bil povišan v nadškofa, je bil imenovan za apostolskega nuncijs v Belorusiji, 22. aprila 2004 pa za apostolskega nuncijs v Ukrajini. Jurkovičevega predhodnika na nuncijsuri v Rusiji Antonella Menninija je papež konec lanskega leta imenoval za apostolskega nuncijs v Veliki Britaniji.

Spored beatifikacije papeža Janeza Pavla II.

Tiskovni urad Svetega sedeža je pred nekaj dnevi sporočil, da bo beatifikacija Janeza Pavla II. prvega maja letos velik cerkveni dogodek. Na vigilijo, v soboto, 30. aprila zvečer, bo od 20.30 dalje na antičnem stadionu Circus Maximus v Rimu potekala vigilija, ki jo organizira rimska škofija, vodil jo bo kard. Agostino Villini. V nedeljo se bo slovesno bogoslužje na Trgu sv. Petra začelo ob 10. uri, vodil ga bo Benedikt XVI. Istega dne - po svečanem obredu - bodo verniki lahko počastili novega blaženega v baziliki. V ponedeljek, 2. maja, bo ob 10.30 na istem trgu zahvalna maša, ki jo bo daroval kard. Tarcisio Bertone. Krsto bodo nadalje namestili v kapelo sv. Sebastjana v baziliki sv. Petra.

Kratke

Zasedal je širši odbor Zveze slovenske katoliške prosvete

V torek, 15. februarja, se je na prvi letošnji redni seji sestal širši odbor Zveze slovenske katoliške prosvete. Predsednica Franka Padovan se je odboru zahvalila za ponovno zaupanje in podporo. Prva točka dnevnega reda je bila sestava novega ožjega odbora. Izvoljeni so bili: za podpredsednika Miloš Čotar, za blagajnika Walter Bandelj, za tajnico Patricija Florenin, za zapisničarko Irenka Ferlat, za gospodarja Niko Klanjšček, za organizatorja Matjaž Pintar in Evgen Komjanc. Na dnevnem redu sta bili tudi Primorska in Koroška poje. Zveza bo, kot vsako leto, soorganizator treh revij Primorske poje, in sicer v Štandrežu v petek, 18. marca, v cerkvi sv. Andreja, v Gorici v nedeljo, 20. marca, v Kulturnem centru Lojze Bratuž ter v Ukvah v nedeljo, 20. marca, v večnamenskem kulturnem središču. Koroška poje, ki jo prireja Krščanska kulturna zveza, bo v nedeljo, 13. marca, v Domu glasbe v Celovcu. Na reviji bo nastopila tudi dekliška vokalna skupina Bodeča neža. V začetku aprila bo v prostorih Kulturnega centra Lojze Bratuž potekalo nagrajevanje Priznanja Kazimir Humar.

Obletnica smrti Lojzeta Bratuža / Obisk groba in hvaležen spomin

V sredo, 16. februarja, se je Svet slovenskih organizacij iz Gorice poklonil svetlemu liku, žrtvi fašističnega terorja, skladatelju in pevovodji Lojzetu Bratužu, po katerem nosita ime eden izmed naših slovenskih kulturnih hramov in mešani pevski zbor. Julijan Čavdek

je v kratkem nagovoru povezal obletnico smrti Lojzeta Bratuža, ki je časovno blizu slovenskemu kulturnemu prazniku, z obletnico zakona o zaščiti slovenske narodne skupnosti v Italiji, ki smo si jo priborili pred desetimi leti. Sledila sta trenutek zbranosti v molitvi in polaganje slovenskega šopka na grob.

Cicibani v Štandrežu so praznično preživeli dan slovenske kulture

Dan slovenske kulture, 8. februar, je bil v štandreškem vrtcu še posebno kulturno, literarno in umetniško barvan. Vzgojiteljice so povabile v goste domačinko, igralko - pravljicarko Majdo Zavavlad, ki je otroke navdušila s svojim živim pripovedovanjem. Najprej jim je na enostaven in zanimiv način obrazložila pomen tega dneva ter jim predstavila knjige kot nenadomestljivo bogastvo. Nato je otroke odvedla v pravljčni svet. Pripovedovala jim je priljubljeno pravljico o Rdeči kapici, ki jo je predstavila z lutkami. Sama jih je izdelala iz lesenih kuhalič. Še lepše je bilo, ko se je beseda spremenila v pesem in so vsi večkrat zapeli pesmico o Rdeči kapici. Malčki so še veselo zaplesali, si ogledali lutke in se z njimi malo poigrali, nato pa se poslovili od prijazne, energične pravljicarke. Pod vodstvom vzgojiteljic je vsak izdelal lutko iz kartona - najbolj priljubljenega junaka iz te pravljice. Končni izdelki so bili čudoviti. / (SG)

Osma Pravljična urica v Feiglovi knjižnici / Dve drobni zgodbi iz sveta žuželk

Na Valentinovo, 14. februarja, se je skupina kakih osemnajstih malčkov zbrala v mladinski sobi Feiglove knjižnice, da bi prisluhnili kar dvema pravljicama, vsebino katerih je v živahnem, tekočem, hitrem pripovedovanju spleta Martina Šolc, ki ima kar nekaj izkušenj kot pravljicarka. Otrke je pospremila na cvetoč travnik, kjer se med bilkami trave in cvetovi skrivajo nešteta drobna življenja malih žuželk. Protagonist prve pripovedi je bil krasen metuljček, ki se je ravno izvil iz bube, a je bil zelo žalosten, ker ni imel imena. Ko pa je na spodbudo

prijatelj v pisanosti travnika klical mamo - pri tem so mu seveda pomagali otroci -, in jo našel, ga je ta stisnila k sebi in mu povedala, "da je Matiček, njen najljubši sinček". V pisanosti mavričnih barv odeti metuljček je kot prstna lutka razpiral krilca na pripovedovalčini roki in ljubko spomnil na dragoceno prijateljstvo. Zgodbica o lepi in prijazni pikapolonici Pinki Polonki, ki je postala neprijazna in grda, ko jo je uročila čarovnica, ker se je slučajno ustavila na njenem grbastem nosu, a ji je k sreči dobra vila vrnila prvotni videz, pa je nevsiljivo spregovorila o tem, kako grdi smo, če ne ubogamo, če smo neprijazni, nagajivi... Vsak otrok je prejel papirnato pikapolonico in ji dodal črne pike, saj brez njih ta simpatična živalca, "ki prinaša srečo", pač ne more biti. / IK

Praznovanje sv. Valentina

Lepo vreme je privabilo v Štmaver veliko obiskovalcev

Praznično vzdušje je v Štmavru vladalo že v četrtek zvečer, ko je bil na vrsti

v društvu Most in na univerzi za tretje starostno obdobje. Dokazalo se, da so še vedno zelo gibčne

ki ju vodi Zulejka Devetak, zborček iz Štandreža, ki ga vodi Lucrezia Bogaro, in zborček osnovne

pester kulturni program, med katerim je dišalo po praženi kavi. Nič čudnega, saj je bilo na vrsti odprtje razstave *Moja mama kuha kafe*. Razstavo vzorcev kavnih mlinčkov je predstavil predsednik

Turističnega društva Solkan Branko Belingar. Kavne mlinčke, stare škatle kave, pa tudi nekaj starih likalnikov in petrolejek je razstavil Zdravko Gruden, solkanski zbiratelj starin. Poleg moškega pevskega zbora Štmaver, ki ga vodi Nadja Kovic, so nastopile tudi Nada Cej s citrami in pevka Darinka Drašček, Lili Kovačič s harmoniko ter plesna skupina *Ajda*. Žene iz plesne skupine *Ajda* so povedale, da so iz Ajdovščine in da delujejo

in so s svojimi plesi navdušile pristoje. Nazadnje so lahko vsi gostje pokusili tudi pravo ječmenovo kavo, tako, kot so jo pili nekoč.

V petek zvečer so se v ogrevanem šotoru zbrali mladi in malo manj mladi kvartopirci, ki so se pomerili v igranju briškole. Najboljši par je domov odnesel pršut. Nastopili sta tudi skupini *Antioksidanti* iz Ajdovščine in *Radiowave* iz Gorice. Žal, se je letos manj ljudi kot lani odločilo za rajanje v petek zvečer. Sobotni program se je pričel že pozno popoldne, ko so na odru nastopili štirje otroški pevski zbori: zborček mlajših pevcev in mladinski zborček iz Rupe-Peči,

šole Josipa Abrama iz Pevme, ki ga vodi Marta Ferletič. Ker je petje težko ocenjevati, saj so bili vsi pevci zelo pridni, so se pri društvu Šabotin odločili, da bo med nastopom enega in drugega zbora potekala igrca, namenjena mladim pev-

cem, med katero so morali poskusi pravi odgovor na uganke. Vsi otroci so bili zelo pridni, a sa-

Nadaljuje se plodno kulturno sodelovanje Štandreški igralci v Selah na Koroškem

Kulturno sodelovanje med Primorsko in Koroško je že vrsto let zelo utečeno in nudi priložnost, da si izmenjamo kulturne storitve in dosežke. Na Koroškem je kar nekaj močnih slovenskih kulturnih postojank, ki se pomembnosti tega sodelovanja dobro zavedajo in si za to stalno in redno prizadevajo. Taka postojanka so gotovo Sele, ki so najbolj slovenska vas na Koroškem.

Čprav imajo le nekaj več kot šeststo prebivalcev, so upravičeno ponosni na odlično mešani pevski zbor in zelo ustvarjalno dramsko skupino. Ker je na Goriškem podobna situacija v Štandrežu, se je že pred štiridesetimi leti začelo sodelovanje med društvoma iz Sel in Prosvetnim društvom Štandrež, tako da skoraj vsako leto nastopata dramski skupini v Selah in v Štandrežu. V Selah so lansko leto prvič priredili gledal-

iški abonma in prijavo se je 150 ljubiteljev gledališke umetnosti. V lanski abonma so uvrstili tudi dramsko skupino iz Štandreža. Tudi za letošnji abonma so izbrali štandreški dramski odsek, ki je nastopil 19. februarja v farni dvorani s komedijo *Zbeži od žene*, katere premiera je bila v Štandrežu zadnjo soboto januarja. Štandreške igralce je pred predstavo nagovorila predsednica društva iz Sel Pavli Čertov in se jim zahvalila, da vedno sprejmejo njihovo vabilo in obogatijo gledališko ponudbo. Za Prosvetno društvo Štandrež je spregovoril Damjan Paulin. Lahkotna komedija je številne prisotne, med katerimi je bilo veliko mladih, prijetno zabavala in

ob koncu so nastopajočim navdušeno zaploskali. Med prisotnimi je bil tudi dolgoletni predsednik in sedanji častni predsednik KKZ dr. Janko Zerzer. Dan prej je dramska skupina iz Sel gostovala v Števerjanu. V Sedejevem župnijskem domu se je predstavila z igro *Obisk*. Drugo nedeljo v marcu pa bo na reviji Koroška poje zastopala Goriško dekliška vokalna skupina Bodeča neža z Vrha Sv. Mihaela, ki bo sodelovala tudi na koncertu v Ukvah, kjer se bodo srečali primorski in koroški zbori, in sicer v nedeljo, 20. marca, v večnamenskem kulturnem središču. / DP

Razstava v galeriji Ars na Travniku Voda in zemlja

Minuli petek, 18. t. m., je bilo v galeriji Ars na Travniku odprtje razstave z naslovom *Voda in zemlja*, na kateri se predstavljajo slikarke in slikarji kulturnega združenja Mazzini iz Tržiča. Kitarist Jakob Murovec iz razreda prof. Franka Reje iz Slovenskega centra za glasbeno vzgojo Emil Komel je uvedel

večer z Valletovo skladbo *Bourre*, nato je Jurij Paljk pozdravil številno publiko in umetnike ter predstavil gospo Mario Grazio Peršolja, ki je pri društvu Mazzini gonilna duša. Paljk se je navezal na izliv Timave v morje, ko je spregovoril o tematiki razstavljenih slik različnih umetnic in umetnikov, ki so vsak na svoj način skušali podati sood-

visnost vode in zemlje. Alda Antoni, Gilberto Bezzi, Fernanda Braz, Adamarina Candussi, Claudio Comarin, Mariangela Davi, Annamaria Fabbroni, Chiara Facis, Edes Frattalone, Giorgio Gallottini, Carla Gava, Emilia Mask, Pietro Missio, Elvira Mauri, Maria Grazia Peršolja, Armando Pizzignach, Mirjana Richter, Gianni Segatto, Luisa Schleindler, Ada Sessa, Mariadolores Simone, Fiorella Sponton, Nico Soranno, Val-

diero Vecchiet in Anita Zuberti so umetnice in umetniki, katerih dela bodo na ogled do 12. marca po urniku Katoliške knjigarne. V torek, 22. t. m., je prišla na ogled razstave goriška prefektinja Maria Augusta Marrosu, s katero sta se srečala predsednica združenja Mazzini iz Tržiča, umetnica Maria Grazia Peršolja, in predsednik združenja Ars Jurij Paljk. Prefektinja se je zaustavila pri razstavljenih slikah, potem se je v uredništvu našega tednika neformalno srečala z zaposlenimi pri Zadruzi Goriška Mohorjeva.

Foto DPD

POGOVOR Marjan Breščak

Rajoni - stik med ljudmi in upravo

Marjan Breščak, predsednik rajonskega sveta v Štandrežu, se je z nami pogovarjal o pomembnosti slovenskih rajonov, načrtih v Štandrežu in še o marsičem.

Kaj bi na začetku povedali o rajonskem svetu Štandrež?

Vsako okrožje ima svoje značilnosti. V Štandrežu je veliko za Gorico pomembnih stvari: industrijska cona, mejni prehod, pokopališče... Zgodovinsko smo bili vezani na industrijsko cono. Rajonski svet največ ve o tem, kar se dogaja na samem ozemlju. Večkrat pride do manjših posegov, o katerih občina ne ve veliko.

Vsak dan srečujem ljudi na cesti. Veliko stvari vidim sam. Včasih me kličejo tudi na dom. Pomembno je, da ljudje vejo, na koga se obrniti, ko imajo potrebo, in vajeni so tako ravnati. Zato jih skrbi, da ne bi Štandrež izgubil rajonskega sveta. Štandrež je mešana vas, pol je približno Slovencev, pol pa Italijanov, vendar prav vsi nas pokličejo, ko je potrebno.

S kakšnimi težavami se srečujete pri delu?

Veliko časa gre za to, da sploh kaj narediš. Včasih greš spat razočaran, a si zjutraj že bolj pomirjen in delaš naprej. Občina nas večkrat sprašuje za mnenje o kakšnem načrtu, a ga potem na svojih sejah sploh ne vzame v poštev.

Katere posege načrtujete v kratkem?

V načrtu imamo tri glavne posege. Prvi je ureditev ulice Gregorčič. Investicija, vredna pol drugi milijon evrov, predvideva ureditev ceste, kolesarske steze, pločnikov, razsvetljave... Ista vsota denarja je potrebna tudi za ureditev brega Soče. Z odgovornimi smo si ga ogledali in ugotovi-

vili, da je tam veliko odpadnega materiala. Zapuščeni kraji so pač vabljivi za odlagalce smeti. Če bi bil breg lepo urenjen, bi tega problema verjetno ne bilo.

Petsto tisoč evrov bo šlo za namestitve naprave, ki bo merila kakovost zraka. Ta bo premera in jo bodo lahko prevažali in nameščali na raznih prostorih. Po našem mnenju bi bilo bolje, da bi bila glavna naprava nepremična in da bi bile tri merilne točke v različnih koncih vasi, predvsem v južnem delu. V Tržiču imajo na primer meritve na vseh straneh. Vprašali smo predsednika industrijske cone, da bi se sestali in da bi nato lahko tudi načrtovalci izvedeli za naše želje, ko smo ta poseg dali v program.

Poleg tega je še veliko cest v slabem stanju; morali bi jih urediti. Finančna sredstva za obnovo že obstajajo, vendar se vseeno stvari vlečejo zelo na dolgo.

Tudi denar za ureditev novih parkirnih prostorov tam, kjer so najbolj potrebni, je bil že dodeljen. Čakamo le na dražbo, nato pa se bodo dela lahko začela.

Ali že obstaja kakšen načrt za ureditev brega Soče?

Obstaja neka zamisel, a občina je ni še sprejela. Nekaj zemljišč je še zasebnih, in dokler nimamo načrta, jih tudi ne moremo odkupiti. Mislili smo, da bi lahko občina denar, ki ga je pridobila s prodajo zemljišč za avtocesto, vsaj deloma investirala v Štandrež. Dobili so približno 220 tisoč evrov.

Kako pa je s trgovin v Štandrežu? Koliko časa bodo trajala dela? Ste zadovoljni z njihovim potekom?

Vedno se najde kdo, ki ni zado-

voljen z načrtom. Malo je pač treba počakati, da se polemike poležejo. V načrtu je bilo, da bodo dela trajala 240 dni. Delavci so zelo korektni, zato smo zadovoljni. Denar za dela je priskrbel stranka Slovenska skupnost preko Mirka Špacapana. V celoti ga je dobila v času Illyjeve vlade od dežele, zato občini ni potrebno dati niti ficka.

Kaj pa menite o ukinitvi oz. preureditvi rajonskih svetov?

Mislim, da je to priložnost, da uničijo ne le rajonske svete, am-

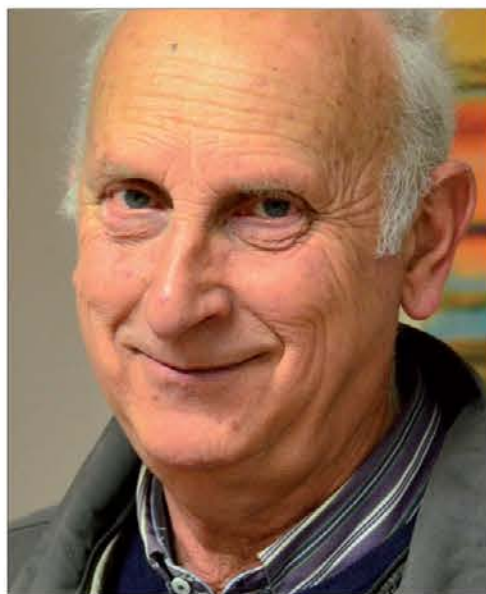

Foto: DDP

pa tudi same Slovence. Skrb je torej upravičena.

Čudno se mi zdi, da se dežela ne spominja zakonov, ki jih je sama sprejela pred kakšnim letom. Predsednik je podpisal, kateri rajoni so po zakonu 38 zaščiteni; to so Štandrež, Pevma-Štmaver-Oslavje in Podgora. Gre za državni zakon. Problem je tudi pri teh rajonih, ki so bili nekoč občine, trije so slovenski, eden

je pa furlanski. Morali bi jih obdržati. Oko pade vedno v središče, zato so rajoni izven mesta še toliko bolj potrebni.

Izgovarjajo se, da ni denarja, a vseh deset goriških rajonskih svetov v celem letu stane eno desetino enega samega rajonskega sveta v kakšnem drugem mestu. Mislim, da ni denar problem. Poleg tega smo že rekli, da smo pripravljene delati prostovoljno, vendar želimo biti izvoljeni, ker bi drugače bili društvo; to pa je nekaj drugega. Veliko svetnikov sploh ne dvigne denarja. Tudi honorar, ki ga dobivamo predsedniki, je minimalen. Vsak dan porabimo vsaj dve ali tri ure za probleme v rajonu, a pri plačilu upoštevajo le tisto uro enkrat mesečno, ko imamo sejo. Prispevek je obdaven, tako da od tega ne ostane veliko. Zadovoljil bi se tudi s šestmesečno plačo; dovolj mi je, da krijem stroške telefona in avtomobila. Lani sem pol plače namenil štandreški osnovni šoli, ker so potrebovali denar za ploščo, letos bom dal Mladinskega domu za pomoč družinam, ki so v stiski.

Sprašujem se, kako bo v Gorici brez rajonskih svetov. Zanimamo se na primer za težave na pokopališču, občina se za to gotovo ne bo več zmenila. Pomagamo tudi vsem društvom, ko kaj potrebujejo, čeprav nimamo veliko denarja na razpolago. Pomembni smo tudi kot stik med ljudmi in upravo.

Hvala lepa za pogovor!

Bee

Predstavitve knjige Un onomasticidio di Stato Italijančič

Tako si je zaželel poitalijančiti priimek neki tržaški meščan, ki se je sicer klical Slavič, ko so ga na pristojnem uradu vprašali za mnenje. To je bil šaljiv utrinek in sicer tragičnem pričevanju avtorja knjige Un onomasticidio di Stato na srečanju v dvorani Fundacije Carigo v Gorici v četrtek, 17. februarja. Knjigo je izdala založba Mladika. Avtor Miro Tasso, ki stalno sodeluje pri podobnih raziskavah na Univerzi v Padovi, je brez dlak na jeziku pokazal na nasilno zamenjavo priimkov po letu 1926, ki je prizadela več kot petdeset tisoč ljudi. Tak prefinjen zločin nad narodno identiteto si je v tedanjih Evropi izmislila le fašistična Italija. Posledice te nesrečne odločitve nosimo še danes in o tem sta jasno spregovorili Liliana Ferrari, ki je vodila srečanje, in prof. Marina Rossi. Častni gost je bil Boris Pahor, ki je omenjeni knjigi napisal tudi kratek uvod. Številnemu italijan-

skemu občinstvu - Slovencev nas je bilo le za vzorec - je odkrito povedal, kako so italijanskemu ljudstvu fašistični zločini še danes malo poznani. Italijanski vojni zločinci, posebno v času zasedbe Ljubljanske pokrajine, niso bili nikoli sojeni in kaznovani. Italija je vojne zločine potuhnjeno pometla pod preprogo, potuho za tako početje pa so ji dali zahodni zavezniki za nagrado, ker se je po vojni uvrstila na njihovo stran. Resnica prihaja na dan šele danes predvsem po zaslugi pogumnih raziskav posameznih zgodovinarjev. Uradna Italija, je poudaril Pahor, še vedno prikriva fašistične zločine in nikakor ne objavi ter načrtno ovira širjenje poročila slovensko-italijanske zgodovinsko-kulturne komisije o slovensko-italijanskih odnosih 1880-1956. Pomembno srečanje sta organizirala Inštitut za družbeno in versko zgodovino iz Gorice ter založba Mladika.

Danilo Čotar

Kosičeva galerija v Raštelu Slikarska razstava Brede Sturm

V petek, 18. februarja, je bilo v galeriji, ki jo je v svojih prostorih nad trgovino uredil Andrej Kosič, slikar in podjetnik, odprtje razstave slikarskih del arhitekta in ilustratorke Brede Sturm. Umetnico je pred-

tenja samote, vzpostavljanje orientacije v času in prostoru in iskanje trdnosti v kaosu neznanevinno uredil Andrej Kosič, slikar in podjetnik, odprtje razstave slikarskih del arhitekta in ilustratorke Brede Sturm. Umetnico je pred-

stavil umetnostni zgodovinar prof. dr. Milček Komelj, ki je povedal, da je najnovejši slikarski cikl Zvok, zapis, slika nastal kot spontana posledica slikarskega srečanja z Ameriko, kjer se je študijsko izpopolnjevala. Velikemu številu poslušalcev, med katerimi je bilo tudi precej slikarjev, je skušal približati slikarkino dušo. "V slikah dojemamo izraz obču-

skrita notranja svetloba utripa in se svetlika tudi v morebitni temi, iz katere nas vodi k svetlobi notranja, srčna luč vedno nove ustvarjalnosti. Razlike med tako zamisljenimi slikami pa se nakazujejo v samih odtenkih, ki zajemajo njihovo slikarsko bistvo", je dejal prof. Komelj. Njegovo predstavitve je v italijanskem prevodu podala Tatjana Kosič.

Obvestila

Plesni večeri Vipava. Nekdanji in sedanjí tečajniki plesnih šol so vabljani na javni družabni ples, standardnih, latinsko-ameriških in disko plesov, ki jih prireja vsako parno soboto v mesecu Plesno društvo Vipava. Vabljeno to soboto, 26. februarja, ob 20. uri v Kulturni dom v centru Vipave. Inf.: Jurij +386 (0)31 247 578.

V Skrljevem bo v sredo, 2. marca, ob 18. uri sveta maša v slovenščini. **Društvo slovenskih upokojencev** za Goriško prireja v soboto, 12. marca, ob prazniku dneva žena enodnevn izlet v Koper. Odhod iz Gorice ob 8. uri. Ob 10. uri vodeni ogled kleti Vina-koper, nato z avtobusom vodeni ogled Luke Koper. Popoldne srečanje v restavraciji EMONEC, kjer bo družabnost in podelitev mimoz vsem ženskam. Vpisovanje do zasedbe prostorov na avtobusu na tel. št. 0481 882024 (Ivo T.), 0481 882183 (Dragica V.), 347 1042156 (Rozina F.), 0481 21361 (Ema B.), 0481 390697 (Marija Č.), 0481 390688 (Saverij R.), 0481 78061 (Ana K.). Na račun 20 evrov.

PD Štandrež prireja šestdnevni društveni izlet Italija - Črna gora od 9. do 14. aprila 2011. Program predvideva: Loreto, Monte Sant'Angelo, San Giovanni Rotondo, Alberobello, Matera, Bari, Bar, Kotor, Lovčen, Cetinje, Bečići, Dubrovnik, Medugorje, Čitluk in Mostar. Informacije: 0481 20678 (Božo) ali 347 9748704 (Vanja).

KD Sabotin prireja od 9. do 11. aprila tridnevni izlet v Rim. Razpoložljivih je še nekaj mest. Informacije 0481 539992 (Nadja).

Z Novim glasom v Nemčijo od 14. do 21. junija 2011. Prijava in informacije na upravi NG v Gorici, tel. 0481 533177, in na uredništvu v Trstu, tel. 040 365473. Akontacija ob vpisu: 200,00 evrov. Kdor bi želel prejeti program potovanja po elektronski pošti, naj sporoči na naslov mohorjeva@gmail.com.

Slovensko planinsko društvo v Gorici prireja ob 100-letnici ustanovitve večdnevni planinsko-turistični izlet v Bolgarijo od 25. junija do 3. julija. Prevoz z avtobusom. Prednost imajo člani.

Še vedno se nadaljuje akcija za riž otrokom p. Pedra Opeke na Madagaskarju. Vaš dar lahko izročite po

banki na: Misijonski krožek Rojan, via Cordaroli 29, 34135 Trieste, tel. 040 362120, IBAN: IT22 L089 2802 2010 2000 0086 948, Codice BIC: CCTSIT2TXXX.

Zahvala

Najskrenejše čestitamo in se zahvaljujemo jubilarntu Marku Vogriču in njegovim prijateljem, ki so s svojimi darovi za njegov rojstni dan podprli Sklad Mitja Čuk pri njegovih prizadevanjih na Goriškem in Tržaškem.

Darovi

Ob nabirki za katoliški tisk, za Novi glas: župnija Pevma 270,00 evrov. **Nečaki pokojnega Srečka Miklusa** darujejo namesto cvetja na grob 320 evrov Društvo slovenskih upokojencev za Goriško. Društveni Upravni svet se darovalcem iskreno zahvaljuje.

Za misijonarja Pedra Opeke: družini Ferletič in Vogrič 40,00 evrov.

RADIO SPAZIO 103

Slovenske oddaje (od 25.2.2011 do 2.3.2011)

Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97,5, 91,9 Mhz; za Furlanijo 103,7, 103,9 Mhz; za Kanalsko dolino 95,7, 99,5 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98,2 Mhz; za Karnijo 97,4, 91, 103,6 Mhz; na internetu www.radiospazio103.it. Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan, razen ob četrtek in sobotah, od 21.30 do 22.30. Ob nedeljah od 14.30 do 15.30. Spored:

Petek, 25. februarja (v studiu Niko Gosgnjak): Zvočni zapis: posnetki z naših kulturnih prireditev - Glasba iz studija 2.

Nedelja, 27. februarja (vodi Ezio Gosgnjak): Okno v Benečijo: oddaja v benečanskem in rezijanskem narečju.

Ponedeljek, 28. februarja (v studiu Andrej Baucon): Lahka glasba - Zanimivosti doma in po svetu - Obvestila.

Torek, 1. marca (v studiu Matjaž Pintar): Utrinki v našem prostoru - Glasbena oddaja z Matjažem.

Sreda, 2. marca (v studiu Danilo Čotar): Pogled v dušo in svet: Ali imajo drevesa značaj? - Izbor melodij.

PROSVETNO DRUŠTVO ŠTANDREŽ

vabi na prireditev ob dnevu slovenske kulture

LJUBITE PREŠERNA!

večer oblikujejo ob strokovnem sodelovanju **Jožeta Hrovata**

MePZ Štandrež - zborovodja Mojca Sirk

Župnijski otroški zbor Štandrež - vodi Lucrezia Bogaro

slavnosni govornik **Janez Povše**

gojenca slovenskega centra za glasbeno vzgojo Emil Komel

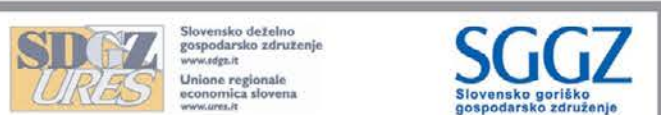
citre: Marta Bizjak

recitatorji: Vanja Bastiani, Matej Klanjšček, Majda Zavadlav

petek, 25. februarja 2011, ob 20. uri

Štandrež, župnijska dvorana Anton Gregorčič

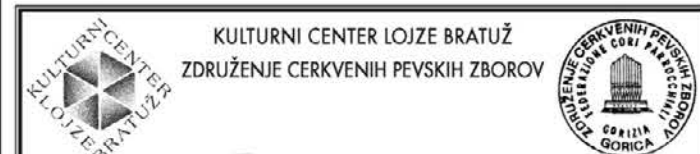
POD POKROVITELSTVOM ZVEZE SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE

Vabita vse gospodarstvenike na

DOSTOP MSP -JEV DO FINANCIRANJA V SEDANJEM MAKROEKONOMSKEM OKOLJU

v torek, 1. marca, ob 18.00
v prostorih Zadrúžne Banke Doberdob Sovodnje
Sovodnje, ul. Prvega maja št. 75

Koncertna sezona
2010-2011

VOKALNA EKSTAZA Perpetuum jazzile

Tomaž Kozlevčar, umetniški vodja

Kulturni center Lojze Bratuž
četrtek, 3. marca 2011, ob 20.30 - RAZPRODANO
ponovitev v sredo, 13. aprila 2011, ob 20.30

predprodaja vstopnic na tel. 0039 0481 531445
info@kclbratuz.org

Narodni dom / Počastili so Prešernovega nagrajenca Miroslava Košuto "Boril sem se, da sem dobil nazaj, kar mi je bilo odvzeto"

Društvo slovenskih izobražencev, Mladika, Narodna in študijska knjižnica, Slovenski klub in Slovensko stalno gledališče so v Narodnem domu priredili srečanje z Miroslavom Košuto, ki je ob dnevu slovenske kulture prejel Prešernovo nagrado za življenjsko delo in opus. Ravnokar je izšla tudi njegova pesniška zbirka Drevo življenja. Igralca Maja Blagovič in Vladimir Jurc sta popestrila večer s prebiranjem poezij, literarna kritičarka in profesorica Tatjana Rojc pa je predstavila letošnjega Prešernovega nagrajenca in vodila sproščen pogovor z njim.

Košuta spada v prvo povojno generacijo umetnikov, ki je ustvarjala književnost, s katero je dosegla visoka priznanja in še vedno prodira v Evropo. Tako je pesnik zaupal občinstvu, da je prav slovenska besedna umetnost tista, ki je najbolj občutljiva in v največji stiski, zato se danes pojavljajo nove zvrsti umetnosti in s tem povezani sodobni ustvarjalci, kot so

filmski in televizijski oblikovalci. Tako se izpoved trenutnega časa preveša na druga področja. Košuta je poudaril, da mu je hudo, ko je jezik ogrožen in v hujski stiski kot generacija, ki je živela takoj po voj-

Foto Kroma

ni. Brez dlak na jeziku je Košuta pripovedoval o letu 1969 in o svojem vračanju v Trst prav v trenutku, ko se je tu živela slovenska skupnost utrdila. Takrat je začelo kliti kulturno življenje v Trstu in Slovenci, ki so bili posejani po svetu, so se

spet vračali v domače kraje. "Naša njava je bila takrat bolj podobna zapuščenim gmajni", je pristavil pesnik. Na vprašanje Rojčeve, kaj pomeni identiteta človeku, ki je bil rojen v diktaturi in kako ta zarna-

redimo. Svetuje, da bi morali bolj skrbeti za mladino, spremeniti odnose med desnimi, levimi in središnimi ter pomagati skupnosti, ki ima ambicije, da jih uresniči. Po Košutovem mnenju manjšina lahko preživi le, če hoče preživeti in če ji matica pomaga.

"Največji sovražnik zamejskih Slovencev so Slovenci v zamejstvu, o tem ni dvoma". Nova pesniška zbirka Drevo življenja, ki je izšla pri tržaški založbi Mladika in jo je grafično oblikoval Marjan Kravos, je sestavljena iz devetih sklopov. Vsak je poseben, a skupaj tvorijo celoto. Kot je poudarila Rojčeva, "iz verzov diha čutnost, saj je Košutov spomin očarljiv: iz njega lahko začutimo morje, hrepenenje in ostrino

burje. Pristnost besede je tudi individualna markantnost Košute". Ob koncu prijetnega večera je Tatjana Rojc pristavila, da Prešernova nagrada za življenjsko delo in opus zgovorno povesta, kolikšen trud je pesnik vložil v svoje delo.

Metka Šinigoj

Pogovor / Mario Muto

Zgodovina Sabotina ni le prva svetovna vojna

V začetku poletja bodo na Sabotinu v prostorih nekdanje italijanske vojašnice odprli muzej, ki ga pripravlja Center za arheološke in zgodovinske raziskave na Goriškem. O muzeju in še o marsičem je tekla beseda z gospodom Mariom Mutom, predsednikom omenjenega Centra za arheološke in zgodovinske raziskave. V njegovi dnevni sobi visijo reprodukcije treh starih razglednic cerkvice sv. Valentina, zato je bilo pričakovano njegovo pojasnilo, da je na prostor okoli Sabotina zelo navezan.

sami domačini. Razvil sem kopije le-teh in jih nato opremil z didaskalijami. Imam približno dvatisoč fotografij o Št mavru in Pevmi, a prevladujejo tiste iz Št mavra. Sodeloval sem tudi pri pisanju knjig, ki govorijo o našem prostoru. Veliko sem se dokumentiral, prebral

nam aparature, tako bodo lahko učenci in dijaki videli, kako je sestavljen seizmograf. Muzej bo v celoti večjezičen, vključno s tablam in navodili za izhod v sili. Gotovo bodo v italijanščini in slovenščini, tretji jezik bo po vsej verjetnosti angleščina. Za zdaj prenavljamo prostore in električno napeljava, urejemo tudi zavarovanje. Do odprtja naj bi prišlo v začetku poletja.

Kdaj se je porodila ideja za muzej? Najprej nas je zanimalo izkopavanje ostankov cerkvice in samostana. Sodelovali smo z Goriškim muzejem, nekaj denarja pa smo prejeli tudi od dežele. Povedati je treba, da nam je takrat pomagala stranka Nacionalnega zavesta, ker se ostale stranke niso zmenile za nas. Leta 2001 smo se začeli pogovarjati z vojaki, da bi lahko prevzeli vojašnico, a ker je bilo še nekaj birokratičnih težav, smo začeli plačevati najemnino zanjo in jo upravljati šele pred dvema letoma.

Kako boste skušali razširiti vest o muzeju v javnosti? Vse informacije bomo imeli na spletni strani. Nameravamo nuditi tudi informacije o vsem, kar je lahko zanimivo za turiste v Pevmi, Št mavru in na Oslavju. Kot sem že povedal, tu ni zanimiva samo prva svetovna vojna, pač pa tudi obdobje pred njo in po njej, na primer pevmska cerkev, ki jo krasijo

Kraljeve freske. Skušamo priti v stik tudi z vsemi, ki se ukvarjajo s turizmom na našem prostoru, da bi pripeljali goste k nam. Delo je včasih težko, ker nimamo pomoči občine in pokrajine. Muzej bo odprt samo ob sobotah in nedeljah, vendar ga bomo odprli tudi med tednom, če bo kakšno skupino ljudi zanimal ogled. Že dve leti se trudimo, da bi na južnem delu že obstoječe sabotinske ceste uredili parkirišče. Dovolj bi bilo, da bi premaknili bankino za trideset centimetrov in počistili cesto. Pisali smo občini, a nam sploh še ni odgovorila.

Kakšno je vaše sodelovanje s šolami? Ko bo muzej dokončan, bomo sem povabili vse goriške šole. Doselej sta nas že obiskali umetnostna in tehnična srednja šola, marca bodo prišli otroci pevmske osnovne šole. Dokler še nimamo vsega urejenega, ne pošiljamo vabil na šole, načrtujemo pa sodelovanje z njimi v prihodnje. Ogledi za šole predvidevajo ogled razvalin, hojo po grebenu, kjer gozdna služba prikazuje naravne značilnosti, in ogled vojašnice ter govor o prvi svetovni vojni. Takšen ogled je veliko bolj zanimiv kot soba, polna pušk.

Kakšno pa je sodelovanje s Slovenci? Sodelovanje s slovenskimi organizacijami je predvideno že v našem statutu. Veliko sodelujemo tudi z arheologinjo Goriškega muzeja Beatrice Zbono. Ravno tako sodelujemo z upravitelji karavle na Sabotinu. Ker ne nudimo hrane in je tudi ne bomo nudili, skupine obiskovalcev pospremo na slovensko stran.

Hvala lepa za pogovor in srečno še naprej!

Bee

Kako bi se predstavili bralcem našega časopisa?

Rojen sem leta 1941 v Pevmi; tu sem obiskoval osnovno šolo. Takrat je bil tudi razred za Italijane, a je bilo v vseh razredih vsega skupaj le sedem italijanskih otrok. Odraščal sem v slovenskem okolju, slovensčino razumem, a jo le poredko govorim. Po poklicu sem bil mehanik. Nimam kake posebne izobrazbe, a sem se vse življenje zanimal za zgodovino. Že kot otrok sem pri starih starših brskal po starih fotografijah.

Imeli ste že veliko razstav. Kaj bi lahko povedali o tem?

Pripravil sem že veliko razstav s fotografijami. Razstavljal sem že v stolnici, v kostnici na Oslavju, trikrat v Št mavru, dvakrat v Podgori in še bi lahko našteval. Že v sedemdesetih letih mi je uspelo uveljaviti dvojezičnost v Sredipolju in oslavski kostnici. Vse didaskalije na razstavah so bile namreč dvojezične. Že veliko časa pred zaščitnim zakonom sem zagovarjal dvojezičnost. Tega nisem počel iz političnih razlogov, pač pa zato, ker sem se rodil med Slovenci in se mi je zdelo prav, da se uporabljata oba jezika.

Kako je potekalo zbiranje fotografij?

Šel sem od hiše do hiše in zbiral fotografije, veliko so mi pomagali

sem veliko knjig, tako da ne upoštevam samo to, kar mi ljudje pripovedujejo. Zbirko fotografij bi rad podaril št mavrskemu društvu ali rajonu, ker nima smisla, da ostanejo zaprte v skatlah.

Kaj bi povedali o muzeju, ki nastaja na Sabotinu?

Vedno sem prigovarjal Št mavrcem, naj zgodovino svojega kraja veliko bolj ovrednotijo, ker je bogata.

Velik dosežek je že to, da smo dobili v upravo prostore nekdanje vojašnice. Veliko ljudi si želi, da bi bil muzej namenjen predvsem prvi svetovni vojni (čež kakšno leto bo stoletnica), vendar bi radi naredili nekaj, kar bi širše zaobjelo ves Sabotin. Tudi srednjeveški del je namreč izredno pomemben. Razstavili bomo predvsem fotogra-

Kratke

Publikacija Mnemozina in skulptura v spomin Zoranu Kržišniku

V četrtek, 10. februarja, je bila v ljubljanskem Mednarodnem grafičnem likovnem centru (MGLC) predstavitev publikacije Mnemozina, Čas ljubljanskega grafičnega bienala in odkritje skulpture v spomin dr. Zoranu Kržišniku.

Zoran Kržišnik

Čas bienala sega v leto 1955, ko je bilo v Moderni galeriji v Ljubljani odprtje prve Mednarodne grafične razstave. Uspeha, ki ga je doživela ta prireditev, nihče ni mogel predvideti, tudi njeni organizatorji ne. Prireditev je nosila ime Mednarodna grafična razstava vse do 10. izvedbe leta 1973, ko se je preimenovala v Mednarodni grafični bienale.

Nova knjiga, ki je izšla v slovenski in angleški različici, nosi naslov po titanki Mnemozini, oblikovana pa je v modernističnem slogu. Opisuje pot bienala, njegov pomen v mednarodnem okviru, njegovo vrednost v slovenskem, jugoslovanskem in mednarodnem prostoru.

O tem so pisali nekateri akterji, umetniki, kustosi, člani žirije ter tisti, ki so bienale dokumentirali. Publikacija želi osvetliti čas bienala s pomočjo esejev, intervjujev in analitičnih besedil. Ponatisnjeni so tudi eden izmed poslednjih intervjujev z dr. Zoranom Kržišnikom, ustanoviteljem in dolgoletnim sekretarjem bienala, ter dve indikativni teoretski besedili dr. Walterja Koschatzkega (iz leta 1993) in dr. Ješe Denegrja (iz leta 1991). Vsak s svojega vidika sta za bienalska kataloga napisala še danes aktualni besedili, ki sta nastali ob ključnih premikih v grafiki. Z mednarodno anketo so mlade generacije ustvarjalcev vprašali, kako vidijo fenomen bienalov in kakšno je njihovo mnenje o ljubljanskem.

Knjigo so predstavili dr. Uroš Grilc, načelnik Oddelka za kulturo Mestne občine Ljubljana, slikarka in grafičarka Mojca Zlokarnik ter urednica publikacije Vesna Teržan.

Predstavitvi je sledilo odkritje skulpture v spomin dr. Zoranu Kržišniku (1920–2008), dolgoletnemu voditelju ljubljanskega grafičnega bienala in Mednarodnega grafičnega likovnega centra, ki je pustil neizbrisen pečat v slovenski modernistični umetnosti 60. in 70. let. Bil je tudi soustanovitelj Grupe 69. Kot prireditelj številnih mednarodnih grafičnih razstav in z udeležbo v mednarodnih žirijah je pripomogel k uveljavljanju slovenske grafike v svetu.

Predlog za postavitev skulpture je leta 2008 podal tedanji član Sveta MGLC Jožef Školč, izdelal pa jo je akademski kipar Matjaž Počivavšek, ki ga je Zoran Kržišnik zelo cenil in občudoval kot umetnika.

Dve – Klavdija Marušič in Jasna Samarin v Pilonovi galeriji

Razstava ob letošnjem kulturnem prazniku, ki so jo v Pilonovi galeriji odprli v petek, 11. februarja, in bo na ogled do 6. marca, ponuja umetniška pogleda dveh slikark z različnih koncev, v Trstu živeče Ajdovke Klavdije Marušič in Ljubljančanke Jasne Samarin. Umetnostna zgodovinarica Nada Zoran je predstavila rokopi-

Samarinove, Tanja Cigoj pa odseve Marušičeve.

Akvareli Klavdije Marušič so spontani in podvrženi eksperimentiranju, dela Jasne Samarin pa predstavljajo zelo premišljen pristop, ki ne dopušča naključij. Tanja Cigoj je o Marušičevi napisala, da "v slikano posega le, kolikor se ji zdi potrebno, in razlivanje podobe tako omejuje v najmanjši možni meri. S suverenostjo poteze obvladuje celoto, v sam potek snovanja slike vpleta samo toliko nadzora,

da s počeli spontanega in (ne) pričakovanega dopušča podobi subtilen izris na mokrem papirnatem nosilcu". Kolaži spominov in fotografij narave Samarinove nosijo, po mnenju Nade Zoran, "neskončno število zgodb, najprej tisto, ki se je zgodila v naravi, potem tisto, ko je bil ta trenutek posnet, nato zgodbo postavitve detajlov v večjo sliko in nato še gledalčevo zgodbo".

Tanja Cigoj je še zapisala, da je "Klavdija Marušič likovna ustvarjalka, očarana in začarana z živostjo izrazoslovja, ki ga tehnika akvarela v svojem transparentnem in zračnem jeziku ponuja. Na popotovanjih po poti iskanja in odkrivanja lastne, izvirne likovne govorice sta jo spremljala radovedna, raziskovalna narava in talent, ki botruje njeni današnji dovršenosti izražanja v tej tehniki".

Nada Zoran pravi, da so "slikarska dela Jasne Samarin svojevrstna združitev fotografije in slikarskih posegov, ki jih gledalec sprejema kot klasične slike. Obravnava jih kot slikarska polja, ki so projekcija številnih detajlov in različnih zgodb narave in stvarnega prostora. Sodí med tiste umetnike, ki vztrajajo pri klasičnih nalogah znotraj slikarstva, ki so zvesti platnu in velikemu formatu".

Kratke

Miška v Gorici Marka Vogriča

Goriški fotograf Marko Vogrič, ki je minuli petek, 18. t. m., praznoval petdeset let, si bo lepo praznovanje Abrahama gotovo zapomnil, saj je imel zvečer odprtje razstave Miška v Gorici v kinodvorani Kinemax na Travniku, kjer ga je predstavil prijatelj in sodobnik ter predsednik uprave finančne družbe KB 1909 Boris Peric. Prijatelji iz Skupine 75, goriškega fotokluba, so Marku na razstavi njegovih črno-belih

fotografij Gorice z mišje perspektive podarili belo miško. Marku Vogriču gredu tudi naše iskrene čestitke in voščila ob pomembnem življenjskem jubileju, saj mu iskreno voščimo dobrega in si želimo, da bi še dolgo bil med nami s svojim fotografskim aparatom in samosvojimi umetniškimi fotografijami!

Otroci za otroke

Slovensko kulturno središče Planika in Glasbena matica - Šola Tomaža Holmarja v Kanalski dolini bosta obeležila Dan slovenske kulture v petek, 25. februarja 2011, ob 19. uri v večnamenskem kulturnem centru nekdanje mlekarne v Ukvah pod naslovom Otroci za otroke. Tudi letos bodo v ospredju mladi, jezik in sodelovanje Planike s šolskim sistemom Kanalske doline. Proslavo bodo uvedli učenci ukovške osnovne šole z Zdravljico, v nadaljevanju so pripravili popotovanje skozi življenje Prešerna, vključno s Turjaško Rozamundo, skupina učencev osnovne šole iz Žabnic se bo predstavila kot paglavčki iz Žabnic. Učenci iz Žabnic bodo predstavili kratek izsek iz šolskega dne. Prepevali bodo in se igrali. Otroci, ki obiskujejo izbirne tečajne slovenskega jezika SKS Planika, se bodo predstavili s krajšima lepljenkama po svoji zamisli, Svet v barve ujet in Rad bi bil. Glasbeno bodo večer popestrili še klavirski in harmonikarski nastopi nekaterih gojencev Glasbene matice šole Tomaža Holmarja v Kanalski dolini. Večer se bo končal z igro Skozi čas, ki jo bo izvajalo SPD Srce iz Dobrle vasi na Koroškem. Prireditev bo prikaz doslej opravljenega dela obeh slovenskih ustanov v Kanalski dolini, hkrati pa dokaz, da prizadevanja po povezovanju in sodelovanju s sosednjimi slovenskimi stvarnostmi niso samo besede, ampak da jih je mogoče tudi dejansko uresničiti, in sicer prav s sodelovanjem mladih; vidno bo seveda tudi sodelovanje s šolskim sistemom Kanalske doline za uveljavljanje slovenščine v tem kontekstu.

Reprodukcija, ponavljanje in upor / Sodobna španska umetnost

V ljubljanskem Mednarodnem grafičnem likovnem centru je med 17. februarjem in 3. aprilom 2011 na ogled razstava Reprodukcija, ponavljanje in upor: Sodobna španska umetnost, na kateri je predstavljena produkcija s področij grafične, multipla in umetniških praks, ki izhajajo iz umetnosti reproduciranja. Postavitev je plod mednarodnega sodelovanja ljubljanskega MGLC in združenja Hablar en Arte iz Madrida, ki se bo nadaljevalo leta 2012 v Španiji. Razstava je organizirana v treh sklopih: reprodukcija - mehanski postopek reprodukcije originala, ponavljanje - bistvena vrednost multiplikativne umetnosti, upor - izbor del je predstavljen kot obramba nove španske grafične produkcije in je obenem vsebinska komponenta, vtkana v socialnokritične vsebine sodobne umetnosti. Razstavni izbor predstavlja dela petih umetnikov in osmih

Javier Arce, Conde Duque de Olivares

umetniških kolektivov: Democracia, Azucena Vieites, La Mas Bella, PSJM, Javier Arce, Daniel Silvo, El Cartel, Fernando García, Noaz, Enrique Radigales, Ediciones Puré, Lalata, S. T. Libro Objeto. Kustos razstave je Javier Martín-Jiménez.

V Hitovem Paviljonu v Novi Gorici razstavlja Bojan Bole

V četrtek, 17. februarja, so v Hitovem Paviljonu v Novi Gorici odprli razstavo del grafičnega oblikovalca Bojana Boleta in predstavili različne oblike vizualnih komunikacij, nastalih v obdobju 1988 do 2010 za družbo Hit. O avtorju je spregovorila umetnostna zgodovinarica Nataša Kovšca, razstava pa bo odprta do konca aprila. Razstava predstavlja le del oblikovalskega ustvarjanja Bojana Boleta, slikarja, oblikovalca in galerista, ki, med drugim, že od odprtja Paviljona kot zunanji sodelavec skrbi za organizacijo, koordinacijo in postavitve razstav na tem goriškem razstavišču. Prikazanih je več sklopov oblikovalskih del za družbo Hit, kar daje vpogled v bistvene značilnosti njegovega oblikovalskega pristopa. Ta temelji na dognani povezavi besed in podob v vsebinsko bogato, oblikovno dovršeno, barvno usklajeno in izpovedno močno celoto. Boletove premišljene vizualne rešitve razkrivajo, po mnenju Nataše Kovšca, subtilen odnos do oblikovanja, pri katerem enakovredno upošteva želje naročnikov in svoja lastna formalna, vsebinska, estetska merila. Avtor se dobro zaveda, da potrebujemo v današnji informacijski družbi, preplavljeni z množico agresivnih vidnih sporočil, sugestivne vizualne podobe s poudarjeno utilitarno vlogo, ki pa ne zanemarjajo likovnih prvin.

Jubilej prof. Silvana Kerševana
Gorica bi bila bolj siromašna...

Čeprav se nam zdi, da bi prof. Silvan Kerševan najraje ne bral teh vrstic, saj dobro vemo, da se otepa žarometov in mikrofonov, pa le čutimo dolžnost nekaj zapisati ob njegovem okroglem jubileju, ki ga je praznoval 21. februarja. Mimo tega res ne moremo. Že iz hvaležnosti za vse, kar je doslej že - in bo še - naredil. Pred nekaj meseci nam je v pogovoru za naš tednik povedal, da bi Gorica bila veliko bolj siromašna, ko bi Emila Komela ne bilo. Mi danes trdimo, da bi bila v zadnjih 40 letih gotovo bolj siromašna, ko bi Kerševana ne bilo. On, ki je predan glasbi kot čisti umetnosti in trdno verjame v njeno združevalno moč, je namreč že več desetletij steber in duša, motor in srce glasbene šole, ki se je iz skromnih zametkov razvila v najštevilčnejšo in - po sadovih sodeč - eno najbolj kakovostnih tovrstnih ustanov v pokrajini. To je kraj, kjer se je doslej izobrazilo na stotine oseb; tam so zrasli instrumentalisti, ki so "odleteli" v svet, glasbeniki, ki ostajajo v našem pro-

storu in mu prinašajo čast, profesorji, ki poučujejo glasbo na goriški šoli ali drugod po Primorskem, pevovodje, orglarji po naših cerkvah, pevci v številnih zborovskih sestavih. Kdor je kdaj imel opraviti s prof. Kerševanom, od šole ni odnesel samo glasbeno izobrazbo, temveč mnogo več. Gre namreč za svojevrstno delavnico sožitja na obmejnem prostoru: to ni postala tako rekoč načrtno, temveč je vzklila iz okoliščin in še predvsem iz srečanj z njim, ki je znal v odpiranju ujeti duha časa in v ljudeh brez predsodkov iskati talent. Na šoli Komel rojaki iz matice "odkrijajo" in pobliže spoznavajo "zamejce", italijanski sodržavljeni spoznavajo bogato slovensko kulturo in cenijo naš jezik, mi sami pa se bolj zavedamo naše vloge v tem prostoru. Ob prof. Kerševanu - ki mu je tuja politična logika, tista, ko ljudi deli in ločuje - se namreč vsakdo kmalu počuti kot "doma": tako otrok, ki obiskuje tečaj

Do-Mi-Sol, kot katerikoli predstavnik oblasti. Vsa komur se zna približati na njemu prime-

ren način. Pogovarjati se s prof. Kerševanom je prijetno, ker v njem občutiš pravo srčno kulturo, plemenitost in širino izobraženca, ki je pogol iz preprostih korenin in je zato še

posebno pristen. Jubilat namreč uteleša dediščino najlahtnejših goriških glasbenikov in krščanskih intelektualcev prejšnjega stoletja, kakršni so bili Emil Komel, Mirko Filej, pa še mnogi, ki jih s preveliko lahkoto pozablamo in so se na Goriškem zvrstili v zlatih letih SKAD-a. Vse to ga je krepko zaznamovalo in vse to prof. Kerševan z življenjem še vedno posreduje mladim. Tudi zato je privlačen. Kar dela, dela na široko, v iskanju kvalitete in za ljudi, iz katerih zna "povleči" najboljše. V zadnjih letih, ko se glasbena šola bje s posebno hudem finančnim stanjem, mu je gotovo jemala spanec skrb, da bi kljub vsemu ne višali šolnin in obremenjevali družin; najhuje bi mu bilo, ko bi si glasbo lahko "privoščili" le otroci premožnih staršev. Tudi socialni čut - danes posebno redek biser - je ena izmed njegovih vrlin, ki jo mnogi zelo cenijo.

Vsi, ki ga imamo v našem uredništvu iskreno radi, mu zato želimo veliko poguma, zdravja in moči, da bi njegova prekipevala ustvarjalna in združevalna energija še dolgo oplajala našo goriško zemljo in ljudi na njej! Bog vas živi, prof. Kerševan!

V KLCB predstavitev filma Črni bratje

Pretresljiva zgodba o mladih primorskih rodoljubih

Petek, 18. februarja, je bil na Goriškem izredno natrpan s kulturnimi dogodki, da so imeli obiskovalci prireditev, razstav, glasbenih in družabnih večerov nelahko nalogo izbirati med pestro ponudbo. Nekateri, žal ne zelo številni, so se odločili za ogled filma Črni bratje, ki je bil prvič predvajan pri nas v Kulturnem centru Lojze Bratuž ob prisotnosti režiserja Tuga Štiglica, predsednika društva Tigr na Primorskem Marjana Bevka, ki je z Markom Bratušem napisal scenarij po istoimenski povesti Franceta Bevka, mladi igralci z Dominičnikom Vodopivcem na čelu, pa še Milan Vodopivec, eden izmed članov SNG Nova Gorica, ki nastopajo v filmu, in Franko Korošec, pred leti član SSG Trst. Večer so priredili Kulturni center Lojze Bratuž, Krozček Anton Gregorčič, RTV Slovenija, KD Čedermac in Kinoatelj - Gorica. Film je nastal v Otroškem in mladinskem programu TV Slovenije. Po pozdravnih besedah Franke Žgavec, predsednice KCLB, je Marjan Bevč spregovoril o nastanku filma in njegovem pomenu za današnji čas. Dejal je, da je bila kot tigrovci tudi ta zgodba dolgo zamolčana in šele pri društvu Tigr so si pred petimi leti zamislili njen ponatis. Povedal je tudi, da je ponedeljek, 21. februarja, poteka 80 let, odkar je umrl Mirko Brezavšček, eden izmed črnih bratov - sama projekcija filma je spadala v sklop prireditev občine Brda prav v spomin na to mlado žrtev. Zato bo na njegovem grobu spominska slovesnost. V pripravi je tudi različica tega filma, TV nadaljevanka v treh delih. Predpremiere filma, ki ga je TV Slovenija prvič snemala na novi HD tehnologiji, je bila lanske leto v Bovcu. Ogledali so si jo osnovnošolci iz Posočja in

njihovi vrstniki iz špetske dvojezične šole. Prav bi bilo, da bi si to zgodbo, ki so jo posneli tudi po goriških ulicah (Raštelu, Coccevi, Ascoli, San Giovanni), ogledali tudi naši dijaki. To je namreč presunljiva pripoved o zelo mladih dijakih, ki so se v času fašizma, teklo je leto 1930, po svojih močeh uprli fašističnim oblastem in s skrivnimi sestanki, z lepljenjem ročno izdelanih lepakov in razobešanjem slovenske zastave na vidnem mestu ter drugimi podvigi skušali opozarjati na krivice, ki jih

ustrahovanju, očitnem uničevanju slovenskega življa v naših krajih na Primorskem, v Posočju, brez odvečnih olepšav, jedko, trpko, obenem pa kleno spregovori film, kakor sta ga Marjan Bevč in Marko Bratuš stakala po povesti Franceta Bevka, ki jo je napisal l. 1952 po resničnih dogodkih in, kot je zapisano na lističu, ki spremlja ogled filma, je sam avtor pojasnil: "Da ne bi bilo pozabljeno, sem prijel za pero. Spomin na Črne brate naj živi vsaj v teh vrsticah. Ta zgodba naj nam tudi obudi misel na deset ti-

Mladi Črni bratje iz filma

je trpel slovenski narod, odkar je Italija l. 1918 kot nagrado za vstop v vojno proti Avstro - Ogrski zasedla Primorsko. Takrat se je začelo neizprosno zatiranje Slovencev in vsega, kar je bilo slovenskega pri nas. Zagoreli so kulturni domovi in slovenske knjige, otroci so bili primorani se šolati v italijanskem jeziku, in če so spregovorili v slovenščini, so bili tepeni, kaznovani; neki jetični učitelj jim je celo pljuval v usta. Psovali so jih z žaljivko "sciavi". Ta izraz ni zbledel niti v letih šestdeset, sedemdeset, saj ga je naše otroško ali najstniško uho kar pogostokrat slišalo. O tem nezasljenem preganjanju,

soče naših rojakov za mejami, ki še danes živijo z enako tesnimi občutki, kot so živeli naši dijaki". V zgodbo filma uvajajo izrezi iz izvirnih dokumentarnih posnetkov, na katerih se prikažejo srhljivi prizori in seveda tudi "duce" ter črnosrajčniki. Medtem žalostno odjekne v zavesti gledalca spremljevalni song. Med vrvežem na ulici ugledamo mlade dijake, ki skrivoma lepijo protifašistične lepake, se srečujejo v kaverni ob Soči ali v podstrešni sobi, kjer načrtujejo svoje nadaljnje korake in ob izmaknjem revolverju in podarjenih nabojih spenjajo, kako bodo prej ali slej speljali kakšno bolj po-

membno akcijo. Iz trdnega in neustrahovanega domoljubja porojene misli jim prekriža fašistična oblast, ko jih razkrinka in ujame vse po vrsti, jih zverinsko muči, da bi priznali "zločin". Eden od njih, Jerko, umre zaradi posledic okrutnih zasliševanj. A oni ne klonajo, še se bodo borili, dokler ne bo ta košček, s krvjo pokončnih domoljubov prepojena domače zemlje postal spet slovenski. Tudi scenografskega vidika zelo premišljeno, čisto izdelan film popolnoma prevzame gledalca, da ves čas sočustvuje z mladimi protagonisti, se boji zanje, hkrati pa na njihova tvegana dejanja tudi ponosen. Mi zamejci smo ob ogledu filma ponosni tudi na naše ljubiteljske igralce iz dramskega odseka Štandrež (Marko Brajnik, Daniela Puja, Vanja Bastiani, Matej Klanjšček), Beneškega gledališča ter drugih, ki so ob poznanih poklicnih igralcih (prej omenjena Franko Korošec in Milan Vodopivec, pa še Gojmir Lešnjak Gojč, Minu Kjuder, Primož Pirnat, Ana Faccchini, Nevenka Vrančič, Nataša Rajlan Tič, Marjuta Slamič, Janko Petrovec, Lara Komar in drugi) prav dobro izkazali. Predvsem pa je treba omeniti Dominika Vodopivca, Denija Drnovščka, Žana Joviča, Blaža Kemperja, Neja Skubina, Kristi Hodak, Mišela Čurčiča, ki so se realistično, s pravim zagonom, navdušeno in verodostojno pokazali njihovo neomahljivost, kljubovalnost in pokončnost ter zaverovanost v namere tajnega društva ter seveda v neomajno ljubezen do domovine, kljub strahu pred zverinskimi črnosrajčniki. Lepi, ganljivi film je pravi spomenik tem mladim primorskim narodnjakom in ima veliko povedati današnji mladini, prevečkrat omamljeni od multikulturalnosti in zaslepljeni od današnje mlačne družbe, v kateri sta narodnost in domoljubje stariški besedi, ki ne spadata več v sodobno besedišče.

Kratki

Srečanje dolinske in miljske sekcije SSK

Minulega 15. februarja so se v Mačkollah člani in somišljeniki Slovenske skupnosti iz dolinske in miljske sekcije srečali s pokrajinskim vodstvom stranke v zvezi s pripravami na pokrajinske volitve 15. maja. Po pozdravu in krajšem nagovoru sekcijskega tajnika in nato podpredsednika strankinega pokrajinskega sveta Sergija Mahničja ter ob prisotnosti dolinske županje Fulvije Premolin in pokrajinskega svetovaleca Zorana Sosiča ter tajnika miljske sekcije Danila Šavrona, je pokrajinski tajnik Peter Močnik podrobno analiziral predvolilno stanje in orisal programska izhodišča stranke ter njeno zavzemanje, da bi tržaško Pokrajino še naprej upravljala koalicija strank leve sredine. Pokrajinski svetovalec Zoran Sosič je nato prikazal delovanje sedanje pokrajinske uprave v prid slovenski manjšini in celotnemu pokrajinskemu območju. Miljski občinski svetovalec Danilo Šavron pa je prikazal posege občinske uprave v korist Slovencev v tej občini. Zato ti dosledno podpirajo ponovno kandidaturu sedanjega župana na bližajočih se občinskih volitvah, ki bodo sočasno s pokrajinskimi. Dolinska županja Fulvija Premolin je prikazala zelo pozitivno sodelovanje med dolinsko Občino in Pokrajinsko upravo ter se zavzela za podporo sedanji predsednici Pokrajine na majskih volitvah. Poudarila je tudi zgljedno sodelovanje med občinama Dolina in Milje. Nato se je razvil ploden pogovor o volilnem sistemu za izvolitev pokrajinskih svetovalcev. Obe sekciji SSK se zavzemata za obnovitev koalicije leve sredine na Pokrajini. Ob koncu so udeleženci srečanja izrazili podporo prizadevanjem stranke, da bi izvolila svoje predstavnike tako v novi tržaški pokrajinski svet kot v miljski občinski svet. / Alojz Tul

Tržaška knjigarna / Na kavi z Markom Sosičem

V Tržaški knjigarni se nadaljujejo jutranja srečanja s slovenskimi besednimi ustvarjalci. Prvi gost niza je bil slovenski diplomat Jože Šušmelj, v sredo, 16. februarja, pa se je Martina Kafol ob Qubik kavi pogovarjala s tržaškim režiserjem in pisateljem Markom Sosičem. In ravno razmišljanje o prepletanju teh dveh izraznih sredstev je tvorilo iztočnico njunega kramljanja. Ob ugotovitvi, da sta si gledališki in literarno pripovedni svet drugačna in obenem podobna, je bil Sosič mnenja, da se mora umetnik vsekakor približati občinstvu oziroma bralcu z nečim, kar je avtentično. V literaturi se pisatelj lahko pogreza vase, "gledališče pa je živ človek, s svojo osebno govorico, obrazom, jezikom". Sosič je na Slovensko stalno gledališče, pri katerem je bil več let umetniški vodja, še danes močno navezan. Sodelovanje s tržaško gledališko hišo se ni pretrgalo, pozitivno pa je predvsem dejstvo, da je upravna struktura SSG končno dobila stabilno obliko, s čimer bo lahko suvereno načrtovala prihodnje kulturno ponudbo. Podoba gledališča na Slovenskem je po mnenju Sosiča na splošno dobra, "slovenski igralci in teater kotirajo zelo visoko", kljub temu da je "larpurlartističnega" ceneneja humorja včasih preveč občutiti. Leto dni si je Sosič odmeril za pisanje proznih del, s katerimi je pred leti uspešno prodrl na slovensko tržišče. Z deli Balerina, Balerina in Tito, amor mijo se je Sosič uvrstil v krog finalistov nagrade kresnik. Dokaj prikladno okolje za pisanje je Sosič našel v Pulju, kjer mu je prijatelj dal na razpolago stanovanje. "Osem dni sem v Trstu, osem dni pa pišem na robu Istre", je pojasnil Sosič, ki sicer pogreša dejstvo, da proznih ustvarjalcev v našem prostoru skorajda ni. / IG

TRŽAŠKO SEMENIŠČE Srečanje Fisc iz Triveneta

Ojačiti vez med škofijami in škofijskimi tedniki

Srečanje predstavnikov škofijskih časopisov, včlanjenih v Vsestravno združenje katoliških tednikov (FISC), s področja Furlanije Julijske krajine, Veneta in Južne Tirolske, je tokrat bilo v petek, 18. t. m., v poslopju tržaškega semenišča. Vsebinska srečanja je bila razdeljena na dvoje: najprej je tržaški škof, nadškof Giampaolo Crepaldi, spregovoril o deležu, ki bi ga Cerkev družbeni nauk moral imeti v poročanju škofijskih tednikov, v drugem delu pa so medijski operaterji podrobneje razčlenili smernice, s katerimi bodo katoliški časniki 'pripravili teren' za papežev obisk v Ogleju in Benetkah v letošnjem maju. Ker je bil ta del dokaj tehnične oziroma operativne narave, se velja zaustaviti pri prvem, ko je nadškof Crepaldi v svojem uvodnem razmišljanju poudaril načela in aplikacijo le-teh kot temelj katoliškega medijskega poročanja. Tržaški škof je bil v podajanju vsebine – kot je namreč za njegov značaj in družbeno-teološko prepričanje značilno – izredno jase: med debato pa je urednik beneškega škofijskega tednika Gente veneta Sandro Viganzi izrazil nekoliko drugačen pogled, ki se s škofovim ni bistveno razlikoval glede posredovanja temeljnih krščanskih vrednot, temveč v zvezi z načinom, kako te vrline predstaviti bralcem.

prostor Cerkevnega družbenega nauka na stičišču, "kjer se Cerkev srečuje s svetom", se je nadškof Crepaldi vprašal, kakšen odnos vzpostavljajo člani redakcij do

na splošno idejo etičnega, dobrodošla in vredna podpore. Etično polje pa velja žeti le v primeru, da na njem rastejo načela, ki zagotavljajo spoštovanje življenja

toliško identiteto. Po tem načelu bodo škofijski časopisi lahko opravljali svojo evangelizacijsko poslanstvo. V tem vidiku je škof uokviril tesnejši stik tudi med redakcijami in cerkvenimi načelniki posameznih škofij, magistrariju katerih je treba biti pokorni. Glede tega je nadškof poudaril, da ima tednik tržaške škofije Vita Nuova na prvi strani vedno članek verske vsebine (na notranjih pa še enostransko poglobitev političnih tem): po njegovem mnenju bi taka izbira tudi z obli-

Foto IG

temeljnega sporočila nauka sama. Navadno je v katoliškem svetu, morda tudi v škofijskih tednikih, neko površinsko poznavanje Cerkevnega družbenega nauka, ki ga vodi v neko poplitveno in nedefinirano poenotenje z načeli solidarnosti, evangeljskega miroljubja, družbene pravičnosti. "Kritično presojanje stvarnosti je potemtakem okrnjeno in krščanski navdih je nedorečen do tolikšne mere, da se zreducira na goli pojem človekoljublja: na tak način se človek ne zaveda množičnih pasti novih ideologij". Po istem kopitu postane vsaka pobuda, ki se sklicuje

od rojstva (pa tudi, če že ne celo, pred njim) do smrti. Nadškof Crepaldi je zato svetoval, naj škofijski časopisi ohranijo krajevni pridihi, naj pa med sabo čim bolj sodelujejo pri izdelavi vsebin, ki so temeljnega pomena za Cerkev. Le zvesto zasledovanje in tolmačenje smernic Cerkevnega družbenega nauka bo privedlo do skupnega izhodišča, s katerim bo mogoče globlje zreti v družbo. Po obdobju, ko so katoliški tedniki zašli na pot sekulariziranega odnosa s svetom, kot da bi bil to edini možni ključ dialoga z laičnim okoljem, je treba na novo in močneje potrditi svojo ka-

kovnega vidika priklicala vernike k pravemu tolmačenju in doživljanju cerkvene etike. Po mnenju nekaterih iz občinstva pa sta krščanski etos in bližina Cerkev do družbe zaznavna tudi takrat, ko je na prvih straneh škofijskih časopisov govor o socialnih in delovnih tematikah. Po njihovem mnenju se namreč Cerkevni družbeni nauk lahko izpričuje ne samo v evidenci podobe, to je v poročanju o cerkvenih dogodkih, temveč tudi na bolj neposreden, a nič manj učinkovit način, se pravi: v sporočilnosti simbolov.

IG

Praznik slovenske kulture tudi v Devinu

Prijeten večer v organizaciji devinskih pevskih zborov

Na sobotni večer smo se ljubitelji kulturnih prireditev iz okoliških vasi zbrali na prazniku slovenske kulture, ki so ga devinski pevski zbori organizirali na svojem sedežu v lepem Devinu. V intimnem, skorajda družinskem vzdušju so prisotni počastili ta pomembni dan, ki ga mogoče še vedno premalo cenimo. Da je kulturi in največjemu slovenskemu pesniku Prešernu namenjen državni praznik, je dokaz, da je v našem skupnem imaginariju kultura visoko vred-

notena, spoštovana in gojena, pa čeprav se marsikdaj zdi, da se je vsi izogibajo. Praznik slovenske kulture v Devinu je uvedel moški pevski zbor Fantje izpod Grmade pod vodstvom Iva Kralja, ki je predstavil tri slovenske skladbe, med katerimi seveda ni manjkala Zdravljica. Nato je mlada Lucija Tavčar vodila bogat pogovor z gostom večera, novinarjem, pisateljem in alpinistom Dušanom Jelinčičem. Prijetno kramljanje je Jelinčič obogatil s svojimi himalajskimi zgodbami

in z ocenami današnjega alpinizma. Ljubitelji najvišjih gor imajo danes na razpolago veliko možnosti za lažji pristop do sveta Himalaje, nikakor pa se ne morejo izogniti trdemu in dolgemu treningu, saj je himalajski alpinizem "maraton" za najbolj pogumne in vzdržljive. Gost je spregovoril tudi o svoji zadnji knjižni uspešnici, romanu Bela dama Devinska, ki je izšel v prejšnjem poletju in sočno opisuje prirejeno devinsko legendo. Jelinčič je poudaril, da je za ta roman veliko moči us-

Lucija Tavčar in Dušan Jelinčič

meril v študij konteksta 13. stoletja, v katerem se odvija, takratne zgodovine, jezikov, kulture in lokalnih elementov, saj je samo tako lahko ustvaril dobro in intelektualno pošteno delo. Roman

bo v kratkem v prodaji tudi v italijanskem jeziku. Prisotne je nato razveselila odlična lutkovna predstava Nika Kureta O vitezu Jaromiru v režiji Jelene Sitar Cvetko. Mlade igralke

Nina Pahor, Nada Tavčar, Milena Legiša in Vesna Gruđen so lepo izvedle lutkovno igro, polno umorov in odrezanih glav (krompirjev). Dokazale so, kako je lahko v svetu hollywoodskih mega efektov preprostost lutkovne igre zdrava in prijetna. Prireditev ob dnevu slovenske kulture se je končal z ženskim zborom Devina pod taktirko Hermana Antoniča, ki je zapel Kosovelovo Kraško jesen - uglasbil jo je Zorko Harej -, nato pa še skladbo Polka je ukazana v priredbi Draga Šijanča. Ob bogato založeni mizi se je večer nadaljeval v prijetnem kramljanju s prijatelji in znanci.

Jernej Šček

HOSPICE ADRIA ONLUS Predavanje dr. Živka Lupinca

Strokovno znanje oplemenitenost s čutečim srcem

Združenje prostovoljcev Hospice Adria Onlus je pred nedavnim povabilo v svojo sredo zdravnika Živka Lupinca, ki je v konferenčni dvorani Narodnega doma spregovoril na temo Zdravniške etike. V imenu združenja je gost uvedla Silva Resinovič Valenčič. Dr. Lupinc je medicino doštudiral v šestdesetih letih na ljubljanski univerzi, nostrifikacijo diplome pa je opravil v Bolgoini. V Padovi se je specializiral v kardiologiji, nakar je v tržaških bolnišnicah deloval vse do upokojitve. Danes je aktiven član Zdravniškega društva, na svoji poklicni poti se je vedno držal

načela: strokovno znanje oplemenitenost s čutečim srcem.

In ravno te besede so postale idejno izhodišče, na podlagi

Dr. Živko Lupinc in Silva Resinovič Valenčič (foto IG)

katerega je predavatelj naravnal svoje razmišljanje. Še prej pa je dr. Lupinc poudaril, da srčika predavanja zaobjema obenem cel življenjski lok, saj je človekovo bivanje na svetu – od rojstva do smrti – nerazdružljivo vezano na zdravniško etiko. Kako naj torej zdravnik odgovarja na ključna življenjska vprašanja? Z veliko mero poštenosti in spoštivosti do pacienta. Tudi slednji pa mora po mnenju dr. Lupinca vzpostaviti odgovorno držo do nekaterih bistvenih vidikov njegovega življenja, kot so na primer želja po starševstvu (oziroma po številu otrok), pravne koordinate ob zaključku življenja in pretirano zdravljenje. Glede zadnjega vidika je dr. Lupinc jasno povedal, da je tudi Cerkev nasprotna golemu izkazovanju tehnike, da bi bolniku za vsako ceno podaljšali življenje. Dr. Lupinc se je nato poglobil v različne lastnosti, zaradi katerih

ih je bil zdravnik prepoznaven v preteklosti in zaradi katerih se je njegov odnos do pacienta spremenil v sedanosti. "Nekoč je bil zdravnik zadolžen za kopico področij, ki so v času ubrale vsaka svojo specializacijsko pot. Svoj čas je bil zdravnik porodničar, okulist, kirurg: med ljudmi je užival posebno spoštovanje tudi zato, ker je pacientom znal odmeriti potreben čas. Vzpostavil se je tako topel in neposreden odnos med enim in drugim." V času pa se je tudi medicinska tehnika močno razvila, možnost diagnoze in posledične ozdravitve sta se krepko povečali. Kljub temu pa se je navezanost pacienta na zdravnika zmanjšala, prav zato, ker je tehnika postavila med zdravnikom in pacientom neko pregrado, ki je prekinila neposreden stik med obema osebkoma. Dr. Lupinc opredeljuje to dinamiko za razosebljanje zdravniške prakse,

kar je po njegovem mnenju tudi razlog, da je t. i. alternativna medicina, ki temelji ravno na neposrednosti med obema sogovornikoma, postala tako popularna in mestoma celo nevarna. Posebno pozornost je predavatelj namenil etični drži, ki naj bi jo imela farmacevtska podjetja. "O ceni zdravil – je ugotovil dr. Lupinc – se žal premalo govori. Medicinska stroka naj bi pacienta negovala z minimalno dozo zdravil, tolikšno, kolikor zadošča zadostnemu zaželenemu učinku." Večkrat pa prevladujejo etično vprašljivi interesi, ki so sicer v skladu s tržiščno logiko, nikakor pa ne z zdravstveno. V tem vidiku bi morala država skrbeti za to, da ne bi bil zdravnik "postavljen v položaj, ko mora pacientu predpisati izredno drago zdravilo. Tovrstni politiki - je sklenil predavatelj - je treba čim prej postaviti jasna pravila."

ŠOLSKE SESTRE PRI SV. IVANU Položaj v Egiptu

"Mesto je gorelo, slišali so se strelili..."

Severna Afrika je od začetka januarja v vrtincu globoke družbene in politične krize. Pod pritiskom množičnih pouličnih protestov sta bila tunizijski predsednik Ben Ali in egiptovski predsednik Mubarak prisiljena zapustiti svoj položaj, katerega sta se veliko let in z vprašljivimi 'demokratskimi' sredstvi krčevito držala. Zlasti delikaten je položaj v Egiptu zaradi vloge, ki jo je predsednik Mubarak imel v srednjeazijskih geopolitičnih dinamikah. Vrsto let je bil jekleni zaveznik Zahoda v odnosih do Izraela, sedanja Obama administracija pa ga je pustila na cedilu in podprla željo ljudstva po politični prenovi.

Kot je nam Slovincem znano, je Egipt vezan na našo zgodovino zaradi usode t. i. aleksandrink, ki so na prelomu 19. in 20. stoletja odhajale v severnoafriško deželo, da bi kot varuške službovale pri premožnih zahodnjaških družinah. Tem hrabrim Slovincem pa so od leta 1908 stale ob strani šolske sestre iz Maribora, ki so v Aleksandriji in Kairu ustanovile podporne izpostave. "V Aleksandriji še danes deluje dom za onemogle, ki je bil prvotno namenjen upokojenim aleksandrinkam. Ko se je v sedemdesetih in osemdesetih letih večina aleksandrink vrnila domov, je v našem domu v Aleksandriji še nekaj od teh hrabrih žena dočakalo poslednji Gospodov klic. Pozneje pa je struktura začela sprejemati tudi domače prebivalke, ki so v nepokretnem stanju. V našem domu je zadnja aleksandrinka umrla pred dvema letoma: Marija Cvenk je dočakala izredno visoko starost, preko sto let!", nam je povedala sestra Doroteja, provincialka šolskih sester pri sv. Ivanu.

Kaj pa v Kairu?
V Kairu že vrsto let upravljamo dom za univerzitetne študentke. Sedaj imamo okrog 80 študentk, ki so po rodu iz Sudana, Kenije in drugih afriških držav in pri-

padajo različnim veroizpovedim.

Koliko sester je prisotnih v Kairu?

V študentskem domu so štiri. Sestra Margerita Ibrahim je domačinka in hišna predstojnica. Edina Slovenka v Kairu je sestra Kristina Bajc. V Aleksandriji je hišna predstojnica domačinka Angel Ateja; slovenskega rodu je le še sestra Martina Arhar, ki deluje kot bolničarka. Poleg tega nam pomaga še veliko drugih uslužbenk.

Trenutni družbenopolitični

ure, ki je močno ovirala premikanje. V najhujših dneh so sestram kar odsvetovali vsakršno obveznost izven zaščitene strukture v Aleksandriji in še zlasti v Kairu. K sreči so doma imele dovolj živil. Hvala Bogu, se jim tako nič hudega ni zgodilo tudi zaradi izredne pomoči in zanimanja diplomatskih izpostav Republike Slovenije v Egiptu.

Ali je študentski dom v središču mesta?

Zgrajen je v bližini trga Tahrir, v osrčju revolucije.

V najhujših dneh ste bili s so-

S. Faustina, s. Justina in s. Doroteja (foto IG)

položaj v Egiptu je dokaj nestabilen: revolucija je namreč odgnala predsednika Mubarak, dejansko pa se v tej afriški državi odpira obdobje velike negotovosti.

Kako so vaše sosesestre doživljale ta huđi trenutek?

25. januarja se je nenadoma začela ljudska vstaja, ki je iz dneva v dan – zlasti prvi teden – postajala čedalje bolj nevarna: mesto je gorelo, slišali so se streliti, letenje helikopterjev in letal, zvoki rešilcev in policijskih prevoznih sredstev: skratka, kaos! Posebno nevarno je bilo v nočnih urah, tako da so študentke zapustile prestolnico in se vrnile domov. Sosesetre pa so bile prisiljene ostati zaprte za varnimi zidovi naših zavodov. Poleg tega so se morale držati policijske

sestrami v stalni zvezi: kaj je pronicalo iz njihovih besed?

Bile so izredno prestrašene, vendar v isti sapi so dodajale, da so njihove strukture kljub splošnemu nasilju ostale ves čas neokrnjene.

Ali so sestre pred začetkom vstaje imele vtis, da se nekaj v egiptovski družbi premika? Ali so sploh pričakovale, da bo zaradi nekaj tednov trajajočih pouličnih protestov predsednik Mubarak primoran zapustiti položaj?

Prisotnost naših soseseter odlikujeta karitativno delo in absolutna politična nevtralnost: čutila pa so, da so se opozicijske stranke nekako začele pripravljati na jesenske volitve. Nekih jasnih znakov o tako korenitih spremembah pa niso zaznale.

Pred časom sta bili pri nas ravno sestre iz Egipta, a se z njima nismo pogovarjali o možnih premikih v egiptovskem tkivu. Le nekaj dni pred vstajo so nam sestre zaupale, da se je ozračje spremenilo... Od takrat dalje so se bale in se še danes bojijo, da bi egiptovska družba in njena politika ne zdrknili na skrajna islamska in protikršćanska stališća. Konec decembra je namreč krščanska skupnost v Aleksandriji utrpela hud atentat, ko je pred cerkvijo umrlo nad dvajset vernikov.

Kako se bo po njihovem mnenju vse razvijalo v prihodnje?

V telefonskih pogovorih so nam sestre izrazile željo, da bi se položaj čim prej normaliziral s postopno predajo oblasti in s postopno demokratizacijo politične in družbene ureditve. Verjetno bo razvoj dogodkov v Egiptu vezan na usodo drugih držav, v katerih kaže, da se bo v kratkem razvila podobna družbeno-institucionalna kriza. Toda o teh stvareh ni bilo primerno govoriti po telefonu...

Sestre Faustina in Justina sta doma iz okolice Luxorja: pri šolskih sestrah sta lani imeli prve obljube, nato sta se za mesec dni odpravili na obisk k sorodnikom v Egipt. Čeprav živijo njihove družine v manjših naseljih, so vsekakor občutile silo dogodkov.

"Za naju je bilo zlasti huđo, ko nama ni uspelo vzpostaviti telefonskega stika z našimi dragimi. Skratka, nisva vedeli, kako je z njimi, kako si bodo nabavili hrano, ali bodo trgovine zaprte... Hvala Bogu, večjih težav ni bilo, skrbi pa me le dejstvo, da sta bila moj brat in bratranec prisiljena ponovno obleči vojaško uniformo", nam je povedala sestra Faustina.

"Naše družine niso mislile, da bo v nekaj tednih prišlo do tako korenitega preobrata, resnejših znakov institucionalne krize ni bilo čutiti niti pred vstajo", je povedala sestra Justina in dodala, da njeno družino in njo skrbi zlasti usoda kristjanov, če bodo islamski skrajnejši Bratje muslimani pridobili moč. "Predsednik Mubarak je navsezadnje dopuščal versko svobodo".

Igor Gregori

z racionalno strogostjo poročevalca, ki v spremenjeni družbeni strukturi slovenske narodne skupnosti v Trstu išče poti njenega novega samopotrjevanja". Z romanom je želela avtorica opozoriti na današnje stanje duha v Trstu. Vsak pisatelj črpa snov iz sebe in svoje okolice, tako je tudi Evelina Umek črpala s "koščka zemlje" pri Sv. Ivanu, iz svojih bolečin. Avtorica ima to lastnost,

Loredana Umek in Evelina Umek (foto Kroma)

Slika, ki se tako izriše, je vse prej kot idilična. Po besedah prof. Umek se "pisateljica loteva družbenega in psihološkega vidika narodnega odpadništva in odtujevanja lastnim koreninam

da v svojih delih ne ocenjuje glavnih junakov negativno ali pozitivno, temveč samo prikazuje okoliščine in vzroke raznih odločitev.

Sin

Obvestila

Etika in prihodnost. V petek, 25. februarja, bo v ul. Donizetti 3 v Trstu drugo srečanje, namenjeno mladim z naslovom Sveto v kinematografiji med svetostjo in pornografijo. Srečanje bo vodil p. Andraž Arko.

V nedeljo, 27. februarja, ob 17.30, bo v Kulturnem domu v Brišćkih pri Općinah gledališka skupina KD Brce iz Gabrovice pri Komnu uprizorila komedijo v treh dejanjih Georgesa Feydeaua Krojač za dame. Prevod Tone Smolej, jezikovna obdelava Minu Kjuder. Režiser Sergej Verč, pomočnica režiserja Minu Kjuder. **Slovenska Vincencijeva** konferenca in Klub prijateljstva vabita v ponedeljek, 28. februarja 2011, na srečanje ob dnevu slovenske kulture v Peterlinovo dvorano ul. Donizetti 3, kjer bo z začetkom ob 16. uri potekal kulturni program z govorom in glasbenimi točkami. Sledilo bo veselo prijateljsko druženje. Vljudno vabljeni!

Združenje prostovoljcev Hospice Adria onlus vas vljudno vabi na predavanje Prisluhni bolniku v torek, 1. marca 2011, ob 17.30 v dvorano Baroncini, ul. Trento 8 v Trstu. Predaval bo dr. Gianluca Borotto, zdravnik paliativne medicine, ki deluje v nabrežinski bolnišnici Pineta del Carso. **Z Novim glasom v Nemčijo** od 14. do 21. junija 2011. Prijava in informacije na upravi NG v Gorici, tel. 0481 533177, in na uredništvu v Trstu, tel. 040

365473. Akontacija ob vpisu: 200,00 evrov. Kdor bi želel prejeti program potovanja po elektronski pošti, naj sporoči na naslov mohorjeva@gmail.com.

Še vedno se nadaljuje akcija za riž otrokom p. Pedra Opeke na Madagaskarju. Vaš dar lahko izročite po banki na: MISIJONSKI KROŽEK ROJAN, via Cordaroli 29, 34135 Trieste, tel. 040-36-21-20, IBAN: IT22 L089 2802 2010 2000 0086 948, Codice BIC: CCTSIT2TXXX.

Darovi

V spomin na gospo Edo Čok darujeta Boži in Marta 50,00 evrov za riž otrokom patra Pedra Opeke na Madagaskarju.

V spomin na pokojnega Carlota Guštin darujeta Claudio in Nevio Žerjal iz Trebč 20,00 evrov za cerkev na Padrićah.

Za riž otrokom patra Pedra Opeke na Madagaskarju daruje Z. P. 100,00 evrov.

Za slovenske misijonarje N. N. 15,00 evrov.

Najlepša hvala
SPD MAČKOLJE
za pripravo moje
razstave in
prof. JASNI MERKU'
za njeno pomoč
in sodelovanje
Alan

GLASBENA MATICA Prešernova proslava

Glasbeniki ob Dnevu slovenske kulture

Glasbena matica je bila letos posebno dejavna pri praznovanju Dneva slovenske kulture. Slovenska glasbena ustanova je bila namreč nositeljica osrednje proslave v Kulturnem domu v Trstu, v

Gallus pod vodstvom Marka Sancina, so bile skladbe za klavir, flavto in glas v raznih kombinacijah. Mladi izvajalci so črpali iz opusov slovenskih in zamejskih skladateljev, od nepogrešljivih poklonov Stanetu Maliću

Foto Kroma

katerem je občinstvo počastilo priložnost v jazzovskem slogu s priredbami priljubljenih ljudskih motivov v aranžmajih in izvedbah članov Big Banda RTV Slovenije. 8. februarja pa je stopila v ospredje s svojim pedagoškim poslanstvom ob vsakoletni Prešernovi proslavi učencev, ki nosi naslov Glasbeniki ob Dnevu slovenske kulture. Okvir ima v tem primeru velik simbolični pomen, saj se popoldanski javni koncert odvija v veliki dvorani Narodnega doma, ki je bil prvi, prestižni sedež Glasbene maticice. Številno občinstvo je prisluhnilo reviji, ki združuje učence vseh sedežev in je vedno zanesljiv odraz usmeritev in sprememb znotraj ustanove. Med najprijetnejšimi novostmi je obnove delovanja otroškega zbora, vodstvo katerega je z letošnjo sezono prevzela Neda Sancin. Zborček je zapel v prirsčen pozdrav, institucionalni pozdrav pa je izrekel ravnatelj GM Bogdan Kralj. Na sporedu koncerta, ki ga je sklenilo petje mešanega zbora Jacobus

in Ubaldu Vrabcu, ki sta tudi kot pedagoga sooblikovala podobo slovenske glasbene šole v Trstu, do ovrednotenja ustvarjalnosti današnjih avtorjev-pedagogov, kot je Andrejka Možina. Ob bolj klasičnih izbirah, s katerimi so protagonisti proslave pričarali sanjske, pravljice, spevne, duhovite ali pripovedne umetniške pokrajine, se je pojavila tudi zabavna glasba, ki je že več let sestavni del šolske ponudbe, kot tudi štiroočna priredba za klavir uspešnice skupine Deep Purple *Smoke on the water*. Spodbudne popestritve izven ustaljenih kalupov kažejo na hvalevredno živost pedagoškega pristopa in na željo šole po doživljanju glasbene dejavnosti v posodobljenem slogu. Tudi na tak način lahko praznujemo Dan slovenske kulture in šola bi v prihodnje lahko načrtno razmislila o razvoju teh sestuj z upoštevanjem izvajalske in kompozicijske ustvarjalnosti svojih učencev in profesorjev.

PAL

Društvo slovenskih izobražencev

Predstavitev knjige Zlata poroka ali Tržaški blues Eveline Umek

Letos je Društvo slovenskih izobražencev v sodelovanju z založbo Mladika priredilo poseben večer ob prazniku vseh zaljubljenecv. Ker je v današnjem času težko ohraniti ljubezen za daljše obdobje in jo po številnih letih okronati z zlato poroko, je tekla beseda prav o tej. Novo knjižno stvaritev, ki je izšla januarja letos, je predstavila avtorica sama, Evelina Umek.

Pisateljica nam v knjigi Zlata poroka ali Tržaški blues predstavlja zelo zgovoren primer, in sicer življenje tržaške družine, ki je razdeljena zaradi identitete. Pisateljico je pretežno ženskemu občinstvu v Peterlinovi dvorani predstavila profesorica Loredana Umek. Dejala je, da predstavlja roman tematizacijo slovenske manjšinske problematike. V njem se prepletajo številne zgodbe in osebne izbire. Pisateljica sama nas opozarja na "problem bivanjske nezadošćenosti", ko je prostor nasičen s praznimi besedami, parolami in frazami,

v ozadju pa nastopi boleče čustvo osamljenosti. Temo odtujevanja lastnim koreninam je pisateljica sicer že opisala v romanu Frizerka, ko glavna junakinja Romana odklanja možnost osebnega zadovoljstva zaradi pojavitve sodobne splošne krize posameznikove identitete in se intelektualni izziv še bolj zaostrojuje v opisovanju sodobnosti. Tako se tudi v Zlati poroki pojavijo med seboj odtujeni ljudje.

Avtorica opisuje zlatoporočni dan v življenju razširjene slovenske družine v Trstu. Iz Jolandinega in Frančevega zakona se rodijo Max, Irena in Mitja. Max prestopi v italijansko šolo in se udomači v tujem okolju, Irena pa pristane v nesrečnem zakonu s sinom istrskega begunca. Slavnostni dan se začne z jutranjim prebujanjem zakoncev Jolande in Franca, konča pa se

pri zlatoporočnem obredu in skupnem večernem slavlju, na katerem privrejo na dan dolgo zamolčane misli, očitki, zamere.

Loredana Umek in Evelina Umek (foto Kroma)

Slika, ki se tako izriše, je vse prej kot idilična. Po besedah prof. Umek se "pisateljica loteva družbenega in psihološkega vidika narodnega odpadništva in odtujevanja lastnim koreninam

da v svojih delih ne ocenjuje glavnih junakov negativno ali pozitivno, temveč samo prikazuje okoliščine in vzroke raznih odločitev.

Sin

Poseg deželnega svetnika SSk Igorja Gabrovca

O slovenski identiteti dvojezičnih občin ni sledu...

Kaj naj si mislimo, ko na uradni turistični karti, ki jo je izdala in deli deželna agencija za promocijo turizma, lahko na zemljevidu beremo, da je na slovenski strani meje Čepovan tudi Chiapovani, Kosovelov Tomaj je Tomadio, Stjak je tudi S. Giacomo in Colle, vas Soča je tudi Sonzia, Most na Soči tudi S. Lucia? In sočasno turist ali domačin lahko le nemočno ugotavlja, da so vsa imena vasi v dvojezičnih občinah na Tržaškem (podobno na Goriškem, o Benečiji pa niti ne govorimo) zapisane izključno v italijanski različici! Gorjansko je zato tudi Goriano, lučaj stran čez mejo pa Malchina niso Mavhinje...

Na sramotno in grobo kršitev pravic in dostojanstva slovenske narodne skupnosti v Italiji ter prav tako zemljepisnega dostojanstva Primorske v Sloveniji je s svetniškim vprašanjem na dan spomina na desetletnico izglasovanja zaščitnega zakona opozoril deželni svetnik SSk Igor Gabrovca. V svojem dokumentu je politik iz vrst slovenske manjšine pokazal na celo vrsto nepravilnosti v promocijskem in informativnem gradivu deželne agencije za promocijo turizma TurismoFVG. Številni kraji, ki danes spadajo v Republiko Slovenijo, imajo ob slovenskem imenu navedene tudi italijanske različice, ki so se praviloma uveljavile v obdobju po Rapalski pogodbi. Takrat je italijanski režim pričel z divjim in načrtnim poitalijančevanjem osebnih imen, priimkov in toponomastike. Da-

nes je to del zgodovine, piše Gabrovca v svojem posegu, zato je sklicevanje in navajanje teh izrazov povsem nerazumljivo, saj v omenjenih krajih niti ni prisotna italijanska manjšina, ki tovrstno izbiro seveda utemeljuje na istrskem delu zemljevida.

Foto IG

“V tem primeru, nadaljuje Gabrovca, se ne moremo niti sklicevati na ponosni poskus dvojezičnosti. Za avstrijski predel ne opazimo enega samega prevoda, niti glavnih turističnih točk, kot je npr. Villach. Da bo mera polna, je omenjena turistična karta skoraj povsem brez slovenskih imen v naši deželi, kjer je zgodovinsko prisotna slovenska manjšina”. Številni kraji spadajo v občine, ki so popolnoma dvojezične na osnovi lastnih statutov. V tržaški pokrajini je bilo dvojezično navajanje krajevskih imen priznana in uvedena praksa že v prvem povojnem

obdobju, ko je to območje upravljala anglo-ameriška vojska. Uporaba izključno italijanskih imen je torej groba kršitev osnovnih pravic slovenske manjšine, predstavlja pa obremenitvi kulturno obubožanje deželnega bogastva, s katerim bi se morala ponášati katerakoli publikacija, toliko bolj še, če ima namen, da vabi turiste v te kraje.

Deželni svetnik Slovenske skupnosti poudarja, da uživa FJK avtonomni status prav zaradi prisotnosti slovenske narodne skupnosti in se obremenjuje tudi na besede, ki jih upravitelji vedno radi namenjajo pomenu narodnih skupnosti, ki naj bi bile prava dodana vrednost in povezovalni element med različnimi jezikovnimi in kulturnimi identitetami, s katerimi se lahko ponaša Furlanija Juljska krajina.

Žal ostajajo pogosto to le prazne besede. Agencija TurismoFVG tudi na svojih spletnih straneh <http://www.turismoFVG.it/it> nima nobene informacije o slovenski, furlanski in nemški manjšini.

Deželni svetnik Igor Gabrovca zato sprašuje predsednika dežele Renza Tonda za razloge, ki so privedli do tega, da deželna agencija deli tovrstno gradivo, ki je bilo očitno že pred leti pripravljeno površno in brez vsakega logičnega kriterija, ter poziva deželno upravo, naj nemudoma zamenja omenjeno gradivo s takim, ki bo spoštovalo sosednjo državo Slovenijo in istočasno upoštevalo prisotnost in pomen priznanih narodnih skupnosti na lastnem ozemlju.

Peta številka literarne revije Galeb Zimski čar se blesti v pesmicah in zgodbicah

V peti, januarjski številki Galeba, ki ga izdaja Zadruga Novi Matajur z urednicama Majdo Železnik in Jole Namor, je še vse zavito v belo zimsko obleko. Na naslovnici ponosno kraljuje pisani snežak z veliko rumeno metlo v roki, ki ga je narisala Rebecca Ambrosini, tretješolka

OŠ O. Župančič Sv. Ivan. Izraziti snežaki njenih sošolcev pa krasijo prvo stran rubrike *Solarji pišejo in rišejo*. Učenci OŠ J. Jurčič iz Devina so Galebu poslali risbice z zimskimi in poletnimi utrinki in s tem z barvicami povedali, da imajo radi toplo sonce, a tudi zimski mraz, ki prinaša veliko veselja na smučiščih. Šolarji COŠ Pinko Tomažič iz Trečb in OŠ P. Trubar - K. D. Kajuh iz Bazovice so pogledali v morsko dno in zabeležili različne školjke. Učenci OŠ F. Milčinski s Katinare so v likovne izdelke strnili vse letne čase. Otroci, ki obiskujejo OŠ A. Gradnik na Repentabru, so sprostiti domišljijo in napisali nadaljevanje stripa o

miški in medvedu v muzeju. V stripu januarjske številke sta se drobna miška in debelušni medved odpravila na smučanje na Pohorje in tam marsikaj doživela, tudi srečanje z zlatorepko, ki ju je povabila na topel čaj. Vroč kakav pa sta si privoščila Nik in sestrica Eva, ko je bratec prikolovratil domov, potem ko se je ves dan sankač na bregu. Zgodbica je del nadaljevanja *Rad bi bil tak kot drugi*, ki ga piše Tatjana Kokalj, tople ilustracije pa prispeva Katerina Kalc. O januarju, belem možičku, ki trosi sneg tudi na Kras, govori pesmica Martine Legiša; Štefan Turk pa ga je hudomušno narisal poskakujočega

z rdečo vrečo v roki. Kako moramo izkoristiti vsak koledaski dan, da se obveznosti ne bodo kopičile, poučuje pesmica *Koledar*, ki jo je kot vselej občutljivo stakala Zvezdana Majhen, ilustrirala pa Mojca Cerjak. *Zobek narobek* v istimenski pesmici Žige Gombača je kriv za obupan fantičev jok, a zobozdravnik ga bo rešil te nadloge in miška mu bo prinesla cekinček. Ta prizorček je v živobarvno ilustracijo ujela Živa Pahor. Ledeno mrzlo pokrajino preletava vojaško letalo v ilustraciji Alenke Sottler, ki spremlja trpkost stih Bine Štampe *Žmavc Kdaj je vojna*; ti zamolklo odmevajo v zavesti bralca: “Vojna je takrat, / ko čas tiktaka

kakor mina, / čez noč postara se pomlad / v temno vrtnico pelina”. Na melanholično noto časa, ki je minil in ga ne bo več nazaj, so ubrane misli zgodbe v nadaljevanju *Dedek, igraj se z nami Darinka Kobal*, ki malim bralcem tokrat razkriva, kaj je kolovrat in kako so včasih na njem predli ovčjo volno. Zelo lepo, natančno ilustracijo kolovrata in predice je prispevala Magda Tavčar. Jezni medved in zvita lisica sta junaka slovenske ljudske pravljice, ki razlaga tudi, zakaj ima dren krive veje. Priredila jo je Klarisa M. Jovanovič, mrcino s hudim pogledom pa je narisal Venko Dolenc. Berta Golob predstavlja pesnika Iga Grudna iz Nabrežine, “ki nosi v sebi valove, vetrove, jadra in daljave”. Marjeta Zorec bralca pospremi na drugi del izleta s pravljico o Hudem Kljukcu, ki so ga na Škofjeloškem gradu obsodili na grmado; pojasni pa tudi, zakaj je v škofjeloškem grbu zamorec. Januarjska številka Galeba prinaša še Škrobkov recept za sladki klavir iz kakava, navodila Jasne Merku' za izvirne papirnate pustne maske, Galebov kviz za vse pozorne bral-

ce, didaktično nalogo in nežno vilo Bogomilo, ki si želi pomladi in je zato šla nabirat mačice in fotografirat zaščiteni teloh. Lepega in zanimivega branja res ne manjka!

JK

VIDA VALENCIČ

KO SE DOTAKNEŠ OSEBE

Varovanje samega sebe

Vsak od nas pozna koga, ki je nabit z negativno energijo, včasih morda tudi sami to postanemo. Vsak od nas pozna koga, ki te zasuje z besedami, kaj dela ta ali oni, kaj je narobe pri tej ali drugi stvari. Retorični stavek “treba je v vsem poiskati kako svetlo

plat” postane v naši družbi vse redkejša in dragocenejša življenjska drža, h kateri je potrebno stremeti. V kolikšni meri nam jo uspe živeti? V kolikšni meri si prizadevamo za to, da ljudi ne ranimo, jih spoštujemo tudi v veliki različnosti, ki je morda ne razumemo? Kdaj bomo sploh doumeli, kako se v lastni zabubnosti v svoj prav ozkogledno zapiramo svetu? Kdaj smo se morda zadnjič komu oprostili ali ga morda vprašali o njegovih pogledih in čustvih? Živimo v družbi, kjer obvelja je beseda tistega, ki povzdigne svoj glas nad druge. Vsebina postane postranska, poglavitna postane forma, ali bolje: avtoriteta, s katero izrazi to formo.

Sprašujem se: kako se najdemo v družbi, kjer je lahko posameznik edinole orodje v rokah nekoga drugega? Kako doživljamo trenutke, ko nam onemogočajo izraziti lastno prepričanje? V kolikšni meri si upamo biti to, kar smo, z lastnimi prepričanji, z lastnim mnenjem in lastno presojo? Gotovo je izred-

no težko in vendar je ta edina prava pot, ki vodi k lastni osamosvojitvi. Vsak od nas je poklican za to, da izrazi svojo enkratnost. Morda znamo imenitno peči sladico, morda vrtnariti, morda smo za otroke neusahljivi vir energije in živahnosti, morda znamo pozorno in empatično poslušati prijatelje, morda se znamo približati živalim, morda smo v tem ali

onem enkratni, pa čeprav se morda tega ne zavedamo. V kolikšni meri dopuščamo, da nam kdo striže krila? V kolikšni meri se zavedamo svojega prostora na tem svetu, vrednosti svoje biti? Kdaj smo zadnjič začutili enkratnost svojega bivanja na zemlji? In kdaj smo bili zadnjič zmožni varovati samega sebe in svoja prepričanja?

Slovensko stalno gledališče dvakrat v Benečiji

Slovensko stalno gledališče bo te dni gostovalo v Benečiji z dvema produkcijama. Sodelovanje z Inštitutom za slovensko kulturo in Beneškim gledališčem je že ustaljena navada, saj je tržaško gledališče redno prisotno pri Slovencih videmske pokrajine in bo tokrat predstavilo eno najbolj uspešnih in zabavnih produkcij zadnjih let. V četrtek, 24. februarja, bo v Kulturnem domu v Lesah predstava *Dueti angleškega dramatika Petra Quilterja* v režiji Matjaža Latina, ki je doživela že veliko ponovitev po slovenskih gledališčih in kulturnih domovih. Romantično komedijo

sestavljajo štiri krajše, živahne enodejank o kaotičnem svetu ljubezenskih odnosov. Vse vloge igra dva igralca, Maja Blagovič in Vladimir Jurc.

Po odrasli publiko bo v petek, 25. februarja, prišla na vrsto še mlajša publika, ki si bo ogledala pravljico *Mjute Povansnice Olgica* in mavrica, ki je nastala po beneški pravljici o iskanju sreče; scene in lutke je izdelala beneška likovna umetnica Luisa Tomasetig. Predstava, ki jo je režiral Marko Sosič, bo na sporedu v Slovenskem kulturnem centru v Špetru z dvema ponovitvama ob 10.30 in ob 14.00.

Zahodni in jugozahodni predel mesta (54)

GORICA, NJENE ZANIMIVOSTI IN NJEN ČAS

Marlza Perat

Novi Zavod Sv. Družine

Stavba Sirotišča je sčasoma postala neprimerena za sodobne zahteve. Popravila pa bi se bila zaradi velikih stroškov ne splačala, zato so staro Sirotišče podrli in na njegovem mestu pričeli graditi nov zavod.

Še pred tem pa je bilo treba urediti nekatere nujne uradne zadeve. Na občnem zboru društva Slovensko Sirotišče so dne 11. oktobra 1961 (*dr. Rudolf Klinec: Koledar GMD, 1973*) sklenili, da odbor naprosi Šolske sestre provincialne hiše v Trstu, ki so zavod že od začetka vodile, naj bi one prevzele skrb za gradnjo novega zavoda, saj odbor sam ni imel na razpolago potrebnih denarnih sredstev. Šolske sestre so predlog sprejele in tako jim je odbor Sirotišča na izrednem občnem zboru uradno daroval zavod in zemljišče ob njem. Pogodba je bila podpisana 30. avgusta 1966 (*Dr. Rudolf Klinec: Koledar 1973*).

Treba je bilo dobiti še dovoljenje za gradnjo, najti arhitekta, ki bi izdelal načrt za novi zavod, in podjetje, ki bi gradnjo prevzelo. To nalogo si je zadala tvrdka Stignano iz Tržiča,

S. Rafaela Saksida

predsednik odbora, msgr. dr. Rudolf Klinec, škofijski kancler, ki si je za uredničev novega zavoda veliko prizadeval in je kot izveden pravnik uspešno reševal tudi zapletene upravne zadeve, nadalje g. Ivan Princič, gospodarstvenik iz Krmina, ki je pregledoval račune, ter Štefan Viatori, trgovec v Gorici in gospodarski strokovnjak.

Goriška hranilnica (Cassa di risparmio) je medtem nakazala posojilo v znesku dvesto milijonov lir za dobo 20 let. Dežela je posojilo odobrila in tudi sama letno prispevala 10 milijonov lir za odplačevanje dolga in obresti. Ustanovljena je bila

še posebna skupina, imenovana Krog prijateljev Zavoda Sv. Družine. Skupino so sestavljali somišljeniki in prijatelji novega zavoda. Ti so si na različne načine prizadevali, da bi pridobili čim več sredstev, ki bi omogočala čimprejšnjo poravnavo dolgov. Sočasno so želeli, da bi se z delovanjem novega zavoda seznanila tudi širša javnost in tako bolj spoznala dragoceno poslanstvo, ki bi ga novi zavod opravljal. Dne 13. maja 1974, ko so se dela že bližala koncu, so po zamisli znanega goriškega trgovca in slikarja Andreja Kosiča privedli slikarski ex tempore za otroke od 3. do 15. leta. Tekmovanje je potekalo na prostem ob zavodu in se ga je udeležilo približno 100 mladih ustvarjalcev. V nedeljo, 27. maja, pa je v zavodskih prostorih bila družabna prireditev, na kateri je nastopila predvsem mladina.

Za pomoč novemu zavodu so se zavzeli tudi druge. Zbor Rupa-Peč je tako organiziral nastop raznih pevskih zborov in izkupiček namenil zavodu. Dragoceno pomoč so nudili tudi Slovenci iz Toronta in Kanadi.

/ dalje

Zavod Sv. Družine v gradnji

načrt pa je izdelal arhitekt dr. Viljem Riavis. Dne 1. avgusta 1971 so se dela pričela. Terjala so mnogo truda in mnogo žrtev od vseh, ki so pri njih sodelovali. Velika skrb je bila naložena Šolskim sestram, ki so dela spremljale, zlasti še s. Rafaela Saksida, ki je delom sledila, in s. Ahaciji Kacin. Obe sta tudi bili članici posebnega odbora za gradnjo novega zavoda. V odboru so bili še: msgr. Franc Močnik,

Msgr. dr. F. Močnik

Barbara Brezigar ne bo ponovno kandidirala za položaj generalne državne tožilke

Vlada poskuša biti bolj hitra in uspešna ob misli na naslednje volitve

V slovenski politiki je malo jasnega in predvidljivega. Razen tega, da Katoliška Cerkev hitro deluje, da bi se sebe izprala madeže in goljufije, nastale pri gospodarjenju s cerkvenim premoženjem na območju mariborske nadškofije in metropolitije. Očitno je tudi, da sta si državni poglavar dr. Danilo Türk in vodja opozicije Janez Janša zaradi različnih trditvev o vlogi prvega v prejšnjem režimu postala sovražnika. Nasploh pa nerazčiščena vprašanja o tem, kako so znane osebnosti delovale v prejšnji skupni državi, ali so si prizadevale za neodvisnost Slovenije ali pa bile zoper njo, tvorijo večji del sporov v sedanji politiki na Slovenskem.

Svarnejši odnos do razmer, bolj odgovoren in državniški, je pokazal premier Borut Pahor. Morda so mu svetovali ali pa je sam doumel, da ni čas za hvale in hvalisanje o vsem, predvsem pa o svojih sposobnostih in poslanstvu. V govoru državnim svetnikom v sredo, 16. februarja, je pri-

znal, "da Slovenija ni niti svetilnik in niti dežela na vrhu sveta", kar je prej rad razglašal, čeprav po njegovem se zmerom sodi v "elitni prvi krog držav članic EU". Vendar si predsednik vlade tudi zaradi spremenjene retorike ni pridobil novih prijateljev. Še naprej je do njega izredno kritičen in nemara delno celo krivičen kolumnist Janko Lorenci, ki je v novi številki tednika Mladina zapisal, "da je na levici premier Pahor v zvezi z Janšo od samega začetka nastopal samomorilsko: govoril je, da je s politiko njegovega poglavitnega tekmeca Janše vse v redu. Nazadnje ni učinkoval kot človek sporazumevanja, kar je hotel, ampak kot slabič. Koalicija se zdaj sicer trudi, da bi delovala manj razpuščeno, morda se bo celo nehala obnašati kot hromo raca na tnalu in zamenjala Pahorja". Forum za Goriško, ki spada med večje organizacije civilne družbe v Sloveniji, bo začel postopek za odpoklic Boruta Pa-

horja z mesta poslanca, za kar je bil izvoljen na Goriškem. Domnevno pristaja na predlog min-

Danilo Türk

nih, mesecih in sploh v obdobju do naslednjih državnoborskih in predsedniških volitev dogajalo

Janez Janša

istrice za lokalno samoupravo Duše Trobec-Bučan, naj Slovenijo razdelijo na šest pokrajin, med katerimi je Koper, ne pa tudi Goriška.

Veliko je dvomov in ugibanj o tem, kaj se bo v naslednjih ted-

neh. Vlada hiti, da bi sprejela čim več novih zakonov in drugih predpisov, ki izhajajo iz koalicijske pogodbe. Najbolj aktualen in pomemben bo novi zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju. Zdjaj ga preu-

čuje Ustavno sodišče, ki bo odločilo, ali je v skladu z interesi države, in bo zato dovolilo referendum, ki so ga zahtevali sindikati, ali pa menilo, da bi bil omenjeni zakon uperjen zoper koristi države in bi zato referendumsko glasovanje o njem prepovedalo. Nov zakon o invalidskem in pokojninskem zavarovanju bi zato na neki način uveljavil nasilno in nedemokratično. Vseh sedem največjih sindikatov bi v tem primeru pripravilo odgovore, med katerimi napovedujejo tudi akcijo za odstop vlade. Politične razmere bi se v tem primeru hitro in temeljito poslabšale. Med možnimi rešitvami naj bi bile tudi predčasne parlamentarne volitve. Sicer pa je že določeno, da bo v Sloveniji 10. aprila referendum o malem delu, posebnem načinu zaposlovanja, ki bi ga uvedli za študente, upokojeince in brezposelne ljudi. Zoper ta zakon so študenti zbrali nad 40.000 podpisov in zato je Državni zbor moral razpisati referendum. Opozicija se zavzema tudi za ljudsko odločanje o tem, kako naj država upravlja z arhivi, tudi tistimi najbolj občutljivimi za državno varnost. Po mnenju koalicije pa je najbolje, da ustavno sodišče odloči o ravnanju z arhivi nekdanje politične policije, UDBe, če bi se veljal prosti

dostop do arhivov tajnih služb, ki je uzakonjen od leta 2006. Javna RTV Slovenija je dobila nova programska in tehnična vodstva. Ustrezala naj bi politiki in programu vladajoče koalicije. Domnevno naj bi aktivirali tudi nekaj časnikarjev, ki so veljali za zveste izvajalce politike prejšnje skupne države in so se ob nastanku samostojne Slovenije upokojili. Novi direktor Radia Slovenije je postal Miha Lamprecht, direktor TV Slovenije Janez Lombergar pa bo svoj mandat nastopil 1. marca. In še nekaj drugih novic o nekaterih temah. Policija je opravila več preiskav pri znanih poslovnežih, ki naj bi povzročili kazniva dejanja. Hišno preiskavo so opravili tudi na domu najbogatejšega Slovenca Mirka Tuša, ki je bil menda za kratek čas tudi pridržan. V Sloveniji naj bi bilo 18.305 t. i. izbrisanih oseb, ki jim je nova slovenska država domnevno zanikala pravico do stalnega prebivališča, in ne 25.671, kot so jih "našteli" uradniki na sedanjem ministrstvu za notranje zadeve. Generalna državna tožilka Barbara Brezigar je povedala, da po bližnjem poteku mandata ne bo ponovno kandidirala za omenjeni položaj. "Tega ne bom napravila zaradi posegov, ki jih je minister za pravosodje Zalar ob podpori medijev v preteklih dveh letih napravil v tožilstvu".

Marijan Drobež

Kaj bo s slovensko živinorejo?

V Sloveniji lani padec števila živine

Začasni podatki o številu živine v letu 2010 v Sloveniji kažejo, da se je število živali zmanjšalo, najopazneje število perutnine in prašičev; o tem poročajo iz državnega statističnega urada. Za prašičerejsko panogo je sicer znano, da je že več let v hudi krizi.

Zmanjševanje števila prašičev se nadaljuje že od leta 2006, ko so kmetije v Sloveniji redile več kot 575.000 prašičev. Do leta 2009 se je število prašičev zmanjšalo na dobrih 415.000, v letu 2010 pa na 395.500.

Z rejo prašičev se je v decembru 2010 po začasnih podatkih ukvarjalo približno 31.000 kmetijskih gospodarstev, kar je več kot 4000 manj kot decembra 2009, je v objavi urada zapisal Aladar Belec. Prav pred kratkim so pomurski prašičerejci opozorili, da cene vhodnih surovin še naprej raste-

jo, odkupne cene prašičev pa padajo. Proizvodni stroški naj bi bili tako pokriti le še 65%. Leta 2006 je bilo v Sloveniji zaklanih 409.000 živali, lani le še 250.000 in tako imamo v državi le še 30-odstotno samooskrbo s prašičjim mesom, kar slabi tako kmeta kot predelovalno industrijo, opozarjajo prašičerejci in dodajajo, da je slovenski trg zelo majhen in ga že majhne količine mesa iz Evrope lahko hitro spravijo iz ravnotežja.

Po njihovem prepričanju je slovenska javnost premalo obveščena o njihovem hudem položaju in boji se, da bo prašičereja doživela zlom že pred žetvijo. Kmetijski minister Dejan Židan je sicer jan-

uarja v Bruslju poudaril, da se je kriza v prašičereji še poglobila in da je nujno učinkovito ukrepanje na ravni EU. Države članice so nato dosegle kompromis na pod-

lagi predloga Evropske komisije, da se takoj ustanovi skupina strokovnjakov, ki bo pripravila kratkoročne in srednjeročne

predloge rešitev. Število perutnine, ki je od leta 2006 do 2009 naraščalo, se je v letu 2010 glede na predhodno leto zmanjšalo za 11,4% na 4,62 milijona. Perutnino so redili na približno 35.000 kmetijskih gospodarstvih, kar je več kot 3000 manj kot leto prej. Poleg tega se je 1. decembra lani na kmetijskih gospodarstvih v Sloveniji redilo približno 470.000 glav goved, kar je 0,6% manj kot v letu 2008. Z rejo goveda se je ukvarjalo približno 36.000 kmetijskih gospodarstev, kar je glede na predhodne končne podatke o številu živali približno 1300 kmetijskih gospodarstev manj. Zmanjšalo se je tudi število ovc in koz, prvih za 6% na nekaj manj kot 130.000 glav, koz pa za 12,4% na nekaj več kot 26.000. Ovce so redili na približno 6000 kmetijskih gospodarstvih, to je skoraj enako kot v letu 2009, koze pa na manj kot 4000 kmetijskih gospodarstvih, kar je približno 1000 manj kot predhodno leto.

SNG Nova Gorica / Premiera: Sobica na vrhu stopnišča

Skrivnostna privlačnost prepovedanega

Kar je prepovedano, ima v sebi neki skrivnostni žar, ki nas priteguje, obenem vznemirja, straši, saj ne vemo, kaj nas čaka, ko prestopimo ta prag. Prav take občutke ima Grace, protagonistka 'trilerja' *Sobica na vrhu stopnišča* (*La petite Piece en haut de l'escalier* 2008), ki je izšla izpod peresa mednarodno uveljavljene kanadske dramatičarke Carole Frechette (Montreal, 1949), katere dela pa niso bila še uprizorjena na slovenskih odrih. Prvič je to njeno omenjeno delo zaživelo v slovenskem jeziku, v katerega ga je učinkovito prebila Ana Perne, v Slovenskem narodnem gledališču Nova Gorica, in sicer v četrtek, 10. februarja, na velikem odru pod taktirko mladega režiserja Jaka Andreja Vojevca, prvkrat gosta v Novi Gorici, ki je imel ob sebi dramaturginjo Simono

Hamer. Predstava je bila sicer načrtovana za mali oder novogoriškega gledališča, a zamik njegovega odprtja je ustvarjalce predstave prisilil preiti na veliki oder. Morda je ob tem uprizoritev izgubila nekaj tiste skrivnostnosti in intimnosti, ki bi verjetno boljje prišli do izraza na manjšem prizorišču, pa tudi tesnobne napeitosti, ki bi prežemala celoto. Središnja oseba drame je mlada, lepa Grace, tretja žena bogataša iz finančnih sfer, ki jo je po poroki odpeljal v bajno hišo z 28 sobami, savnami, bazeni, različnimi vrtovi... Tako pač, v kateri je zadovoljeno vsem željam. Vsi imajo Grace za najbolj srečno žensko na svetu. To ji venomer ponavlja tudi njena mama Jocelyne, ki si je srčno želela take poroke za svojo malo Grace, ki jo pred spanjem nerazumljivo obidejo strahovi in solze ji oblijejo obraz.

Kljub vsemu temu bogastvu, ki naj nujno prinese srečo, Grace 'životari' in hrepeni po tem, da bi vstopila v sobico na vrhu stopnišča, v katero ji je

mož Henri prepovedal iti. A ker je prepoved najslajša vaba za človeka, kot nas uči že zgodba iz Geneze, Grace 'ugrizne' v ta prepovedani sadež... V temnem, ozkem prostoru, brez oken odkrije moškega z iznakaženim telesom, krvavega, blatnega. Kljub opozorilom in Henrijevim obljubam, da bo prekršek spregledal, le da ne bo stikala več po tej sobici, kamor se on v nočeh brez spanja tako rad zateka, si oprta zmrcvarjeno telo na rame in se s tem odpoje udobju in bogastvu, a najde notranji mir in srečo. A kdo je ta človek, ki ostaja

neviden, morda šibka stran njegove moza, nepoznani del nje same ali kaj drugega? Je resničen ali ne? Ne vemo. Iz videnega nam je jasno le, da je sreča opoteča, da je ne rodi bogastvo in da

Medea Novak, Vesna Vončina in Mira Lampe Vujičić

je navsezadnje vsakdo sam svoje sreče kovač. Grace izgubi varno, razkošno zavetje in zaupanje moza, a končno najde srečo in z

njo tudi prave solze. Krhko, duševno razbolelo, življenjsko nerealizirano, a obenem v končnem dejanju pogumno Grace je z zadržanostjo, kot da bi v dušo tega lika ne mogla dodobra seči, odigrala mlada Medea Novak. Henrija, ki kljub vsemu bogastvu in gospodovalni drži ne more povsem osvojiti svoje žene, je utelesil Miha Nemeč. Najbolj prepričljive in pronicljive v orisih svojih likov so bile odlična Mira Lampe Vujičić, ki je mater Jocelyne preprijala z zrelimi igralskimi in življenjskimi izkušnjami, gostja Vesna Vončina, ki je izrisala temperamentno, energično Anne, ki stvarno gleda na življenje in zakon, ter Maja Nemeč, ki je ostro orisala za početjem gospo-

dinje oprezajočo služkinjo Jenny, ki vedno upa, da jo bo gospodar Henri končno opazil in jo nagradil za njeno popolno vdanost in uslužnost. Lektorsko delo je kot vedno brezhibno opravil Srečko Fišer. Scenografinja Ana Rahela Medea Novak. Henrija, ki kljub vsemu bogastvu in gospodovalni drži ne more povsem osvojiti svoje žene, je utelesil Miha Nemeč. Najbolj prepričljive in pronicljive v orisih svojih likov so bile odlična Mira Lampe Vujičić, ki je mater Jocelyne preprijala z zrelimi igralskimi in življenjskimi izkušnjami, gostja Vesna Vončina, ki je izrisala temperamentno, energično Anne, ki stvarno gleda na življenje in zakon, ter Maja Nemeč, ki je ostro orisala za početjem gospo-

Kratki

Knjige Goriške Mohorjeve v Ajdovščini

Goriška Mohorjeva družba se je na že tradicionalnem letnem srečanju v Lavričevi knjižnici v Ajdovščini v torek, 15. februarja 2011, predstavila s kar široko bero knjižniški izdaji, ki so izšle v letu 2010. Poleg knjižne zbirke za leto 2011 in ostalih knjig je bil poudarek predvsem na knjigi msgr. Rudolfa Klinca Dnevniški zapisi 1943-1945, ki sta jo predstavila urednika Peter Černic in Renato Podbersič, ter na zborniku Marko Vuk 1947-2004. Življenje in bogato kulturno ter strokovno delo umnostnega zgodovinarja in kustosa v Goriškem muzeju Marka Vuka je zelo tehtno in izčrpno predstavila direktorica Pilonove galerije v Ajdovščini gospa Irene Mislej, ki je poudarila izredno dragoceno in nadvse plodno Markovo delo v njegovem tridesetletnem službovanju v Goriškem muzeju.

The Beatles Revival Band v Šmartnem

V Hiši kulture v Šmartnem bo v petek, 25. februarja, ob 20. uri koncert skupine The Beatles Revival Band. Cena vstopnic: 10 evrov v predprodaji, 12 evrov na dan koncerta. Za rezervacije pokličite na + 386 31 750 673. Vabljeni!

POGOVOR Tomaz Špacapan

"Če ne bomo enotni, nas ne bo več!"

Pred nedavnim je politična skupina Mladi za mlade predstavila CD z naslovom Pomanjkanje dvojezičnosti na cestnih oznakah v Tržaški pokrajini. Da bi kaj več izvedeli o načrtu in njegovem snovanju, smo k pogovoru povabili deželnega tajnika skupine Tomaža Špacapana.

Politična skupina Mladi za mlade je dejavna že nekaj let. Kako je razvila svoja prizadevanja in katere so bile njene najpomembnejše pobude? Katere so vrednote, ki vas družijo?

Letos teče tretje leto našega delovanja. Za sabo imamo dve polni leti aktivnosti, prizadevanj, dela na terenu. Od vsega začetka smo skušali obdržati neko neodvisnost in samostojnost pri odločanju. Skupina je bila vedno odprta vsem, ne glede na politično obarvanost in nazor. Vključitev novih obrazov, ki niso bili ravno iz vrst strankinega bazena, nas je bogatilo in je za nas predstavljalo neko dodatno vrednost, ki je druge mladinske politične realnosti pri nas morda nimajo. Stremimo po združevanju tudi različno mislečih v našem malem prostoru, kjer so delitve doslej naredile le škodo. Mladi za mlade združujemo mlade Slovence, ki se zavzemajo za pravice naše narodne skupnosti v Italiji, za ozemlje, na katerem živimo, za naše šole, za učence in dijake, za naše ustanove in društva, za šport in kulturo in za našo lokalno politiko. V različnosti in raznolikosti pogledov in izhodišč sta namreč pravo bogastvo in moč, ki ju bomo morali znati izkoristiti. Spremljali smo politična dogajanja zadnjih let, jih doživljali in se naučili biti pozorni na vse, kar se nas direktno tiče. Zavedali smo se, da mora Slovenec v Italiji skoraj pikolovsko paziti na najmanjše spremembe, kajti zaščita, o kateri danes govorimo, takoj izgubi svojo vidnost na terenu. Zaradi malenkosti neka manjšina lahko izgublja prepoznavnost in tako se niža raven zaščite in možnost samostojnega odločanja, torej naša "teža", ki jo lahko imamo na političnem prizorišču. Enotnost pa je druga pesem. Manjšini prav to primanjkuje. Vsak dela za svoj vrtiček in kadre. Mladi za mlade smo nastali zato, da bi to mišljenje razbili, uničili. Stavke, ki sem ga pred leti izrekel, je še kako aktualen tudi danes: "Združuje naj nas narodnost in ne politična usmerjenost". A potem ko smo se Mladi za mlade

ustanovili v Trstu in kmalu zatem še Prihodnost v Gorici, smo naleteli na veliko kritik nekaterih medijev, ki se niso strinjali z nami. Ogenj so seveda želeli pogasiti takoj, da ne bi slučajno stranka Slovenske skupnosti postala premočna, preveč vplivna, preveč reprezentativna za slovensko manjšino v Italiji. Takrat so me vsi spraševali: "Zakaj prav pri Slovenski skupnosti"? Danes jim kot takrat odgovarjam: "Ali poznaš kako drugo varianto"? Stranka Slovenska skupnost je edina slovenska stranka v Italiji in kot taka mora predstavljati slovensko manjšino v deželi Furlaniji Juljski krajini. To je tudi mnenje pisatelja Borisa Pahorja, ki je večkrat prav iz tega razloga kandidiral na listi edine slovenske stranke. Tisti pa, ki so še vedno vezani na ideološke kalupe iz povojnih let, naj se skrivajo v drugih političnih opcijah. Ampak to ne bo pripeljalo nikamor. Če ne bomo enotni, nas ne bo več. Brez močnega in odločnega političnega nastopanja ne obstajamo in bomo izginili, počasi, z bolečinami.

Seveda so tudi pobude, ki jih je imela skupina v teh letih, vedno v sozvočju s tem, kar nas veže in predstavlja. Gre namreč zato, da bi naša manjšina enkrat polnopravno zadihala in se ji ne bi bilo treba vedno boriti ali tarnati o žalostni usodi, ki nas je zadel in naš še čaka. Družimo se s predstavniki drugih manjšin, še posebno slovenskih, in z organizacijami Slovencev po svetu. Gojimo stike s Slovenci v matici, kjer nas spoštujejo in vabijo povsod. Tudi z Uradom za Slovene v zamejstvu in po svetu smo ustvarili dobre stike. Ti se kažejo predvsem v vabilu na seje komisij in podobno, ki prihajajo iz Urada ali direktno od ministra Žekša. Slovenija mora rasti z nami in naša manjšina ne more mimo matice. Tudi prisotnost v medijih je prav gotovo eno pomembnih izhodišč skupine Mladi za mlade. Pokazati moramo, da obstajamo in moramo izražati svoje mnenje o političnih dogajanjih pri nas ter osveščati ljudi o svojih iniciativah. Prisotni smo, ko se kaj do-

gaja v zvezi z nami, pa tudi pri raznih proslavah in komemoracijah. Zelo smo se zavzeli za vprašanje šolstva, in to tudi posredovali evropskima poslance-

ma Peterletu in Dorfmannu, katerima smo izročili spomenico o problematikah našega šolstva. Poleg tega je tu še zgoščena o Pomanjkanju dvojezičnosti v tržaški pokrajini, ki je rezultat aktivnosti v letu 2010 in je pomemben dosežek naše skupine ter temeljno gradivo za uveljavljanje naših pravic. To gradivo bomo maja predstavili v Evropskem parlamentu med skupini za manjšine.

Letos obhajamo deseto obletnico sprejetja zaščitnega zakona: stališča stranke SSK so glede zakona št. 38 znane, kaj pa o njem meni podmladek stranke lipove vejice?

Vsem nam so dobro znane pomanjkljivosti zaščitnega zakona. Ta naj bi bil v določenem pogledu celo protistaven, kot ocenjuje društvo Edinost. Dejstvo je, da ni popoln in da ni prava zaščita za nas. Mladi ocenjujemo negativno še posebej neizvajanje vsaj tega, kar zakon predpisuje. Nekaj tega predstavlja tudi naša že prej omenjena zgoščena, drugo imate na dlani v vsakdanjem življenju. Za vsako malenkost se moramo boriti, biti pozorni. Če govorimo o dvojezičnosti, pogledajte na primer novi avtocestni

odsek od Padrič do Škofij ali pa vse nove enojezične table, ki jih postavljajo. Odgovorni raje poslušajo kritike po medijih in na novo postavijo tablo, če jo sploh postavijo, kot pa da to sami že prej uredijo. Poleg tega nam kot manjšini vsako leto primanjkujejo sredstva, vsako leto jočemo za njimi. Predstavnike sicer imamo, ampak so neenotni in za marsikoga je korist stranke pomembnejša od koristi manjšine.

Nedvomno sodi CD o dvojezičnih tablah med ključne trenutke vašega delovanja. Kako je nastala zamisel za ta načrt, kako je potekala dejanska izpeljava zamisli?

Zamisel je sprožil odvetnik Andrej Berdon, ki je potem tudi poskrbel za pravno podlago o zaščiti Slovencev v Italiji. Ideja se nam je zdela odlična in tudi fotografiranje je bilo zanimivo, saj so se mnogi tako zavledali realnosti, v kateri smo in se še dodatno angažirali. Seveda je veliko Stevilo tabel marsikoga precej obremenilo in delo se je zavleklo. Toda ko smo zagledali cilj, je bilo vse lažje. V glavnem je šlo za delo bolj operativne enote skupine, kateri je strokovno svetoval inženir Danijel Šuligoj. Problemi so nastali pri novih postavitvah enojezičnih tabel, ki jih je bilo treba znova poslikati in vstaviti v računalnik.

Stvar je bilo treba nešteto krat osvežiti in zato se je delo zapletalo. Toda naša predsednica Tanja Peric, ki je od vsega začetka sspremljala tehnično plat projekta, je zadevo speljala do konca in danes je to ad acta. Prav gotovo predstavlja naše delo pomembno aktivnost skupine. Poleg tega imamo tudi svojo elektronsko klepetalnico, ki je prav tako pomembna, saj gre za virtualni prostor, kjer si izmenjujemo mnenja, kamor pošiljamo sveže novice, kjer se pogovarjamo dobesedno o vsem in lahko vodimo neke vrste virtualne seje. To upravlja skupina, ki je zelo aktivna.

Ali bi nam lahko razkrili nekaj tehničnih vidikov: koliko oseb je bilo pri načrtu soudeleženih, kako je potekalo delo na "terenu"?

Pri načrtu je bilo soudeleženih 12 članov skupine: Julija Berdon, Jožica Forčič, Vida Forčič, Martin Juvan, Martin Lissiach, Matia Mosenich, Tanja Peric, Alessandro Počkaj, Primož Sturman, Nataša Zeriul, Partick Curman in podpisani. Poleg teh članov skupine so pri delu pomagali tudi prej omenjena odv. Andrej Berdon in inž. Danijel Šuligoj ter odv. Peter Močnik. Vsa ta imena so zabeležena na hrbtni strani zgoščene. Delo na terenu smo si razdelili člani skupine po občinah, v katerih živimo. Patrick in Nataša sta poskrbela za dolinsko občino; ona je pomagala tudi Martinu Lissiachu pri poslikavi tabel miljske občine. Primož je poslikal Opčine in Fernetiče, Alessandro pa Katinaro in del mesta. Tanja, Vida in Jožica so poslikale devinsko-nabrežinsko občino, Matia pa vzhodni Kras. Juvan je pripomogel pri poslikavi mestne okolice, medtem ko sem jaz poskrbel za zgornjo občino, avtocesto na

Krasu in območje od Nabrežine do Opčin vse do obalne ceste.

Poleg poslikave smo seveda skrbeli tudi za vse povezave slik z deželno kartografijo, jih razdelili od občine do občine ter jih postavili na izrezke kartografije v obliki diapozitivov. Večkrat smo bili primorani na novo poslikati nekatere table, ker slika ni bila v redu. Nagajala nam je sončna svetloba, zgodnji mrak v večernih urah, slaba poslikava in večkrat so nas ustavljali celo policisti ali orožniki ter nas spraševali, kaj počenjamo.

Kako se bodo po vašem menju javne ustanove (zlasti pokrajina) odzvale na vašo študijo?

Pokrajina se je že odzvala direktno, in to med prvo predstavitevijo v Narodnem domu, kjer so ob prisotnosti glavnih predstavnikov, tudi predsednice Marie Terese Basse Poropat, ob koncu naše predstavitve pokazali načrt postavitve novih tabel. To je bilo zelo hvalevredno, saj je tržaška pokrajina pokazala odprtost za to vprašanje. Take in podobne konfrontacije so zelo dobrodošle. Upajmo, da bomo tudi z naslednjo pokrajinsko upravo dobro sodelovali. Treba je pa podčrtati dejstvo, da je marsikdo med publiko in mladimi takoj zaznal problem enojezičnih tabel tudi v novem projektu, ki ga je predstavila tržaška pokrajina. Gre namreč za nekatere table, ki so v občini Trst in drugje in ki ne upoštevajo določila vidne dvojezičnosti. Vsi se sprašujemo, zakaj?

Glede ostalih upraviteljev pa vabim občinske uprave in svetnike nasploh, naj si ogledajo naše gradivo in predstavijo na podlagi tega popravke v obliki resolucije v občinskem svetu ali direktno kot sklep uprave.

IG

Pokopali so ga v rodnem Solkanu Umrl je dr. Tomaž Marušič

V 79. letu starosti je v sredo, 16. t. m., umrl nekdanji minister za pravosodje Tomaž Marušič. Slovenska vlada je svojo redno sejo v četrtek začela z minuto molka, posvečeno smrti nekdanjega ministra za pravosodje. V petek je bila v veliki dvorani Mestne občine Nova Gorica v Marušičev spomin žalna seja novogoriškega mestnega sveta. Dr. Tomaž Marušič se je rodil 19. maja 1932 v Solkanu. Njegov oče, Franc Marušič, je bil znan zdravnik, zaslužen za zasnovo in razvoj zdravstva na Primorskem in velik slovenski domoljub. Po končani gimnaziji se je Tomaž Marušič odločil za študij prava. Leta 1958 je diplomiral na Pravni fakulteti v Ljubljani. Do leta 1964 je služboval v sodnih službah v Ajdovščini, Novi Gorici in Idriji. Od leta 1964 pa do imenovanja ministra za pravosodje je bil odvetnik v Novi Gorici. V času slovenske pomladi (1988-1992) je vstopil v novoustanovljeno Slovensko kmečko zvezo, predhodnico današnje Slovenske ljudske stranke. Leta 1993 je bil izvoljen za župana Nove Gorice. Minister za pravosodje pa je bil v letih 1997-2000. Ob predčasnem koncu mandata se je dr. Tomaž Marušič upokojil, kar pa ni pomenilo, da bi se popolnoma umaknil iz pravne stroke. Dr. Tomaž Marušič je bil namreč velik strokovnjak za smučarsko pravo in ga uvrščajo med tvorce zakonodaje s področja varnosti na smučiščih, kjer je njegov strokovni prispevek neprecenljiv. Je tudi avtor nekaterih knjig s tega področja, med dru-

gim knjige Smučanje na Goriškem: kratek pregled zgodovine smučanja na Goriškem, petindvajsetletna kronika Smučarskega kluba Gorica (1964-1989), raziskoval pa je tudi lokalno zgodovino ter o njej napisal številne članke in knjige. V času svojega ministrovanja, pravzaprav v vsej svoji karieri, pa tudi po upokojitvi, je dr. Tomaž Marušič na prvo mesto postavil skrb za malega človeka, za katerega je vedno našel

čas za pogovor in pomoč. Tako se ga tudi vsi, ki so imeli priložnost z njim delati, spominjajo kot človeško dostopnega, posebno pozornost je namenjal mlajšim sodelavcem, s katerimi je z veseljem delil svoje bogate življenjske in strokovne izkušnje. Mestna občina Nova Gorica je pripravila žalno sejo v spomin na preminulega nekdanjega ministra za pravosodje, nekdanjega župana in mestnega svetnika

Tomaža Marušiča. Žalne seje so se udeležili pravosodni minister Aleš Zalar, podpredsednik DZ Vasja Klavara, poslanec DZ Mirko Brulc in nekdanji novogoriški župani.

Novogoriška občina je odprla tudi žalno knjigo za pokojnim Tomažem Marušičem, ki je bila na voljo v ponedeljek in torek, 21. in 22. februarja, v poslanski pisarni Mestne občine Nova Gorica. 79-letni dr. Tomaž Marušič se je v zadnjih letih po upokojitvi posvečal predvsem pisanju knjig. Vse življenje ga je spremljala velika delovna zagnanost. Dokazoval jo je tudi kot udeleženec mladinskih delovnih akcij, kot javni delavec, kot športni organizator in nazadnje kot publicist.

"Z vneto je tako delal na vrtu kot pisal knjige. Znal je kljubovati in premagovati mnoge težave, znal je zmagovati in biti poražen", je v govoru na žalni seji novogoriške občine dejal župan Matej Arčon.

Tisti, ki so Tomaža Marušiča osebno poznali, se ga spominjajo kot toplega in zanesljivega človeka, ki je vedno rad priskočil na pomoč, po svojih najboljših močeh, povsod, kjer je bilo to potrebno. "Zapuščina nam bogato dediščino opravljenega dela. Njegova življenjska pot nam narekuje, da se je vredno potruditi, da je vredno vztrajati in da dobro delo vedno pravo mesto najde", je še poudaril župan Arčon.

Žalne seje v Novi Gorici se je udeležilo tudi več predstavnikov našega javnega, kulturnega in političnega življenja, bil pa je prisoten tudi župan Gorice Ettore Romoli.

Pogreb dr. Tomaža Marušiča je bil v soboto, 19. februarja, na pokopališču v Solkanu.

NOVI
GLAS

ODGOVORNI UREDNIK Jurij Paljk
Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - Predsednik dr. Damjan Paulin
Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5

Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.it
Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst, tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.it
Uprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail uprava@noviglas.it
www.noviglas.it

TISK: Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l., Via Austria, 19/B - 35129 Padova PD,
tel. 049 8700713 - faks 049 8073868; e-mail cdascv@libero.it

LETNA NAROČNINA: Italija 45 evrov, Slovenija 48 evrov, inozemstvo 85 evrov - Poštni tekoči račun 10647493

PODPORNA LETNA NAROČNINA: 100 evrov

OGLAŠEVANJE: Oglaševalska agencija Tmedia, ul. Malta 6 - Gorica, ul. Montecchi 6 - Trst.
Brezplačna tel. št. 800 129452, iz Slovenije in tujine 0039 0481 32879. E-mail advertising@tmedia.it

Jamčenje zasebnih podatkov: v smislu zakonskega odloka št. 196/03 (varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov, ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi le-teh.

Novi glas je član Združenja periodičnega tiska v Italiji USPI in Zveze katoliških tednikov v Italiji FISC

Izdajanje našega tednika Novi glas podpira tudi Urad Vlade Republike Slovenije za Slovencev v zamejstvu in po svetu
Tednik Novi glas prejema neposredni državni prispevek v skladu z zakonom 7.8.1990 št. 250

To številko smo poslali v tisk v torek, 22. februarja, ob 14. uri.

Kjer se obzorje razpira na vse štiri strani neba...

Na Trstelj po grebenu Črnih hribov

Trstelj, 643 metrov visoki vrh nad Temnico, je v resnici le najvišja točka nekaj več kot štirinajst kilometrov dolgega grebena, ki mu pravimo Črni hribi. Vrhov je skupno deset, njihova višina se giblje od najnižjega Cerja (343m) do skoraj 700 metrov nad morjem. Tvorijo nekako naravno mejo med Krasom in Vipavsko dolino, od daleč pa se, zaradi poraščenosti s črnim borom, vidijo kot nepretrgana temna črta nad Kraško planoto. Od tod ime Črni hribi.

Trstelj je ena najvišjih točk zahodnega Krasa, kjer se obzorje odpira na vse štiri strani neba. Ker v bližini ni drugih vrhov, je razgled enkrat: pod nami je celotna Kraška planota, na severovzhodu Trnovski gozd in za njim Julijci, daleč proti jugozahodu pa Trst, Istra s savdrijskim svetilnikom in

Gradež ter morje, ki se v mrzlih zimskih dneh leskeče v soncu in nam govori o skoraj pozabljenem poletju. Žal pa lega tega kraškega vršaca ni bila privlačna le za planince, ampak se je izkazala kot odlična točka za gradnjo anten in oddajnikov, tako da je človeku na vrhu kar neprijetno zaradi brnenja in nelagodnosti, ki jo povzročajo visoki stebri. Z vrha Trstelja oddaja novi, digitalni signal tudi RTV Slovenija.

Na srečo stoji koča, ki je dobila ime po borcu Antonu

Šibelji-Stjenku (1914-1945), nekoliko pod vrhom, na

južnem pobočju, pred njo je veliko sonca, miru in kar

prijeten razgled, odprta pa je ob vikendih in praznikih. Ob koncu druge svetovne vojne so bile tu ruševine italijanske karavle, Planinsko društvo Nova Gorica pa je sklenilo, da hišo obnovi za potrebe planincev. Postojanko so odprli že leta 1950, velikokrat so jo obnavljali, nešteto krat pa je tudi menjala oskrbnika.

edina daleč naokrog, celo zaprta, tako da planinci v mrzlih zimskih mesecih, ko je Trstelj najbolj obiskan, niso imeli kje poiskati zavetja. Poti na Trstelj je veliko, iz Temnice vodi na vrh makadamska cesta, dostopna tudi avtomobilom. Ta dostop, ki je razmeroma kratek, je meni zopr. Ko ni časa, imam veliko rajši stezo, ki gre do kočice iz središča vasi Lipa. Zanimiv, čeprav nekoliko bolj strm in dolg, je tudi dostop skozi Železna vrata, do koder se pripeljemo iz Prvačine ali Škrbine. Za daljšo nedeljsko turo je meni najlepši severni dostop, po grebenu Črnih hribov. Pozimi nam borov gozd nudi tu zavetje pred burjo, poleti pa pred soncem in vročino. V objemu gozda je lepo kot v

gorah, pot pa je razgibana in prav nič dolgočasna, saj nas vodi mimo neštetih vrhov. Od izhodišča na cesti Renče – Temnica (steza se odcepi ravno tam, kjer se klanec iz Renč prevlači proti Kraški planoti) se bomo odpravili po zaraščeni stezi navzgor in v pičlih dveh urah bomo obiskali Trešnik (502m), Lesenjak (552m), Stolovec (562m) in Stol (628m). Čisto na koncu nas bo položen greben, poraščen s pravo goščavo, popeljal do vrha z oddajniki. Če se nam ob vrnitvi ne da več laziti skrajšali za kake pol ure, pa se lahko k izhodišču vračamo po gozdnih presekah, ki so tudi označene s smerokazi in spadajo v sklop konjeniških poti. Na poti nas bo pozimi spremljal prijeten svež zrak borovih gozdov, v katerih je naš Kosovel iskal ozdravitve, mnogokrat pa se bomo morali prebijati skozi jarke iz prve vojne, poraščene z robido. Le rož na poti ne bo veliko, jeseni bomo našli ciklame, spomladi pa perunike in Kochovo ptičje mleko.

Suzi Pertot

V domačih košarkarskih društvih

Morda trenerji dodana vrednost

V zadnjih letih prizorišče domače članske košarke ni postreglo s posebno navdušujočimi rezultati oziroma popravljamo, posamezne prve ekipe so igrale s spremenljivo srečo, vrstilo se se namreč tako izjemno uspešne kot včasih tudi povsem negativne sezone. Letos so izgledi končno precej bolj rožnati, četudi... previdno, ne hvalimo dneva pred večerom. Vendar kot kaže začasno stanje sredi februarja, ko je pol sezone že krepko proč, vse štiri naše peterke, ki nastopajo vsaj na deželni ravni, imajo konkretne možnosti, da se uvrstijo v končnico za napredovanje v višje tekmovanje. Začnimo pri dnu, torej v D ligi, kjer je Kontovel tri kroge pred koncem rednega dela prvenstva že matematično dosegel vsaj četrto mesto, ki pomeni sodelovanje v ligi za prestop na tretjeligaško raven. Varovanci temperamentnega trenerja Petra Brumna so mešanica mladih in bolj izkušenih posameznikov, ki so že lani opozorili nase v četrtoligaški konkurenci s prebojem vse do polfinala play-offa. Mlajši – na primer Borut Ban, ki je v prejšnji sezoni prispeval 20 točk na tekmo v D ligi in je letos že med najboljšimi posamezniki dve nadstropji više – so hkrati rezervoar za Jadranovo člansko vrsto, saj društvu tesno sodelujeta. Pa smo pri vrhu, pri Jadranu, ki letos pod vodstvom generala Walterja Vatovca uspešno meri moči v državni C ligi. Večkrat smo tudi preko teh stolpcev zapisali, da je to konkurenca, v kateri razmerje moči kroji denar, saj so številne postave iz Furlanije in predvsem Veneta osnovane čisto profesionalno. V lanskem sezoni so jadranovci izpadli iz te lige, vendar zaradi finančnega zloma nekaterih klubov naposled ni nazadoval nihče in Jadran so poleti naknadno spet povlekli na zahtevno državno raven. Z omenjenim Ba-

nom na čelu, pa tudi z dodatkom izkušenega trenerja in dveh sijajnih italijanskih igralcev, postava letos deluje precej bolj postavljeno. Glavni cilj ostaja zgolj obstanek v ligi – izpade sicer samo eno moštvo – toda po doslej prikazanem imajo Jadranovi košarkarji (ogrodje peterke je že vrsto let nespremenjeno) dobre možnosti, da se uvrstijo v osmerico, ki bo tekmovala za napredovanje v B li-

go amaterjev. Nazadnje je bila slovenska ekipa v play-offu državne C lige, Menguccijev Bor, dve leti zaporedoma v sezonah 2004/2005 in 2005/2006. Nadvse solidno je tudi sedanje izhodišče v vmesni kategoriji, to-

rej v deželni C ligi, ki so jo do pred dvema letoma imenovali C2. Ni dolgo, kar smo o Boru in Bregu ob derbiju in skupni predstavitvi mladinskih ekip že pisali. Sedaj ekipi delita četrto mesto na lestvici in se potegujeta za mesto v osmerici, ki se bo potegovala za državno C ligo, po možnosti s čim višjega startnega položaja. Breg spada celo med velike favorite, saj je zbral izjemno izkušen in kakovosten igralski kader, tako da je že celo leto med vodilnimi v skupini. Malce pa presenečajo bodrovci, ki so se v prvem delu otepal zadnjih mest, ob nekaterih okrepitvah pa so nato nanizali kar deset zaporednih zmag, s katerimi so zlezli na zeleno vejo.

Skratka, sploh ni rečeno, da bomo junija pisali o napredovanjih v igri pod košema, vendar slika je zagotovo zadovoljliva, saj kaže, da je naše košarkarsko gibanje (ob vseh pomislekih, da so kakovost in finance mogoče preveč razdrobljene) vitalno in uspešno. Vemo, da članske ekipe posredno vlečejo za seboj tudi mladinski pogon in v letošnji sezoni so res spodbudni tudi rezultati mladih selekcij, ki nastopajo na oseh Kras – Goriška in Trst – Breg. In kje tiči skrivnost uspehov članskih ekip? Veliko je izkušenih posameznikov, nekaj je perspektivnih mladih, društva so dobro organizirana, kakovost prvenstev mogoče upada, ključ pa bi bil včasih mogoče poiskali v odličnih trenerjih. O Brumnu in Vatovcu smo že napisali, Bor in Breg pa uspešno vodita Sežanec Boban Popovič oziroma Koprčan Tomo Krašovec. Zanimivo je, da je njihov skupni imenovalec tudi ta, da se na Tržaško vozijo iz Slovenije (Vatovec je sicer Tržačan, a živi že dolgo let na Koprskem).

HC

HOKEJ IN LINE

A1 liga: Milano 24 Quanta – Polet Kwins 7:4

NAMIZNI TENIS

Ženska A1 liga: Libertas Siena – Kras 4:2

NOGOMET

Promocijska liga: Juventina – San Daniele 1:1, Vesna – Zaula 0:1

1. amaterska liga: Primorac – Centrosedia 3:0, Staranzano – Savodnje 2:1

2. amaterska liga: Primorje – Roianese 2:0, Breg – Mariano 1:0, Piedimonte – Zarja/Gaja 0:0

3. amaterska liga: Mladost – Sagrado 4:2

KOŠARKA

C1 liga: Jadran – Pool Venezia 68:60

C2 liga: Bor – Tolmezzo 73:71, Breg – Ronchi 71:74

D liga: Kontovel – Pertoleo 59:53

ODBOJKA

Ženska C liga - Play-out: Sloga – Fincantieri 3:0

Moška C liga - Play-off: FerroAlluminio – Sloga Tabor 1:3, Soča – Vbu 3:2

Play-out: Basiliano – Val 2:3, Vivil – Sloga 3:0

Ženska D liga - Play-off: Cus – Bor 0:3, Villesse – Kontovel 0:3

Moška D liga - Play-off: Porcia – Olympia 0:3

Play-out: Broker – Naš Prapor 3:0

JURIJ PAJJK

KAJ SPLOH POČNEM TUKAJ?

63

Ko se zadnje čase vse bolj sprašujem, kaj sploh počnem tukaj, in to z razliko od drugih tudi povem na glas, ker se zares ne najdem več v tej "tekoči družbi", ki je tudi vse manj tekoča, zato pa vse bolj zdrizasta in umazana, blatna, a mi nekateri trdijo, da je od nekdanj tako bilo, čemur pa ne verjamem, tudi z branjem knjig nimam več tistega veselja, kot sem ga včasih imel; še do pred kratkim me je namreč obšel pri vsaki novi knjigi tisti nemir, ki je lasten otroku, ko pričakuje darilo in se ga že vnaprej veseli. Kot da bi vsi ti finančni škandali, vse te velikanske kraje, storjene pod lučmi medijskih žarometov, a sodno nikdar in nikoli kaznovane, vse to bogatenje nekaterih na račun številnih zares povzročili tudi tisti miselno krizo, o kateri je pred kratkim govoril beneški patriarh Angelo Scola in sem ga poslušal z zanimanjem, saj je učen mož, trdno usidran v Svetem pismu in znanju sodobnega vrhunskega izobraževanja. Mirno je vsaj trikrat ponovil, da ne gre za finančno in gospodarsko krizo, ampak za krizo misli, za miselno krizo, ki nosi s seboj tako etično, moralno kot tudi krizo Cerkve. Na tiskovni konferenci v Zelarini pri Benetkah, kjer je patriarh Scola s sodelavci predstavil bližnji papežev obisk v Ogleju in Benetkah, sem se usedel v prvo vrsto, predvsem zato, da sem ga lažje fotografiral, in zato, da sem lahko noge iztegnil, ker sem vedel, da bo tiskovna konferenca trajala precej časa. Pomislil sem nase, ko je patriarh večkrat ponovil, da ne gre samo za finančno krizo, ampak za miselno krizo. Na tistem sem si priznal, da sem lahko za zdaj še vesel, saj imam delo, a nisem si mogel pomagati in sem takoj pomislil na vse tiste, ki jih poznam in so pri mojih letih ostali brez stalne službe in brez dela. In kar je najhujše, vsi tudi nimajo nikakršne možnosti ponovne zaposlitve, vsaj v doglednem času ne. Izvedenci vedo povedati, da je starostna skupina brezposelnih, ki imajo petdeset ali več let, dejansko odpisana, z njo se niti izvedenci ne ukvarjajo več, zanje zaposlitve preprosto ni več, ko pa je ni niti za mlade! In sem se, pred strogim pogledom kardinala Scola, spomnil na Bertolta Brechta, ki je nekoč dejal, da je resnična in obsodbe vredna krivda predvsem lastništvo banke, ne pa rop banke! Pa bo sedaj kdo vzdihnil, da pozna te zadeve: "Pesniki in literati pač, ljudje, ki življenja ne poznajo, ampak raje sanjajo"! A ne gre za to. Verjemite mi, da vse težje in vedno bolj nerad gledam televizijske dnevnike. A ne samo zaradi novic, ki so vse ali skoraj vse negativne, po načelu, da je le slaba novica dobra novica in da dobra novica ne more biti v sredstvih obveščanja dobra novica, ker da nikogar ne zanima, da je nihče ne gleda, da je nihče ne bo prebral. Mene, in to povem zelo iskreno! zelo boli, ko vidim, kakšne krivice se dogajajo ljudem danes, in se sočasno zavedam, da teh krivic ne bi bilo treba delati ljudem. Pred očmi imam namreč delavce iz Bosne, ki so jih v Ljubljani pred nekaj tedni vrgli na cesto, 30 in več let so zidali in gradili stanovanja in palače slovenskim ljudem, danes so jih vrgli na

cesto, mečejo jih iz najemniških stanovanj in jih zaradi neveljavnih dokumentov pošiljajo domov ter se pri tem sprenevedajo in sklicujejo na slovensko zakonodajo! Kakšna sramota za ves slovenski narod je to! Pred očmi imam delavce in delavke ajdovskega podjetja Lipa, ki so ga okradli in ga bodo sedaj okradli do konca, delavke in delavke mogoč let so poslali domov, pravzaprav so poslali domov vse!, nekaj časa bodo v breme socialnim službam, nato bodo vsi pozabili nanje, sedanji lastnik nekoč uglednega podjetja bo zemljo in nepremičnine razprodal in odšel, seveda bodo nekateri masno zaslužili na račun drugih, ki bodo s tristo evri socialne pomoči dve leti še životali, nato pa... sam Bog si ga

Metka Klevišar

vedi, kaj bo z njimi. Lipo omenjam zato, ker sem kot dijak delal tam v proizvodnji, poznam borjača, bi lahko zapisal, pravzaprav sem ga poznal, vsaj tako mi zatrjuje sorodnica, ki so jo te dni vrgli na cesto in se je sama tiho postavila v vrsto, dolgo vrsto vseh tistih, ki molčijo. Ker jim drugega ne preostane, ker se sami zavedajo, da nimajo ničesar povedati, ker jim je težko, a jih je tudi sram govoriti na glas, da so ostali brez službe, ker je danes biti brezposeln isto, kot je bilo do nedavnega biti gobav. Ta molk na rob potisnjenih me boli, kot me boli pripomba prijateljice, ki me je pred časom prosila za pomoč pri iskanju dela, a nisem mogel pomagati. Dejaj sem ji, da sem sicer povprašal okrog, a da ne rabijo petdesetletnih ljudi, baje, da stanemo preveč, mlajše se lahko lažje in "zakonito" izkoristi. Zraven sem dodal, da je po moje sedanja finančna kriza umetno ustvarjena, a mi je lepo in zgovorno odvrnila, da je niti ne zanima, ali je to res, dejstvo je, da je sama ostala brez službe in je "stranski produkt in efekt te krize". Ko se počutiš odveč, ko si nepotreben, je težko. Kot je težko starejšim in bolnim v tej naši družbi, ki prisega samo na kapital in na vse tiste uspešne finančnike, ki se režijo z vsemi 76 perfektnimi belimi zobmi, ko ob koncu leta kasirajo razne "bonuse", ki so sad njihovega finančnega ožemanja šibkejših in sleparjenja na borzi, ko so nekateri pahnili v nesrečo in sami za to dobili nagrado. In ti "bonusi" preselegajo letno bilanco naše Zadruga Goriška Mohorjeva, ki izdaja naš časnik, knjige in revijo in nas je pri njej kar nekaj zaposlenih. Pa sem doma le vzel v roke drobno knjžico dr. Metke Klevišar, zdravnice, ki je vse svoje življenje posvetila tistim, ki odhajajo. Naslov knjžice je Goreči grm, podnaslov je Duhovnost v vsakdanjem življenju. Prebral sem jo v dveh večerih. Ja, nič novega, a vendar vse novo. Dr. Klevišarjeva skuša o duhovnosti govoriti vsem na razumljiv način, nič novega, a vendar lepo, novo, ker je duhovno, ker je lastno vsem, ne glede na to, ali smo verniki ali ne. Ker se brez duhovnosti ne da živeti polnega življenja. Pa sem bil vseeno vesel, ko sem se ob prebiranju ponovno zavedel, da sploh ni pomembno, kaj govorimo, ampak kako živimo. Ja, to!

Srečanje s pošto policijo na poklicno-tehničnem polu v Gorici

Kako se lahko izogibamo spletnim pastem

V četrtek, 3. februarja, in v ponedeljek, 7. februarja, smo dijaki poklicno-tehničnega pola višje srednje šole v Gorici, v sklopu zdravstvene vzgoje, z velikim zanimanjem poslušali skoraj triurno predavanje poštne policije. Predavala sta dva inšpektorja poštne policije, ki sta nam obrazložila nevarnosti interneta ter kako se lahko varujemo pred virusi in pred nevarnostmi, ki se skrivajo v nekaterih socialnih omrežjih, kot so Facebook, Twitter, My Space....

Italijanska poštna policija ima svoje sedeže v vseh glavnih mestih Italije. Glavni sedež je seveda v Rimu. Poštna policija se predvsem ukvarja s preprečevanjem pedofilije ter pedopornografije, z nevarnostmi in pastmi internetnega sveta in telekomunikacijami nasploh. V glavnem sta nam predavatelja pripovedovala o virusih, ki lahko napadejo naš računalnik preko omrežja. Najbolj nevarni so Malware virusi, ki se jih ne da izbrisati. Naši računalniki, tudi če imamo nov in učinkovit antivirus, niso nikoli stoo odstotno zaščiteni (največ do 85%). Virusi lahko pridejo v naš računalnik tudi, ko odpremo file, ki smo ga prenesli z interneta. Obstajajo ljudje-hakerji, ki s temi virusi lahko

pridejo do našega računalnika in poiščejo vse osebne podatke (slike, spise, file, dokumente ipd).

Največ časa sta namenila Facebooku. Večkrat sta ponovila, da je nevaren. Zakaj pa? Predvsem, ker so pedofili vedno na preži in izkoriščajo ta kanal, da bi pritegnili mlade. Veliko fantov in deklet sprejema ali vprašuje za prijateljstvo neznanice. Pogosto te osebe napišejo, da so stare 15-16 let, v resnici so starejše. To so v glavnem pedofili. Druga nevarnost je, da hakerji odkrijejo tvoje geslo (password) ter lahko preverijo vse, kar si ti napisal. Lahko ti poberejo sliko s profila in jo postavijo na razne spletne stra-

ni s pedopornografijo. Navedla sta razne primere mladoletnikov, ki so nevede bili vpleteni v pedofilske afere ozi-

roma so se znašli v težavah zaradi interneta. Ogledali smo si tudi posnetke, ki dokazujejo, da so social networki zelo nevarni. Omrežje je lahko nevarno, ker je že veliko najstnikov nasledlo njihovim pastem. V glavnem ni treba, da se izpišemo s Facebooka, moramo pa bolje izbrati nastavitve zasebnosti na našem profilu. Vedeti moramo, da Facebook nudi dobre nastavitve zasebnosti posameznega profila. Samo ime našega profila in glavna slika sta javna, vse ostalo pa lahko nastavimo tako, da dovolimo

ogled samo prijateljem ali celo samo nekaterim prijateljem. Za dijake višjih razredov sta policija pripravila nekoliko različno predavanje. Poleg nevarnosti, ki jih lahko srečamo na družabnih omrežjih, sta nam predstavila tudi nevarnosti kupovanja po internetu (predvsem po ebay-u). Svetovala sta nam, naj kupujemo pri varnih uporabnikih; pozorni moramo biti tudi na ceno. Če je ta pretirano znižana, je nakup lahko sumljiv. Ko kupujemo, imejmo dve kartici: eno za nakupe v trgovinah, drugo pa za nakupe po spletu. Vsekakor, tudi ko uporabljamo kartico v trgovini, moramo biti pozorni, ker lahko tudi tu pride do kloniranja. Zato naj plačilo poteka vedno pred nami. Splet je zelo nevarna zadeva, če pa ga znamo dobro uporabljati, je lahko koristen in zabaven. Zato ni treba, da se ga izogibamo, dovolj je, da se zaščitimo z vsemi pripomočki, ki jih imamo na razpolago, predvsem pa da uporabljamo pamet.

Mihaela in Alex Devetak

Objavljen razpis za projekt Alpe Adria Tourism

Ugodnosti za podjetja

Ne 17. februarja 2011 je bil objavljen razpis za sodelovanje pri projektu "Turismo Alpe - Adria - A. A. Tourism", številka 4201 ID, C. U. P. B27J09000120007, ki ga financirajo sredstva programa Interreg IV Italija-Avstrija 2007-2013. Projekt je nastal na pobudo Slovenske gospodarske zveze v Celovcu (Avstrija), Slovenskega deželneke gospodarskega združenja (SDGZ-URES) FJK in ASCOM Confcommercio iz Gorice. Namenjen je podjetjem z nastanitvenimi kapacitetami in oznako ATECO 55.10 in 55.20, s sedežem in delovanjem v pokrajini Videm in Gorica. Namen projekta je povečanje števila gostov in turistov iz Slovenije v naših krajih (in seveda na Koroškem), s tem da sodelujoča podjetja povečajo jezikovne osnove z vsaj minimalnim znanjem

slovenščine in izboljšajo kakovost sprejema slovenskih gostov s posebnimi ponudbami, ki bodo deležne skupne promocije v Sloveniji. Prispevek bo dodeljen v obliki pomoči "de minimis" v višini do 100% opravičljivega zneska, v najvišji vrednosti do 6.666,66 evrov za vsako sodelujoče podjetje. Razpis in ostale listine so objavljeni na spletnih straneh: www.sdgz.it; www.ures.it; www.ascomgorizia.it; www.aatourism.sgz.at/home_it/C1/. Na razplogo so na sedežih SDGZ v Čedadu, ulica Manzoni 31, tel. 0432.730153 in ASCOM Confcommercio v Gorici, ulica Locchi 14/1, tel. 0481.532499. Prošnje na razpis morajo zainteresirani poslati po pošti ali dostaviti na sedeža omenjenih organizacij od 21.2.2011 do 7.3.2011.

Čar samotnih poti

Od pike do pike: sprehod ob markaciji

S težka skrivam svojo ljubezen do hoje, gora, narave in vseh mogočih poti, ki nas popeljejo stran od hrupa, hitenja, urnikov, skrbi. Vsako priložnost skušam izkoristiti za to in, priznam, svojim bližnjim lahko delujem morda dolgočasno. Saj vendarle samo hodim, premikam dve spodnji okončini naprej in nazaj, dvigam kolena in lupim podplate gozdarjev. Največkrat in, resnici na ljubo, tudi najraje sam, z dokaj pospešenim, a vselej mirnim, nepretrganim korakom. Samote ne iščem iz kakih vzvišenih razlogov, v primeru obiska visokogorja je stvar seveda drugačna in varnost (vsaj v dvojje) je na prvem mestu. A v okolici, po gričih, hribovskih ali celo po ravnem je drugače: sam se lahko ukvarjam samo z zvokom svojih čevljev, vse drugo je v moji glavi. Večna tišina lastnih misli.

Nepopisna naravna krasota in stičnost velikih modrecev v duhu gora, ki so v naši bližini tako strašljivo lepe, tako presunljivo mogočne, sta mi večkrat celo odveč. V visokogorju pač iščem estetiko, telesna in umska zadovoljstva, balzam čutov in duše, ki se utaplja v meglicah poletnih popoldnevov, v razbeljenem zraku visokih travnatih pobočij, skripanju snega in ledu, v ostrem hladu zbujanja na višini, ko se ti zdi, da pravzaprav nisi nič spal. Za ljubitelja narave so ta doživljenja vrhunca življenjske živosti, prisotnosti. Ko sem npr. v strupeno skalnatem objemu Julijcev, se mi zdi, da sem se na poseben način končno dotaknil življenja, da sem v sebi začutil prekipeljočo življenjsko energijo, ki se pretaka po žilah in pospešenem dihanju. Ob vrnitvi v dolino se mi vselej dozdeva, da sem v enem dnevu doživel deset dni, da sem si podaljšal življenje.

V hitrem, večno prehitrem vsak-

danu, ko je časa za oddih, mea culpa, premalo, pa mi je ta presežek ljubezni do življenja skoro preveč za bučo, ki je zamegljena od delavnika. Raje se odpravim na kraške stezice, suhe in večkrat prašne, preko mehke, od vetra upognjene visoke trave in čez kak kamnit zidek. Ob strani so morda grmičevje, šipek ali ponosni borček, robide je vedno dovolj, poleti pa zadišijo rože vseh vrst, divji origano, jeseni rdečebradi ruj. Te potke, v tem poznozimskem času tako puste, so mi od

posebno do slovenske, Knafelčeve (bela pika obdana z rdečim kolobarjem) in tiste za planinsko pot Slovenskega planinskega društva Trst - "vertikalo" (bela pika z modrim kolobarjem), gojim danes izredno spoštovanje. Po mojem obiskovalci pešpoti še vedno premalo cenimo markacije. Ne nudimo jim potrebne hvaležnosti, čeprav nam vedno zanesljivo služijo. Slovenska markacija, ki jo je Alojz Knafelc leta 1871 uvedel za slovenski prostor, je zame višek lepote preprostosti, v katero bom vedno projiciral spomine, asociacije, občutke na doživeto. Bela pika z rdečim kolobarjem je simbol velike ljubezni do narave, ki se ji ne želimo odreči na račun raznih virtualnih spletnih izkušenj. Z dodano številko ena ob strani me opozarja, da stopam po spoštovani transverzali od Maribora do Ankarana, ki jo bom, upam, kmalu prehodil v celoti.

Za konec pa najslajše: bela pika z modrim kolobarjem, ki označuje "vertikalo", planinsko pot, ki jo je SPDT leta 1975 pripravila za obeležitev obmejnega ozemlja, na katerem živimo Slovenci. Od Bele peči do doline Glinščice, preko Za-

hodnih Julijcev, Rezije, Brd in Krasa se vije častitljiva pot. Na tržaškem Krasu že skoro končuje svoje poslanstvo, a ko na občestnem kamnu zagledam njen znak, se vselej zamislim. Markacija mi ne pomeni le orientacijski znak, zemljepisni pripomoček, podaljšek zemljevida ali vodnikov. Markacija je dokaz, da v neposredni bližini, na določnem mestu dobesedno "pred hišo", teče dolga pot, ki na moj dom prinaša izkušnje, glas in navade ljudi, vonj, zvok in življenje od nekod daleč. Kot bi nevidni poštar vsak dan začel svojo pot na Beli peči, se ob vsaki vasi, vrhu in lepoti ustavil ter mi domov prinesel delček vsega med potjo doživete. Markirana pot je kot struga reke, ki prinaša čar daljnih krajev, veter oddaljene narave in njenih ljudi. Kot bi pred hišo tekla nekakšna "svilena pot". In moj dom postane naenkrat bogatejši...

V teh popoldanskih sprehodih po kraških stezah, enkrat na Sv. Lovrenc, Volnik, drugič po grebenski poti od Opčin do Globojnerja, spet tretjič po Steni nad "oddaljeno" dolino Glinščice, se počutim izredno mirnega, varnega. Šele pred kratkim sem se zavedel, koliko mi pomenijo narisane pike in črte ob poteh. Do markacije,

Jernej Šček

To je naša moč...

Italijanska zveza katoliških tednikov

... 168 časopisov,
milijon kopij
v vsej Italiji

FISC